

Czerwiec 2025 (15)

Newsletter

Instytut Językoznawstwa

Al. Piastów 40b, 71-065 Szczecin

www.jez.usz.edu.pl

www.facebook.com/InstytutJęzykoznawstwaUS

jezykoznawstwo@usz.edu.pl 91 444 27 11

WYDANIE JUBILEUSZOWE Z OKAZJI 40-LECIA UNIWERSYTETU SZCZECIŃSKIEGO

W newsletterze:

Historia szczecińskiego językoznawstwa - w oparciu o wystąpienia wygłoszone podczas Uroczystej sekcji wspomnieniowej z okazji 40-lecia Uniwersytetu Szczecińskiego w trakcie Międzynarodowej Konferencji Naukowej Otwarte Lingwistyczne Debaty 21 wieku (Open Linguistic Debates of the 21st Century) organizowanej przez Instytut Językoznawstwa cyklicznie (już po raz czwarty)

40
LAT
UNIWERSYTETU
SZCZECIŃSKIEGO

Spis treści

Historia szczecińskiego językoznawstwa z perspektywy poszczególnych filologii:

Polonistyka	3
Slawistyka	29
Germanistyka	48
Anglistyka	62
Romanistyka	73
Skandynawistyka	81
Iberystyka	86

Działalność Kół Naukowych:

Koło Młodych Językoznawców	88
Koło Slawistów	90
Koło Młodych Germanistów	94
Koło Linguaphile	97
Koło Romanistów	100
Koło Filorom	102
Koło Puerta del Sol	106

Historia Celtologii w Szczecinie	111
----------------------------------	-----

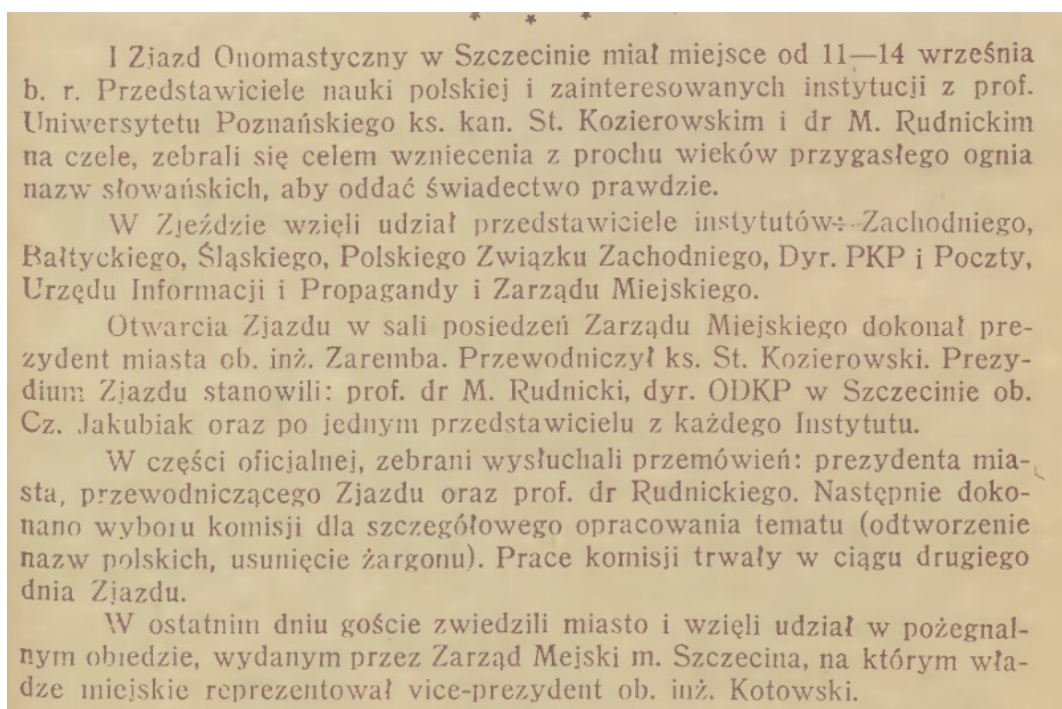
Słowo końcowe	113
----------------------	------------

HISTORIA SZCZECIŃSKIEGO JĘZYKOZNAWSTWA Z PERSPEKTYWY POSZCZEGÓLNYCH FILOLOGII

POLONISTYKA

Beata Afeltowicz, Jolanta Ignatowicz-Skowrońska, Ewa Kołodziejek, Agnieszka Szczauś

Korzenie szczecińskiego językoznawstwa polonistycznego sięgają... 1945 roku, kiedy to w dniach 11-13 września (w niektórych źródłach: do 14 września) odbywały się w Szczecinie obrady zjazdu onomastycznego.

Ryc. 1. Szczecin dawniej i dziś oraz informator, zebr. W. Świokło i E. Moskalewicz, Bydgoszcz 1945, s. 35.

Dyskutowano na nim nad ustaleniem metod naukowych związanych ze zmianą nazewnictwa geograficznego na ziemiach włączonych do Polski po II wojnie światowej. Co ciekawe, po latach zagadnienia onomastyki staną się jednym z silniejszych nurtów szczecińskiej polonistyki językoznawczej.

Spis projektowanych nazw polskich Gminu NOWOGROD.

<u>Nazwa polska</u>	<u>Nazwa niemiecka</u>
<u>Gmina 1 Sobotka /Speck/</u>	
Sobotka	Speck
Brzeszów	Birkenwerder
Czanowo	Jakobsdorf
Lubnia	Lüttgenhagen
Bolechowo	Districhsdorf
Stawiska	Stefanhagen
Lubaczewo	Neu Lüttgenhagen
Golina	Grossenhagen
Burawo	Buraw
Bohatyrowice	Innenthal
Strumiany	Kahlbruch
Krzyszach	Kriewitz
Przypole	Fransfelde
Podaneke	Puddensing
Budcwo	Buddendorf
<u>Gmina 2 Polska Wiew /Hinsendorf/</u>	
Polska Wiew	Hinsendorf
Podlesie	Friedrichswalde
Ostrowie	Neuekamp
Korelawo	Obr.Karlsbach
Lysogora	Münsterberg
Cisewo	Zimmermanshorst
Niedawie	Barenbruch
Turano	Kählung
Rosanka	Königshol
Stanisławowo	Franshausen
Wielichowo	Augustwalde
Rostocze	Hittl.Karlsbach
Leg	Unt.Karlsbach
<u>Gmina 3 Nowe Maszewo /Neu Massow/</u>	
Nowe Maszewo	Neu Massow
Nowa Wiew	Neuen Dorf
Warchlin	Gross Warchlin
Osiaczyn	Oriemshausen
Dabrowica	Dameritz
Roznowo	Rosenow
Radzyniek	Roschl

Ryc. 2 Pierwsze lata polskiego Pomorza Zachodniego w archiwaliach z zasobu Archiwum Państwowego w Szczecinie, Archiwum Państwowe w Szczecinie [dostęp: 30.03.2025].

Dr Władysław Drobny

Ryc. 3. Dr Władysław Drobny 1900-1989

Kolejna ważna data w rozwoju szczecińskiego językoznawstwa polonistycznego to rok 1954:

- powołano wówczas Studium Nauczycielskie, kształcące pierwszych absolwentów filologii polskiej (w 1968 r. przekształcone w Wyższą Szkołę Nauczycielską, w 1974 r. – w Wyższą Szkołę Pedagogiczną),
- z inicjatywy dra Władysława Drobrego powstało Szczecińskie Koło Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego.

Dr Władysław Drobny był polonistą i pedagogiem oraz organizatorem szczecińskiej oświaty. W latach 1954-1970 kierował Wydziałem Filologii Polskiej w szczecińskim Studium Nauczycielskim, wykładał przedmioty językoznawcze, m.in. gramatykę i opisową języka polskiego.

Do jego sukcesów jako prezesa Szczecińskiego Koła TMJP (1954-1974) należy organizacja w Szczecinie odczytów wybitnych polskich językoznawców, m.in. Zenona Klemensiewicza, Władysława Kuraszkiewicza, Stanisława Urbańczyka, Stanisława

Jodłowskiego, Leszka Moszyńskiego, Teresy Skubalanki, Zenona Sobierajskiego, Danuty Buttler, Mieczysława Szymczaka, Henryka Borka czy Władysława Lubasia.

Prof. dr hab. Janina Węgier

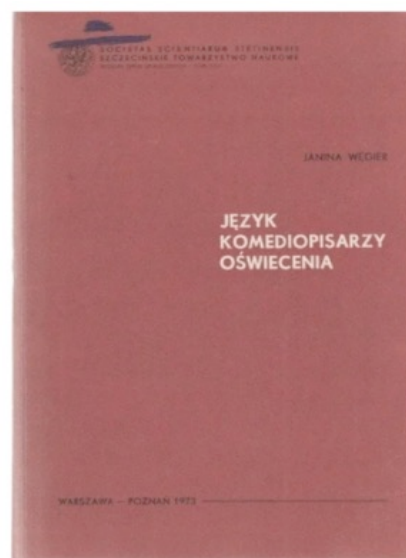
Lata 1961-1984 to okres pracy w szczecińskim szkolnictwie wyższym prof. dr hab. Janiny Węgier. Kierowała Zakładem Filologii Polskiej (później: Instytutem Filologii Polskiej), w którym zatrudnieni byli zarówno językoznawcy, jak i literaturoznawcy. W 1974 r. została prorektorem ds. nauczania i wychowania szczecińskiej WSP.

Ryc. 4. Prof. dr hab. Janina Węgier (1927-2002)

Pierwsze językoznawcze badania naukowe w Szczecinie dotyczyły języka oświecenia. Tym zagadnieniom poświęcone były m.in. dwie monografie Janiny Węgier:

- *Język Franciszka Bohomolca*, Poznań 1972,
- *Język komediopisarzy Oświecenia: słowotwórstwo, słownictwo, frazeologia*, Szczecin-Poznań 1973.

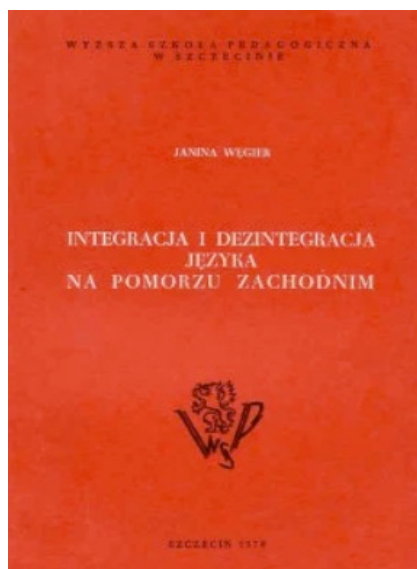

Ryc. 5. *Język komediopisarzy Oświecenia: słowotwórstwo, frazeologia*, Szczecin-Poznań 1973

Lata 70. XX wieku – badania nad integracją i dezintegracją języka na Pomorzu Zachodnim

Zapoczątkowane w tym okresie badania nad językiem pisarzy były kontynuowane, również przez pojawiających się sukcesywnie nowych pracowników naukowych. Jednocześnie pracownicy ośrodka szczecińskiego pod kierunkiem prof. J. Węgier przystąpili do badań nad

językiem mieszkańców wsi Pomorza Zachodniego. Zwieńczeniem prac Profesor J. Węgier w tym zakresie była publikacja *Integracja i dezintegracja języka na Pomorzu Zachodnim* (Szczecin 1978).

Ryc. 6. Integracja i dezintegracja języka na Pomorzu Zachodnim, Szczecin 1978.

Ryc. 7. Prof. dr hab. J. Węgier

W 1977 r. prof. dr hab. J. Węgier i dr Remisław Wójcik założyli w Szczecinie Telefoniczną Poradnię Językową. Profesor J. Węgier popularyzowała wiedzę o języku polskim w szczecińskim środowisku. Była wielką orędowniczką powstania Uniwersytetu Szczecińskiego.

Lata 1981-1992 – pod kierownictwem prof. dra hab. Edwarda Homy

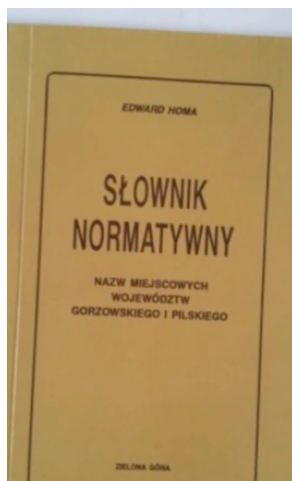

Ryc. 8. Prof. dr hab. Edward Homa (1932-2000)

W latach 80. i 90. kontynuowano badania stylistyczne i dialektologiczne, choć z napływem nowych pracowników podejmowane były nowe tematy. W latach 1984-1992 Zakładem Języka Polskiego kierował prof. dr hab. Edward Homa, który w latach 1984-1989 pełnił funkcję prorektora Uniwersytetu Szczecińskiego.

Prace naukowe Profesora E. Homy koncentrowały się na zagadnieniach integracji gwar Pomorza Zachodniego oraz kultury języka. Jest autorem około 100 artykułów naukowych, redaktorem wielu prac zbiorowych oraz autorem kilku monografii, m.in.:

- *Współczesne gwary Pomorza Środkowego: studium socjolingwistyczne*, cz. 1-2, Słupsk 1979.
- *Słownik normatywny nazw miejscowych województwa szczecińskiego*, Szczecin 1987.
- *Słownik normatywny nazw miejscowych województw gorzowskiego i pilskiego*, Zielona Góra 1995.
- *Słownik normatywny nazw miejscowych byłych województw jeleniogórskiego, legnickiego, wałbrzyskiego i zielonogórskiego*, Zielona Góra 2002.

Ryc. 9. *Słownik normatywny nazw miejscowych województw gorzowskiego i pilskiego*, Zielona Góra 1995.

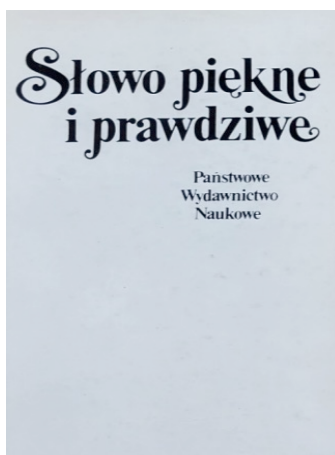
I Kongres Kultury Języka Polskiego w... Szczecinie

Organizacja I Kongresu Kultury Języka Polskiego w Szczecinie w dniach 7-8 grudnia 1984 r. była niewątpliwie wielkim sukcesem Profesora E. Homy. W kongresie wzięli bowiem udział wybitni polscy językoznawcy z różnych ośrodków akademickich Polski.

Kongresowi patronowały słowa C.K. Norwida:

*Słowo piękne i prawdziwe może skruszyć mury,
zjednoczyć serca i umysły wszystkich pokoleń.*

Materiały z kongresu zostały opublikowane w książce *Słowo piękne i prawdziwe*, pod red. Stanisława Urbańczyka (Warszawa 1987).

Ryc. 10. *Słowo piękne i prawdziwe*. Kongres Kultury Języka Polskiego, 7 i 8 grudnia 1984 roku w Szczecinie, red. S. Urbańczyk, Warszawa 1987.

Spis rzeczy	
Słowo wstępne — Jerzy Osadowski	5
Otwarcie Kongresu	
Jan Dobraczyński	7
Bogdan Suchodolski	10
Mieczysław Szymczak	18
Waldemar Grzywacz	19
Mieczysław Rakowski	21
Referaty	
Mieczysław Szymczak — Rozwój współczesnego języka polskiego	30
Władysław Libaś — Społeczne warunkowanie rozwoju polszczyzny w czterdziestolecie Polski Ludowej	48
Janina Wągor, Edward Homa — Integracja językowa społeczeństwa na Ziemiach Zachodnich i Północnych	68
Stanisław Urbańczyk — Rola języka w historii narodu polskiego	84
Halina Auderska — Język jako tworzywo dzieła literackiego	97
Edward Klein — Język polski w szkole	107
Kazimierz Zygulski — Program rządowy prac nad kulturą języka polskiego	139
Bogdan Faron — Kultura języka w programach szkolnych	140
Walter Pizarek — Język polski w prasie, radu i telewizji	158
Polka Pluta — Język polski w okresie wojny i okupacji	169
Dyskusja	
Włodzisław Oliva (180), Witold Siołek (184), Mieczysław Włodarczyk (186), Teresa Szubalska (193), Mieczysław Basi (196), Leon Kacmarek (201), Henryk Borek (206), Adam Karwowski (220), Paweł Soroka (226), Zdzisław Zahata (234), Stanisław Dzwonik (235), Jan Majewski (240), Stanisław Dubisz (242), Stefan Kubiś (245), Jerzy Korkusiewicz (249), Anna Czarnecka (253), Barbara Poręba (257), Halina Kosmowska (260), Mirosława Białokienka (267), Stanisław Borawski (268), Jan Lewandowski (272), Alicja Rypka (275), Zenon Sobczak (277), Grażyna Sosnicka (282), Alicja Kasprzycka (283)	
Zamknięcie Kongresu	
Stanisław Małec	287
Mieczysław Szymczak	290
Bogdan Suchodolski	292
Jan Dobraczyński	294
Wnioski	296
Posłowie — Stanisław Urbańczyk	300
Fotokopia dokumentu o ustanowieniu nagrody im. Władysława Dołęgi-Pruskiego	307

Ryc. 11. Wybrane strony z publikacji *Słowo piękne i prawdziwe*, pod red. Stanisława Urbańczyka, Warszawa 1987.

Lata 90. XX wieku – w kierunku dezintegracji

Ryc. 12. Dawna siedziba Instytutu Filologii Polskiej przy ul. Franciszka Tarczyńskiego 1, obecnie mieści się w nim Biblioteka Główna Uniwersytetu Szczecińskiego

W roku 1992 następuje podział dużego Zakładu Języka Polskiego na mniejsze jednostki. Najpierw wyłoniły się z niego:

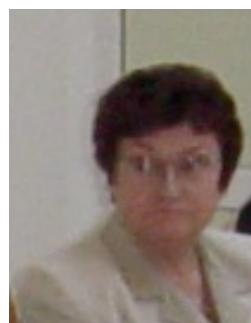
- Zakład Współczesnego Języka Polskiego i
- Zakład Historii Języka Polskiego.

W roku 1993 z Zakładu Współczesnego Języka Polskiego wyodrębnił się Zakład Etnolingwistyki (przemianowany w 2005 roku na Zakład Etnolingwistyki i Kultury Języka).

Zakład Współczesnego Języka Polskiego

Ryc. 13. Dr. hab. Stanisław Kania, prof. US

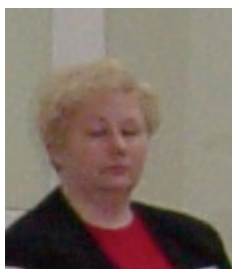
Ryc. 14. Dr. hab. Aleksandra Belchnerowska, prof. US

Ryc. 15. Dr hab. Ewa Pajewska, prof. US

Ryc. 18. Dr hab. Jolanta Ignatowicz-Skowrońska, prof. US

Ryc. 16. Dr Bożena Frankowska-Kozak

Ryc. 19. Dr Beata Afeltowicz

Ryc. 17. Dr Magdalena Fiternicka-Gorzko

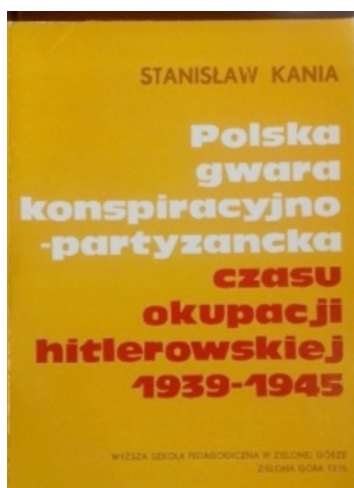
Ryc. 20. Dr hab. Piotr Wojdak

Zakładem Współczesnego Języka Polskiego kierowali: dr hab. Stanisław Kania, prof. US, dr hab. Aleksandra Belchnerowska, prof. US i dr hab. Ewa Pajewska, prof. US. Ich zainteresowania naukowe wyznaczyły tematykę konferencji naukowych organizowanych przez Zakład Współczesnego Języka Polskiego

Prof. dr hab. Stanisław Kania

Pierwszym kierownikiem Zakładu Współczesnego Języka Polskiego był Profesor Stanisław Kania (1992- 1993).

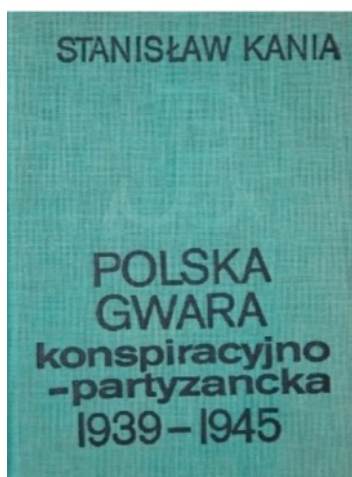
Pasje naukowe Profesora koncentrowały się na problemach społecznego zróżnicowania polszczyzny. Tym zagadnieniom poświęcone są jego najważniejsze publikacje, czyli wydana dwukrotnie monografia o polskiej gwarze konspiracyjno-partyzanckiej 1939-1945, książka o polskiej gwarze żołnierskiej lat 1914-1939 oraz wydany w 1995 roku *Słownik argotyzmów*.

Ryc. 21. Polska gwara konspiracyjno-partyzancka czasu okupacji hitlerowskiej 1939-1945, Zielona Góra 1976.

Ryc. 23. Polska gwara żołnierska lat 1914-1939, Zielona Góra 1978.

Ryc. 22. Polska gwara konspiracyjno-partyzancka 1939-1945, wyd. 2, Warszawa 1986.

Ryc. 24. Słownik argotyzmów, Warszawa 1995.

Zagadnieniom socjolingwistyki były poświęcone konferencje naukowe zorganizowane wówczas przez ZWJP. Referaty z nich zostały opublikowane w tomach zbiorowych pod redakcją Profesora S. Kani:

- *Wokół społecznego różnicowania języka*, red. S. Kania, Szczecin 1996.
- *Społeczne różnicowanie współczesnej polszczyzny*, red. S. Kania, Szczecin 1997.

Ryc. 25. Pamiątkowe zdjęcie z konferencji w 1997 roku

Ryc. 26. Obrady podczas konferencji w roku 1996. Przewodniczy prof. S. Kania. Referat wygłasza prof. P. Odaloś (zdj. zbiory własne)

Prof. dr hab. Aleksandra Belchnerowska

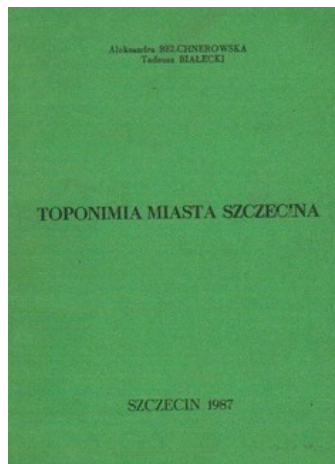
Ryc. 27. Prof. dr hab. Aleksandra Belchnerowska (1937-2020)

W roku 1993 kierowniczką Zakładu Współczesnego Języka Polskiego została Profesor Aleksandra Belchnerowska (1937-2020), onomastka, uczennica prof. dra hab. Huberta Henryka Górnowicza, pod którego kierunkiem w 1979 roku obroniła doktorat na podstawie dysertacji *Toponimia byłych powiatów kołobrzeskiego i koszalińskiego*. Jej dorobek naukowy stanowi piękną kartę w dziejach polskiej onomastyki.

W 1993 roku Pani Profesor uzyskała habilitację na podstawie monografii z zakresu hydronimii pt. *Nazwy jezior w dorzeczu Bałtyku między dolną Odrą a dolną Wisłą* (tłumaczenie tytułu niemieckiego), wydanej jako siódmy tom w międzynarodowym projekcie onomastycznym *Hydronymia Europaea*.

Warto przypomnieć kilka ważniejszych monografii Pani Profesor:

- *Toponimia miasta Szczecina*, Szczecin 1987 (współautor: T. Białecki),

Ryc. 28. *Toponimia miasta Szczecina, Szczecin 1987 (współautor: T. Białecki).*

- *Die Namen der stehenden Gewässer im Zuflussgebiet der Ostsee zwischen unterer Oder und unterer Weichsel (Nazwy jezior w dorzeczu Bałtyku między dolną Odrą a dolną Wisłą),* Hydronymia Europaea 7, Stuttgart 1991,
- *Nazwy wód stojących w dorzeczu Bałtyku między dolną Odrą a dolną Wisłą,* Szczecin 1993,
- *Toponimia byłych powiatów kołobrzeskiego i koszalińskiego,* Gdańsk 1995.

Ryc. 29. *Toponimia byłych powiatów kołobrzeskiego i koszalińskiego, Gdańsk 1995.*

Pani Profesor Belchnerowska była promotorką licznych prac magisterskich oraz trojga onomastycznych doktoratów: dr Bożeny Stramek, dr Beaty Afeltowicz i dra Andrzeja Chłudzińskiego.

Pani Profesor była niezwykle cenioną onomastką w międzynarodowym środowisku językoznawczym, miała licznych przyjaciół, z którymi spotkała się również na organizowanych przez siebie konferencjach naukowych. Przypomnieć należy trzy ważne sympozja onomastyczne zorganizowane przez Panią Profesor, były to:

- Ogólnopolska konferencja naukowa *Nazewnictwo pogranicza Polski*, Świnoujście, 22-24 maja 1997 roku,
- Międzynarodowa Konferencja Onomastyczna *Terytorialne i etniczne zróżnicowanie nazewnictwa*, Świnoujście, 24-25 maja 1999 roku,
- Międzynarodowa Konferencja Onomastyczna *Nazewnictwo na pograniczach*, Pobierowo, 22-24 maja 2004 roku z okazji jubileuszu 45-lecia pracy naukowo-dydaktycznej prof. Aleksandry Belchnerowskiej.

Ryc. 30. *Nazewnictwo na pograniczach*, Pobierowo, 22-24 maja 2004, na zdj. prof. dr hab. A. Belchnerowska i prof. P. Odaloš (Uniwersytet im. Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy, Słowacja)

Ryc. 31. *Nazewnictwo na pograniczach*, Pobierowo, 22-24 maja 2004 – obrady, głos zabiera prof. dr hab. A. Belchnerowska

Ryc. 32. *Nazewnictwo na pograniczach*, Pobierowo, 22-24 maja 2004, na zdj. przemowa jubileuszowa prof. dra hab. Edwarda Brezy (Uniwersytet Gdański)

Dr Bożena Frankowska-Kozak

Ryc. 33. Dr Bożena Frankowska-Kozak

Z Zakładem Współczesnego Języka Polskiego od 1 października 1985 roku związana była dr Bożena Frankowska-Kozak, dziś emerytowana pracownica Uniwersytetu Szczecińskiego.

W kręgu jej zainteresowań naukowych znajdowały się zagadnienia dialektologii i onomastyki, czego świadectwem są liczne artykuły i 3 książki.

- *Logonimy podmiotów gospodarczych w północno-zachodniej Polsce w ostatnim dziesięcioleciu XX wieku*, Wydawnictwo Print Group, Szczecin 2009,

- *Słownictwo Pomorza Zachodniego końca XX wieku na tle gwar polskich*, Wydawnictwo PPH „Zapół”, Szczecin 2005,

- M. Białoskórska, B. Frankowska-Kozak, *Teksty gwarowe z Pomorza Zachodniego*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 1988.

W dorobku dydaktycznym dr B. Frankowskiej-Kozak znajduje się opieka naukowa nad ponad 60 pracami dyplomowymi z zakresu onomastyki, kultury języka, dialektologii, leksykologii i leksykografii, ponad 200 recenzji prac magisterskich i dyplomowych.

W latach 1986-1990 była opiekunką studenckiego Koła Naukowego Dialektologów. Kierowała także Studium Logopedycznym w latach 1994-1996.

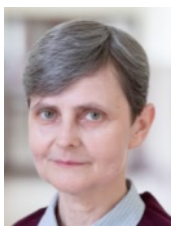
Dr Bożena Frankowska-Kozak uczestniczyła także w 36 konferencjach krajowych i 40 zagranicznych (Anglia, Austria, Białoruś, Czechy, Litwa, Słowacja, Ukraina, Węgry), wygłaszając referaty z zakresu dialektologii na temat integracji językowej na Pomorzu Zachodnim, na tematy socjolingwistyczne (gwary środowiskowe), a także zoonimii i chrematonimii Pomorza Zachodniego.

Zakład Historii Języka Polskiego

Pierwszym kierownikiem Zakładu Historii Języka Polskiego był prof. dr hab. Wojciech Ryszard Rzepka. Od 1993 roku Zakładem Historii Języka Polskiego kierowała prof. dr hab. Mirosława Białoskórska.

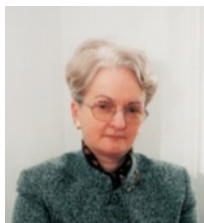
Ryc. 34. Prof. dr hab. Wojciech R. Rzepka

Ryc. 38. Dr hab. Dorota Kozaryn, prof. US

Ryc. 41. Dr hab. Adrianna Seniów, prof. US

Ryc. 35. Prof. dr hab. Mirosława Białoskórska

Ryc. 39. Dr hab. Agnieszka Szczauś

Ryc. 42. Prof. dr hab. Bogdan Walczak

Ryc. 36. Dr Remiśław Wójcik

Ryc. 40. Dr hab. Joanna Rychter

Ryc. 43. Prof. dr hab. Tadeusz Lewaszkiewicz

Ryc. 37. Prof. dr hab. Leonarda Mariak

Prof. dr hab. Wojciech R. Rzepka (1948-2008)

Pierwszym kierownikiem Zakładu Historii Języka Polskiego był prof. dr hab. Wojciech R. Rzepka, który sprawował tę funkcję w latach 1992-1993. Profesor był historykiem języka polskiego, edytorem tekstów dawnych, a jego pierwszym miejscem pracy był Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Ryc. 44. Chrestomatia staropolska: teksty do roku 1543, wybór i opracowanie Wiesław Wydra, Wojciech Ryszard Rzepka, redakcja naukowa Władysław Kuraszkiewicz, Wrocław 1984.

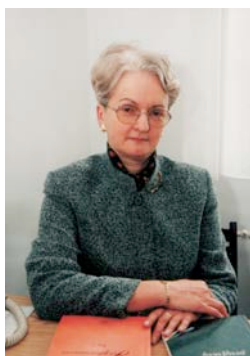
Rozległe zainteresowania badawcze Profesora koncentrowały się na fonetyce, ortografii i morfologii historycznej języka polskiego, leksykologii historycznej, języku tekstów staro- i średniopolskich, języku autorów XVI w., XIX w. i XX w., regionalnym i społecznym zróżnicowanie polszczyzny, wpływach języków obcych na leksykę i gramatykę języka polskiego oraz edytorstwie naukowym. Jest autorem ponad 200 publikacji naukowych, w tym znaczących dla fleksji rzeczownika monografii:

- *Dopełniacz w funkcji biernika męskich form osobowych w liczbie mnogiej w polszczyźnie XVII wieku*, Poznań 1975,
- *Demorfologizacja rodzaju w liczbie mnogiej rzeczowników w polszczyźnie XVI-XVII wieku*, Poznań 1985.

Ryc. 45. Demorfologizacja rodzaju w liczbie mnogiej rzeczowników w polszczyźnie XVI-XVII wieku, Poznań 1985.

Prof. dr hab. Mirosława Białoskórska

Ryc. 46. Prof. dr hab.
Mirosława Białoskórska

W roku 1993 kierowniczką Zakładu Historii Języka polskiego została prof. dr hab. Mirosława Białoskórska, związana ze szczecińską Alma Mater w latach 1985-2020. W tym okresie pełniła też wiele innych ważnych funkcji na uczelni:

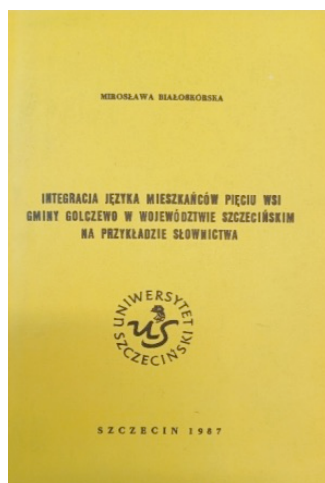
- prodziekana do spraw studiów stacjonarnych (1987- 1990),
- prodziekana do spraw studiów zaocznych (1993-1999),
- dyrektora Instytutu Filologii Polskiej (1997-2002),
- kierownika Zakładu Historii Języka Polskiego (1993- 2019).

Zainteresowania naukowe Pani Profesor dotyczyły:

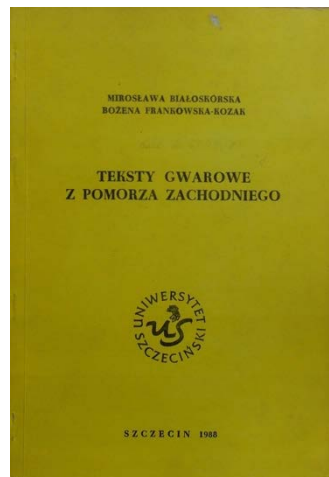
- integracji językowej mieszkańców Pomorza Zachodniego,
- zjawisk leksykalno-semantycznych w polszczyźnie historycznej (XVI-XIX w.),
- zjawisk leksykalno-stylistycznych w utworach poetyckich Adama Mickiewicza i Leopolda Staffa.

Na te tematy opublikowała kilkadziesiąt artykułów naukowych i kilka monografii:

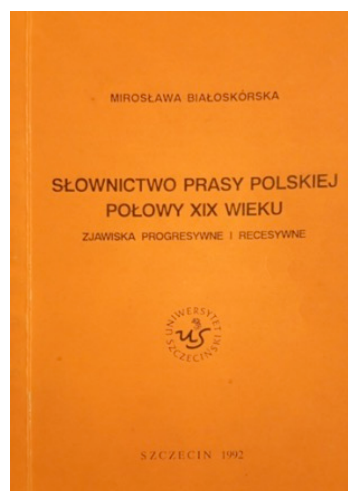
- *Integracja języka mieszkańców pięciu wsi gminy Golczewo w województwie szczecińskim na przykładzie słownictwa* (1987),

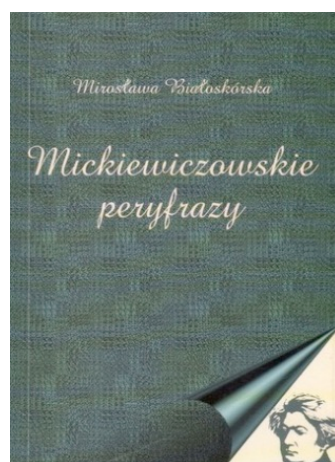
- *Teksty gwarowe z Pomorza Zachodniego* (1988) (wspólnie z Bożeną Frankowską-Kozak),

- *Słownictwo prasy polskiej połowy XIX wieku. Zjawiska progresywne i recesywne* (1992),

- *Mickiewiczowskie peryfrazy* (2002),

- *Język poezji Leopolda Staffa* (2018).

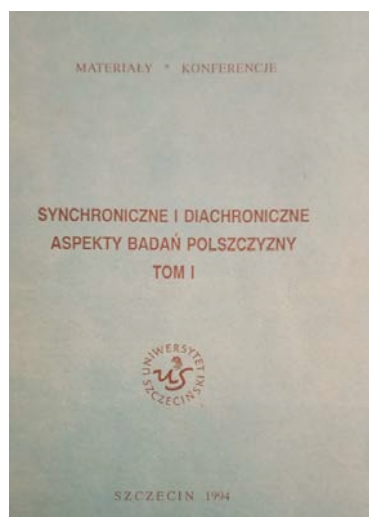

Powtórna integracja, czyli ...

Wielką pasją Pani Profesor była praca dydaktyczna zarówno ze studentami (wypromowała ok. 400 magistrów filologii polskiej), jak i młodymi adeptami nauki (pod jej kierunkiem powstało 7 doktoratów).

W latach 1986-1992 była opiekunką Studenckiego Koła Dialektologicznego. W tym kontekście narodziła się idea spotkań naukowych, podczas których młodzi językoznawcy mieli doskonalić swój warsztat badawczy pod okiem Profesorów i Mistrzów.

Chodzi o konferencje naukowe pod nazwą *Synchroniczne i diachroniczne aspekty badań polszczyzny*, które odbywały się w latach 1993-2002, a rezultaty spotkań publikowane były w zbiorach materiałów pod tą samą nazwą.

Ryc. 47. *Synchroniczne i diachroniczne aspekty badań polszczyzny, t. 1, red. M. Białoskórska, S. Kania, Szczecin 1994.*

Konferencje pomyślane były początkowo jako spotkania językoznawców z Uniwersytetu Szczecińskiego i Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Z czasem objęły swoim zasięgiem inne ośrodki naukowe w Polsce.

... Synchroniczne i diachroniczne aspekty badań polszczyzny

Swój warsztat naukowy doskonalili na tych spotkaniach wszyscy poloniści zatrudnieni dziś w Instytucie Językoznawstwa Uniwersytetu Szczecińskiego.

Ryc. 48. Jedna z konferencji z cyklu *Synchroniczne i diachroniczne aspekty badań polszczyzny*, na pierwszym planie (tyłem) prof. dr hab. Kwiryna Handke

Uniwersytet Szczeciński i Uniwersytet im. Adama Mickiewicza

Od początku istnienia dawnego Zakładu Języka Polskiego bliskie związki łączyły językoznawców szczecińskich i poznańskich. Przez lata pracowali tutaj, najpierw Profesor W.R.

Rzepka, później również Profesorowie Bogdan Walczak i Tadeusz Lewaszkiewicz. Dzielili się z nami swoją wiedzą, wspierali nasz rozwój naukowy i inicjatywy badawczo-dydaktyczne.

Ryc. 49. Dr hab. D. Kozaryn, prof. US w trakcie odczytu. Na zdj. od lewej: prof. dr hab. B. Walczak, prof. dr hab. M. Białoskórska, dr hab. J. Ignatowicz-Skowrońska, prof. US

Ryc. 50. Prof. dr hab. B. Walczak w trakcie gościnnego wykładu dla studentów filologii polskiej US

Ryc. 51. Prof. dr hab. B. Walczak w otoczeniu wiernych słuchaczy

Dr Remisław Wójcik

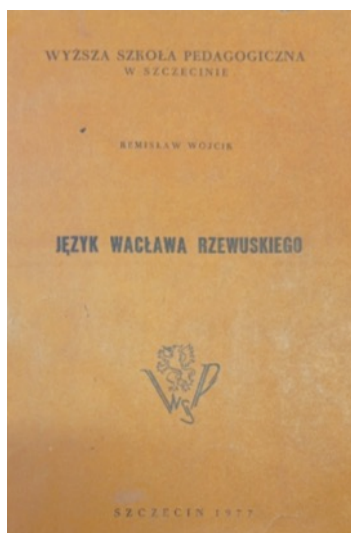

Dr Remisław Wójcik był związany z uczelnią szczecińską w latach 1973-2000. W latach 1992-1993 pełnił funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Filologii Polskiej US. Przez lata uczestniczył w pracach Okręgowego Komitetu Olimpiady Literatury i Języka Polskiego. Był też prezesem i członkiem Szczecińskiego Oddziału Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego, przez wiele lat koordynował prace Telefonicznej Poradni Językowej.

Zainteresowania badawcze dra R. Wójcika skupiały się na:

- języku pisarzy,
- historii języka polskiego,
- stylach historycznych polszczyzny,
- współczesnej polszczyźnie szczecinian.

Jest autorem monografii *Język Wacława Rzewuskiego* (1977) i 30 artykułów naukowych, m.in. *O języku poetyckim Czesława Miłosza* (1988), *Z problematyki badań języka mówionego w Szczecinie* (1992), *Impresjonizm językowy w „Ludziach stamtąd” Marii Dąbrowskiej* (1995).

Ryc. 52. *Język Wacława Rzewuskiego*, Szczecin 1977.

Zakład Etnolingwistyki i Kultury Języka

Ryc. 53. Prof. dr hab. Ewa Kołodziejek

Zakładem Etnolingwistyki kierował dr hab. Kazimierz Długosz, prof. US. W roku 2005, po jego odejściu na emeryturę, kierowniczką została prof. dr hab. Ewa Kołodziejek. Zakład przemianowano wówczas na Zakład Etnolingwistyki i Kultury Języka.

Ryc. 54. Prof. dr hab. Kazimierz Długosz (1935-2021)

Prof. dr hab. Kazimierz Długosz

Profesor Kazimierz Długosz był związany z Uniwersytetem Szczecińskim w latach 1985-2005. Pełnił w nim różne funkcje, był:

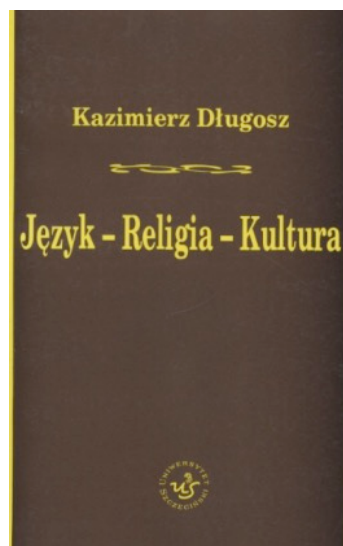
- członkiem Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego (1996-2002),
- prodziekanem Wydziału Humanistycznego ds. Studenckich (1999-2002),
- kierownikiem Zakładu Etnolingwistyki (1992-2005).

Był wielkim miłośnikiem polszczyzny, jej badaczem i popularyzatorem. Interesował się onomastyką, stylistyką, socjolingwistiką, etnolingwistiką. Efektem jego zainteresowań naukowych jest 140 artykułów oraz monografie autorskie:

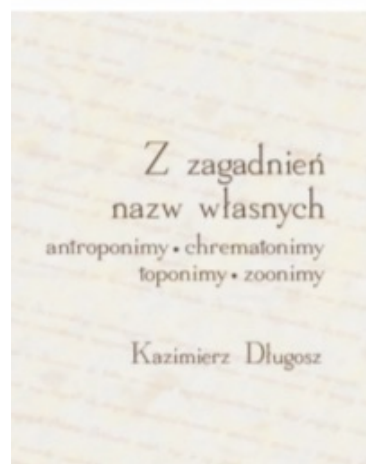
- *Przezviska uczniów z Kielecczyny* (1988)
- *Inskrypcje nagrobne z Pomorza Zachodniego w ujęciu językoznawczym* (1991, wyd. II 2010)
- *Współczesne „europejskie” nazwy młodzieżowe* (2003)

- Język – Religia – Kultura (2013)

- Z zagadnień nazw własnych: antroponimy – chrematonimy – toponimy – zoonimy (2014)

Dr hab. Grażyna Sawicka, prof. UKW

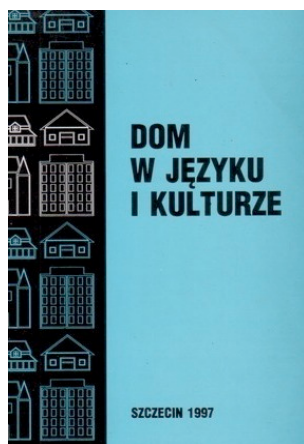

Ryc. 55. Dr hab. Grażyna Sawicka, prof. UKW

W latach 1984-1997 z uczelnią związana była Profesor Grażyna Sawicka. Jej badania naukowe koncentrują się na zagadnieniach psycholingwistyki, etnolingwistyki i teorii języka. Ich pokłosiem są liczne artykuły oraz 2 monografie naukowe:

- *Nominacja rzeczownikowa na przykładzie mowy dzieci przedszkolnych*, Szczecin 1994,
- *Język a konwencja*, Bydgoszcz 2006.

W 1995 roku wspólnie z pozostałymi członkami Zakładu Etnolingwistyki Profesor Grażyna Sawicka zorganizowała ważną w dziejach szczecińskiego językoznawstwa konferencję *Dom w języku i kulturze* (Szczecin, 22-24 III 1995 r.).

Ryc. 56. *Dom w języku i kulturze: materiały z konferencji Dom w języku i kulturze, zorganizowanej w Uniwersytecie Szczecińskim przez Zakład Etnolingwistyki w dniach 22 - 24 marca 1995 roku, red. G. Sawicka, Szczecin 1997.*

SPIS TREŚCI	
KLIMÓW I DOMI: cyfrowa kamień...	7
REZYSTANCJA: DOMI... UWOLNIŁ... opisywanie i wyrażanie...	11
JĘZYKOWY OBRAZ DOMI	
GRZYWA KAPCIKA: Karłowatość i ciemność DOMI w opisie...	21
MONIKA JAROSZEWICZ: DOMI w polonistycznym i artystycznym...	22
BANUTA RYKOWICZ: DOMI w polonistycznym i artystycznym...	23
ALICJA KOŁODZIEJEWSKA: Angielski obraz człowieka w DOMI...	24
ROLANDA KOWCZ: Niewidzialny obraz DOMI w literaturze...	25
MONIKA JAROSZEWICZ: DOMI w literaturze i sztuce...	26
MAGDALENA TELUS: RAZEM... DOMI w literaturze i sztuce...	27
ELŻBIETA LUKOWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	28
ELŻBIETA LUKOWSKA: TYTUŁ DOMI w literaturze i sztuce...	29
ELŻBIETA LUKOWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	30
GRZYWA KAPCIKA: DOMI w literaturze i sztuce...	31
MAGDALENA TELUS: DOMI w literaturze i sztuce...	32
BANUTA RYKOWICZ: DOMI w literaturze i sztuce...	33
POTRZEBOWA: DOMI w literaturze i sztuce...	34
BERNARDYNA: DOMI w literaturze i sztuce...	35
GRZYWA KAPCIKA: DOMI w literaturze i sztuce...	36
DOMI W KULTURZE	
ELŻBIETA LUKOWSKA: Piosenki i muzyka w literaturze i sztuce...	37
GRZYWA KAPCIKA: Zgłoszenia i głosy w literaturze i sztuce...	38
MAGDALENA TELUS: RAZEM... DOMI w literaturze i sztuce...	39
ROLANDA KOWCZ: DOMI w literaturze i sztuce...	40
ALICJA KOŁODZIEJEWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	41
MONIKA JAROSZEWICZ: DOMI w literaturze i sztuce...	42
ELŻBIETA LUKOWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	43
GRZYWA KAPCIKA: DOMI w literaturze i sztuce...	44
MAGDALENA TELUS: DOMI w literaturze i sztuce...	45
ROLANDA KOWCZ: DOMI w literaturze i sztuce...	46
ALICJA KOŁODZIEJEWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	47
MONIKA JAROSZEWICZ: DOMI w literaturze i sztuce...	48
ELŻBIETA LUKOWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	49
GRZYWA KAPCIKA: DOMI w literaturze i sztuce...	50
MAGDALENA TELUS: DOMI w literaturze i sztuce...	51
ROLANDA KOWCZ: DOMI w literaturze i sztuce...	52
ALICJA KOŁODZIEJEWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	53
MONIKA JAROSZEWICZ: DOMI w literaturze i sztuce...	54
ELŻBIETA LUKOWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	55
GRZYWA KAPCIKA: DOMI w literaturze i sztuce...	56
MAGDALENA TELUS: DOMI w literaturze i sztuce...	57
ROLANDA KOWCZ: DOMI w literaturze i sztuce...	58
ALICJA KOŁODZIEJEWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	59
MONIKA JAROSZEWICZ: DOMI w literaturze i sztuce...	60
ELŻBIETA LUKOWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	61
GRZYWA KAPCIKA: DOMI w literaturze i sztuce...	62
MAGDALENA TELUS: DOMI w literaturze i sztuce...	63
ROLANDA KOWCZ: DOMI w literaturze i sztuce...	64
ALICJA KOŁODZIEJEWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	65
MONIKA JAROSZEWICZ: DOMI w literaturze i sztuce...	66
ELŻBIETA LUKOWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	67
GRZYWA KAPCIKA: DOMI w literaturze i sztuce...	68
MAGDALENA TELUS: DOMI w literaturze i sztuce...	69
ROLANDA KOWCZ: DOMI w literaturze i sztuce...	70
ALICJA KOŁODZIEJEWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	71
MONIKA JAROSZEWICZ: DOMI w literaturze i sztuce...	72
ELŻBIETA LUKOWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	73
GRZYWA KAPCIKA: DOMI w literaturze i sztuce...	74
MAGDALENA TELUS: DOMI w literaturze i sztuce...	75
ROLANDA KOWCZ: DOMI w literaturze i sztuce...	76
ALICJA KOŁODZIEJEWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	77
MONIKA JAROSZEWICZ: DOMI w literaturze i sztuce...	78
ELŻBIETA LUKOWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	79
GRZYWA KAPCIKA: DOMI w literaturze i sztuce...	80
MAGDALENA TELUS: DOMI w literaturze i sztuce...	81
ROLANDA KOWCZ: DOMI w literaturze i sztuce...	82
ALICJA KOŁODZIEJEWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	83
MONIKA JAROSZEWICZ: DOMI w literaturze i sztuce...	84
ELŻBIETA LUKOWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	85
GRZYWA KAPCIKA: DOMI w literaturze i sztuce...	86
MAGDALENA TELUS: DOMI w literaturze i sztuce...	87
ROLANDA KOWCZ: DOMI w literaturze i sztuce...	88
ALICJA KOŁODZIEJEWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	89
MONIKA JAROSZEWICZ: DOMI w literaturze i sztuce...	90
ELŻBIETA LUKOWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	91
GRZYWA KAPCIKA: DOMI w literaturze i sztuce...	92
MAGDALENA TELUS: DOMI w literaturze i sztuce...	93
ROLANDA KOWCZ: DOMI w literaturze i sztuce...	94
ALICJA KOŁODZIEJEWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	95
MONIKA JAROSZEWICZ: DOMI w literaturze i sztuce...	96
ELŻBIETA LUKOWSKA: DOMI w literaturze i sztuce...	97
GRZYWA KAPCIKA: DOMI w literaturze i sztuce...	98
MAGDALENA TELUS: DOMI w literaturze i sztuce...	99
ROLANDA KOWCZ: DOMI w literaturze i sztuce...	100

Ryc. 57. Spis treści książki *Dom w języku i kulturze*, op. cit

Poloniści w Instytucie Językoznawstwa

W roku 2019 reforma szkolnictwa wyższego zmieniła struktury uczelniane Uniwersytetu Szczecińskiego. Językoznawcy z Instytutu Polonistyki, Kulturoznawstwa i Dziennikarstwa weszli w skład nowo utworzonego Instytutu Językoznawstwa, którego pierwszym dyrektorem była dr hab. Adrianna Seniów, prof. US.

Dziś językoznawcy-poloniści pracują w trzech grupach badawczych:

- Frazeologii i paremiologii,
- Lingwistycznej analizy dyskursu medialnego,
- Stylistyki tekstów artystycznych i użytkowych.

Pełnią ważne funkcje uczelniane:

- Pełnomocniczką Rektora ds. prostego języka jest prof. dr hab. Ewa Kołodziejek,
- Pełnomocniczką Rektora ds. współpracy z państwami Ameryki Południowej jest dr hab. Adrianna Seniów, prof. US.

Sprawami naukowymi Instytutu Językoznawstwa kieruje Przewodnicząca Rady Naukowej Instytutu Językoznawstwa – prof. dr hab. Leonarda Mariak.

Do nowego Instytutu poloniści wnieśli osiągnięcia lat minionych, w tym,

- Koło Młodych Językoznawców i Internetową Poradnię Językową – kierowane przez prof. dr hab. Ewę Kołodziejek,

Ryc. 58. Internetowa Poradnia Językowa (<https://usz.edu.pl/universytecka-poradnia-jezykowa/>)

- Szkołę Języka i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców założoną przez dr hab. Jolantę Ignatowicz-Skowrońską, prof. US (dziś kieruje nią dr Agnieszka Szlachta),
- Uniwersyteckie Dyktando organizowane od 2015 roku przez prof. dr hab. Ewę Kołodziejek,

Ryc. 59. Dyktando Uniwersytecie 2024

oraz nowe jakości współtworzone m.in. dzięki:

- wykładom z zakresu języka polskiego wygłaszanym przez członków Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego,
- Kongresom Kultury i Języka Polskiego organizowanym od kilku lat przez dr hab. Adrianę Seniów, prof. US,
- Centrum Badań i Międzynarodowej Promocji Języka Polskiego – dyrektorką Centrum jest dr hab. Adrianna Seniów, prof. US.

SLAWISTYKA

Ewa Komorowska, Dorota Dziadosz, Agnieszka Krzanowska

Początki

Początki Sławistyki w Szczecinie wiążą się ze Studium Nauczycielskim, w którym od 1956 roku kształcono nauczycieli języka rosyjskiego. Rusycystyką w Studium Nauczycielskim kierowała mgr Danuta Kaźmierczak. W 1968 roku w ramach Wyższej Szkoły Nauczycielskiej (WSN) zorganizowano od podstaw studia z zakresu filologii rosyjskiej szczebla akademickiego. Pierwszym Dyrektorem Katedry Filologii Rosyjskiej została prof. dr hab. Krystyna Iwan, która sprawowała tę funkcję z przerwami przez 27 lat.

Rozwój

Poprzez habilitacje: prof. Krystyny Iwan, prof. Edwarda Siekierzyckiego, prof. Krzysztofa Cieślika, prof. Jerzego Wróblewskiego oraz przyjście do Szczecina z WSP z Opola prof. Eugenii Kucharskiej, istniejąca początkowo Katedra Filologii Rosyjskiej przekształciła się w Instytut Filologii Rosyjskiej.

Z czasem nastąpiło poszerzenie kształcenia studentów o zajęcia z języka czeskiego, bułgarskiego oraz ukraińskiego. Sławistyczny charakter Instytutu wiąże się z rozwojem nowych kierunków kształcenia. Studenci studiują rusycystykę z ukrainistyką, rusycystykę z bohemistyką i rusycystykę z polonistyką.

Przyczyniło się to jednocześnie do przekształcenia nazwy z Instytutu Filologii Rosyjskiej na Instytut Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej (1986), a wreszcie na Instytut Filologii Słowiańskiej (1988), na którego czele stanęła prof. dr hab. Eugenia Kucharska. Jej zastępcami w ciągu kolejnych 12 lat byli prof. K. Iwan, prof. E. Siekierzycki i dr G. Bałdyka.

Początki szczecińskiej ukrainistyki związane są z osobą mgr Danuty Jarczak, która jako pierwsza kształciła studentów w zakresie języka ukraińskiego i dbała o rozwój kierunku.

Od 1999 roku Instytutem Sławistyki kieruje prof. dr hab. Edward Siekierzycki (zastępca wówczas dr Marzanna Kuczyńska). Z wrodzoną sobie życzliwością, skromnością i pogodą ducha, ten wspaniały językoznawca opiekował się naszym Instytutem. Z ogromnym więc bólem serca przyjęliśmy jego niespodziewaną śmierć 29 lutego 2000. Po śmierci profesora przez kilka miesięcy Instytutem kieruje dr Marzanna Kuczyńska. W 2000 roku Dyrektorem Instytutu zostaje prof. zw. dr hab. K. Iwan, a jej zastępcą dr G. Bałdyka.

Kolejni dyrektorzy Instytutu: dr hab. Krystyna Janaszek, prof. US; dr hab. Izabela Kowalska-Paszt, prof. US; dr hab. Roman Gawarkiewicz, prof. US. Funkcje wicedyrektora sprawowali dr hab. Marzanna Kuczyńska, dr Izabela Pietrzyk, dr Mirosława Hordy.

W 2019 roku w związku ze zmianami struktury US, pracownicy Instytutu Sławistyki przeszli do Instytutu Językoznawstwa lub Instytutu Literaturoznawstwa i Nowych Mediów Uniwersytetu Szczecińskiego.

Struktura Instytutu

Z biegiem czasu w Instytucie Filologii Słowiańskiej wykształciło się pięć zakładów:

1) Zakład Komunikacji Obcojęzycznej i Glottodydaktyki – kierownik Zakładu: prof. dr hab. Krystyna Iwan, a po jej odejściu na emeryturę dr Krystyna Janaszek (obecnie dr hab., prof. US); pracownicy (z tytułami wówczas): dr Teresa Pietraszkiewicz (śp.), dr Roman Gawarkiewicz (obecnie dr hab., prof. US), dr Izabela Pietrzyk, mgr Arkadiusz Wrzesiński, mgr Halina Zaborowska-Buraczewska.

2) Zakład Języków Słowiańskich – kierownik Zakładu: prof. zw. dr hab. Edward Siekierzycki do 1999 roku, a od marca 1999 roku do 2018 roku (19 lat) wówczas dr Ewa Komorowska (obecnie prof. zw. dr hab.). Od 2000 roku zakład modyfikował nazwę z Zakładu Języków Słowiańskich na Zakład Języków i Kultur Słowiańskich. Pracownicy (z tytułami wówczas): mgr Dorota Dziadosz (obecnie dr), mgr Jolanta Miturska-Bojanowska (obecnie dr), mgr Barbara Rodziewicz (obecnie dr hab., prof. US), w latach 1996-1999 i od 2002 r. mgr Agnieszka Krzanowska (obecnie dr), od 2015 r. dr Katarzyna Kondzioła-Pich.

3) Zakład Literatur Słowiańskich i Komparatystyki - Kierownik Zakładu: prof. zw. dr hab. Eugenia Kucharska. Pracownicy (z tytułami wówczas): dr Izabela Kowalska-Paszt (obecnie dr hab., prof. US), dr Joanna Czaplińska (obecnie dr hab., prof. UO), dr Anna Horniatko-Szumilowicz, (obecnie dr hab., prof. UAM), mgr Edyta Trębaczekiewicz (obecnie dr), mgr Andrzej Wątorski (obecnie dr).

4) Zakład Historii Literatury Rosyjskiej – kierownik Zakładu: prof. zw. dr hab. Jerzy Litwinow. Po śmierci prof. Litwinowa, kierownictwo zakładu przejmuje dr Irina Fedorczyk (obecnie dr hab., prof. US). Pracownicy (z tytułami wówczas): dr Genowefa Bałdyka, dr Izabela Kowalska-Paszt (obecnie dr hab., prof. em. US), dr Andrzej Wątorski.

5) Zakład Translatoryki i Lingwistyki Konfrontatywnej – kierownik Zakładu: prof. dr hab. Michaił Aleksiejenko (śp.). Pracownicy (z tytułami wówczas): dr Beata Rycielska (obecnie dr hab., prof.

US), dr Marzanna Kuczyńska, (obecnie dr hab., prof. UAM), mgr Klaudia Koczur (obecnie dr hab., prof. US), w latach 1999-2002 – mgr Agnieszka Krzanowska (obecnie dr).

Współpraca międzynarodowa

Szczecińska Sławistyka współpracuje lub prowadziła współpracę naukową i dydaktyczną z zakresu sławistyki z takimi uczelniami jak: Uniwersytet im. Iwana Franko we Lwowie (Ukraina), **Odeski Uniwersytet Narodowy im. Ilji Miecznikowa** (Ukraina), Moskiewski Uniwersytet Państwowy im. M.W. Łomonosowa (Rosja), Uniwersytet w Rostocku (Niemcy), Uniwersytet w Greifswaldzie (Niemcy), Uniwersytet w Bordeaux (Francja), Uniwersytet w Granadzie (Hiszpania) itd.

W ciągu wielu lat swojej działalności nasz Instytut gościł wielu wykładowców, wśród których można wymienić, takich naukowców, jak: prof. Iwan Dynysiuł, doc. Nelly Malutina, dr Wołodimir Mykytiuk z Ukrainy, prof. Ludmiła Gołuzo z Rosji, dr Jindrich Jiraszek z Czech i inni. Gościnnie w ramach wymiany pracowników na 4 lata przyjechał do nas z Uniwersytetu Lwowskiego prof. Michaił Aleksiejenko, który przeszedł na etat w US i został tu na wiele lat.

Cykliczne konferencje w instytucie

Od 1989 roku do chwili obecnej międzynarodowa konferencja naukowa młodych naukowców pt. **Świat Słowian w języku i kulturze** (organizator: Zakład Języków i Kultur Słowiańskich wraz z Kołem Naukowym Sławistów US).

Co 2-3 lata od 2010 r. odbywają się spotkania naukowe z cyklu **Języki i kultury świata w perspektywie lingwistycznej** (organizator: Zakład Języków i Kultur Słowiańskich/Instytut Językoznawstwa US wraz z Kołem Naukowym Sławistów). Każda z konferencji miała swój przewodni temat: *Kolory w językach i kulturach świata, Barwa i miara w językach i kulturach świata, Emocje w językach i kulturach świata, Stałość i zmienność w językach i kulturach świata, Języki i kultury świata w perspektywie leksykologicznej i leksykograficznej*.

Od 1998 roku organizowana była cykliczna konferencja międzynarodowa **Słowo. Tekst. Czas.** (organizator: Zakład Translatoryki i Lingwistyki Konfrontatywnej/Instytut Językoznawstwa US). Efektem wydawniczym konferencji były tomy pokonferencyjne (9 tomów). Konferencja odbywała się w Uniwersytecie Szczecińskim, a kilkakrotnie jeden dzień konferencyjny odbywał się w Uniwersytecie w Greifswaldzie.

Wspomnienie o prof. dr hab. Eugenii Kucharskiej

Ewa Komorowska

*Ryc. 60. Prof. dr hab. Eugenia Kucharska
(1935-2003)*

W piękny słoneczny majowy dzień magistranci otoczyli swoją ukochaną Panią Profesor i z dumą oddawali Jej ostanie rozdziały swych prac magisterskich. A ile było przy tym śmiechu i pytań, jak to dalej będzie, czy poradzimy sobie na obronie. Profesor Eugenia Kucharska z wrodzonym sobie poczuciem humoru i ciepłem przekomarzała się ze studentami, pakując ich prace do torby. Postanowiła, że jeszcze tego samego dnia, po południu poprawi oddane Jej prace, by studenci jak najszybciej mogli przystąpić do obron. Nie czuła się w tym dniu najlepiej, toteż zdecydowała się pojechać z uczelni do domu i przeczytać prace w zaciszu domowym.

W drodze do domu wspomniała miłe spotkanie ze swoją córką – Gosią, która dwa dni wcześniej, na dzień matki zrobiła Jej niespodziankę, przyjeżdżając z Warszawy do Szczecina z bukietem herbacianych róż, które Jej mama tak kochała. Jak bardzo była dumna ze swojej jedynej córki – doktora biologii – pracującej na wysokim stanowisku w firmie farmaceutycznej w Warszawie. Jak dobrze byłoby mieć ją tutaj blisko, przy sobie, w pięknym mieszkaniu na Pogodnie. Wiedziała jednak, że córka tam w Warszawie jest bardzo szczęśliwa. Nagle poczuła ułucie w sercu. To nic, pewnie zmęczenie. Trzeba jak najszybciej dotrzeć do domu. A studenci – byli tak bliscy Jej sercu. Niejednokrotnie, jak do matki, przychodzili do niej po poradę, wypłakać się na ramieniu czy z wypiekami na twarzy i błyszczącymi oczami opowiadali o swych radościach. Pani Profesor była w stanie przytulić do serca wszystkich. Często ich broniła, przekonując innych prowadzących zajęcia, że to wybitne jednostki, rozkochane w literaturze rosyjskiej, stąd trudno im niekiedy wchodzić w tajniki składni czy słowotwórstwa. Wchodząc po schodach do swojego mieszkania czuła się coraz gorzej. Jeszcze jeden, dwa stopnie i zaraz trzeba będzie zadzwonić po pogotowie. Przyjechało momentalnie i Pani Profesor z torbą prac magisterskich została zabrana do szpitala, bo przecież zaraz wszystko przejdzie, a studenci muszą mieć poprawione prace. Przecież obiecała. W szpitalu poczuła się lepiej. Pożegnała przyjaciół, mówiąc, że już jest wszystko dobrze i teraz

chce trochę odpocząć. Niespełna godzinę później z bólem serca odebraliśmy informację, że Pani Profesor zmarła we śnie, trzymając w ręku prace studentów. Ta niespodziewana informacja zabiła nas z nóg. Przerwałam wykład. Magistranci z płaczem przybiegali do nas. To nie mogło być prawdą. A jednak. Życie zabiera nam bliskie osoby niespodziewanie, nie pytając się o naszą zgodę. A przecież tak bardzo kochała życie, ludzi, przecież dopiero co zakwitły bzy i powoli rozchylały swe kielichy hortensje w Jej pięknym ogrodzie... Dlaczego tak wcześnie...

Profesor Eugenia Kucharska, z domu Kołodka urodziła się 8 lutego 1935 roku we wsi Polany w województwie lwowskim jako córka gajowego¹. Była piątym z kolei dzieckiem w rodzinie i „oczkiem w głowie” rodziców oraz starszego rodzeństwa. W 1940 roku, czyli w piątym roku życia przyszłej Pani Profesor, cudowny świat Jej dzieciństwa został przerwany zsyłką do Rosji, do Krasnojarskiego Kraju. Dla Profesor Kucharskiej był to okres dzieciństwa, pierwszych przyjaźni i lat szkolnych w czteroletniej wielonarodowościowej szkole z wykładowym językiem rosyjskim. Trudny czas pobytu na Syberii Profesor Kucharska opisała wiele lat później, w 1998 roku w książce *Sybir w obrazkach*, zawierającej migawki z życia syberyjskiego widzianego oczami dziecka. Autorka pisze o tym w sposób następujący:

Sybir w obrazkach i kilka wspomnień z zesłania do Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej, a także kartki z życia powojennego, zostały napisane z chęci ukazania przeżyć dziecka, któremu los nie szczędził doświadczeń. Zdając sobie sprawę z tego, iż przeżycia milionów Polaków opisano i naukowo opracowano, starałam się jedynie dorzucić garść autentycznych zdarzeń i sytuacji, w jakich znalazłam się i jakie przeżyli moi najbliżsi².

Do Polski powróciła w 1946 roku. Egzamin dojrzałości otrzymała 13 maja 1952 roku w Państwowym Liceum Pedagogicznym w Gliwicach, a w 1957 roku – stopień magistra filologii rosyjskiej. Pierwszą pracę podjęła w Opolu, w Wyższej Szkole Pedagogicznej na stanowisku

¹ Fragmenty biogramu prof. Eugenii Kucharskiej zostały opublikowane w rozdziale monografii: Ewa Komorowska, *Sławistyka w Szczecinie*, [w:] *Uniwersytet Szczeciński 1985–2010. Na przełomie wieków i czasów*, red. W. Tarczyński, W. Stępiński, Szczecin 2010, 457–488; na temat prof. E. Kucharskiej patrz szerzej: Ewa Komorowska, *Profesor Eugenia Kucharska*, [w:] *Świat Słowian w języku i kulturze V. Literaturoznawstwo*, pod redakcją Ewy Komorowskiej i Żanety Kozicka-Borysowska), Wydawnictwo PPH ZAPOL, Szczecin 2004, s. 7–19.

² E. Kucharska, *Sybir w obrazkach*, Mazowiecka Wyższa Szkoła Humanistyczna, Łowicz 1998, s. 3.

asystenta w Katedrze Historii Literatury Rosyjskiej i Radzieckiej. Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie literatury rosyjskiej nadała Jej Rada Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego w 1965 roku na podstawie rozprawy: *Literatura polska w Rosji w latach 1830–1848*. Kolokwium habilitacyjne Profesor Eugenii Kucharskiej odbyło się również na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego 4 czerwca 1975 roku. Podstawą kolokwium habilitacyjnego był dorobek naukowy w zakresie komparatystyki literackiej polsko-rosyjskiej i monografia: *Sprawy polskie w kręgu sławistów rosyjskich w pierwszej połowie XIX wieku*.

Do Szczecina Eugenia Kucharska przyjechała w 1984 roku i od razu zaangażowała się mocno w działalność naukową i organizacyjną naszej uczelni. Profesor Kucharska zajmowała się badaniem wzajemnych oddziaływań polskich i rosyjskich w literaturze i kulturze obu narodów. Podstawową zaletą Jej prac było solidne udokumentowanie ich materiałami źródłowymi. To właśnie Jej nauka zawdzięcza odkrycie i przedstawienie sylwetek wybitnych polskich sławistów, takich jak Izmań Sriezniewski czy Wiktor Grigorowicz. Odkryte szkice etnograficzne, folklorystyczne i dialektologiczne I. Sriezniewskiego stanowią „jeden z najwcześniejszych dokumentów historycznych polskości Śląska”³. Wiktor Grigorowicz zaś był wybitnym profesorem Uniwersytetu Kazańskiego, któremu Pani Profesor poświęciła dwie książki: *Badania sławistyczne Wiktora Grigorowicza* oraz *Wiktor Grigorowicz o literaturze i językach słowiańskich* (współautorstwo z piszącą te słowa).

Niemало miejsca w dorobku Profesor Eugenii Kucharskiej zajmują artykuły dotyczące dziejów sławistyki polskiej i rosyjskiej, jak również poszukiwań polskości w literaturze rosyjskiej i elementów kulturowo-literackich w literaturze polskiej. Są to prace takie, jak: *Początki sławistyki polskiej (zarys problemu)*; *Z badań nad związkami literackimi polsko-rosyjskimi w pierwszej połowie XIX wieku*; *Kontakty Michaiła Pogodina z Samuelem Lindem na tle zainteresowań kwestią polską* i wiele innych.

Szczególne miejsce w badaniach Profesor Kucharskiej zajmuje problematyka rosyjskiej powieści historycznej pierwszego trzydziestolecia XIX wieku. Zagadnieniu temu Profesor poświęciła zarówno monografię *Rosyjski model powieści historycznej w pierwszej połowie XIX wieku (zarys problemu)* i wiele innych prac. Przedmiotem Jej studiów stały się powieści wybitnych pisarzy XIX wieku: Nikołaja Karamzina, Michaiła Lermontowa, Mikołaja Polewoja,

³ I. Kowalska-Paszt, *Rosja–Polska. Z zagadnień komparatystyki literackiej*, Szczecin 2003, s. 11.

Aleksandra Weltmana i wielu innych. Profesor Kucharska prowadziła również badania komparatystyczne twórczości polskich i rosyjskich prozaików oraz poetów okresu romantyzmu: Mickiewicza, Słowackiego, Puszkina, Lermontowa, np. *Kaukaz w poezji Michaiła Lermontowa (na osnovanii stichotworienija „Walierik”), Mickiewicz i Puszkina*.

Syberia niewątpliwie pozostawiła niezatarty ślad w biografii Profesor Eugenii Kucharskiej, który ukształtował również i Jej pracę naukową. Toteż literatura łagrowa, memuary zesłańców syberyjskich stanowią ważną domenę Jej badań. Tematykę tę rozwinęła w licznych artykułach, m.in.: *Ssyłka w Sibir w russkoj i pol’skoj literaturie; Russkaja i pol’skaja łagiernaja proza; Russkaja i pol’skaja łagiernaja memuarnaja proza*.

Profesor Kucharska przez dziesięć lat, wspólnie z piszącą te słowa, prowadziła Koło Naukowe Sławistów, zajmujące się problematyką historyczno-językową zesłań syberyjskich. Rezultatem pracy stało się opracowanie Słownika Leksyki Sybiraków. Koło współpracowało ściśle ze Związkiem Sybiraków (Profesor działała w zarządzie Głównym Zachodniopomorskiego Związku Sybiraków). Nadto Profesor Eugenia Kucharska sprawowała opiekę nad pracami magisterskimi o tematyce syberyjskiej, np.: *Tajgo ...pamiętna tajgo Zofii Orłowskiej jako dokument przeżyć zesańca; Polacy w łagrach radzieckich w latach 1940–1946*. W ten sposób oddawała dług tym, którzy, podobnie jak Ona, znaleźli się na Syberii, a los kazał im niekiedy pozostać tam już na zawsze.

Pani Profesor równie dynamicznie jak naukowo działała na niwie organizacyjnej i dydaktycznej. W Uniwersytecie Szczecińskim przez kilkanaście lat sprawowała funkcję dyrektora Instytutu Filologii Słowiańskiej oraz nieprzerwanie kierownika Zakładu Literatur Słowiańskich i Komparatystyki. Ponadto w latach 1987–1989 była prorektorem ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą Uniwersytetu Szczecińskiego.

Profesor Eugenia Kucharska była osobą znaczącą dla Uniwersytetu Szczecińskiego: zarówno zaangażowaną w sprawy organizacyjne uczelni, jak i wybitną literaturoznawczynią – komparatystką; obdarzoną poczuciem humoru i błyskotliwym, ciętym językiem.

Bibliografia prac o prof. dr hab. Eugenii Kucharskiej

Komorowska, Ewa, *Profesor Eugenia Kucharska*, [w:] *Świat Słowian w języku i kulturze V. Literaturoznawstwo*, pod red. Ewy Komorowskiej i Żanety Kozickiej-Borysowskiej, Wydawnictwo PPH ZAPOL, Szczecin 2004, 7–19;

Komorowska, Ewa, *Eugenia Kucharska (1935–2003). Wspomnienie o Pani Profesor*, [w:] *Uniwersytet Szczeciński 1985–2010. Na przełomie wieków i czasów*, red. Waldemar Tarczyński, Włodzimierz Stępiński, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2010, 457–488.

Wspomnienie o prof. dr hab. Edwardzie Siekierzyckim

Ewa Komorowska

Ryc. 61. Prof. dr hab. Edward Siekierzycki 1935-2000

Był moim szefem od zawsze, czyli od początku mojej pracy na Uniwersytecie Szczecińskim. Skromny, niepozorny, jakby zajęty swoimi myślami. Z ciepłym, dobrym uśmiechem na twarzy codziennie Profesor Edward Siekierzycki energicznym krokiem przekraczał próg Instytutu Filologii Słowiańskiej — mieszczący się początkowo w budynku przy ul. Tarczyńskiego, a później w budynku IV przy ul. Piastów.

Byłam jego prawą ręką — organizacyjnie i naukowo, a on moim Kierownikiem Zakładu Języków Słowiańskich i przewodnikiem po świecie nauki. Wspólnie pracowaliśmy nad projektami naukowymi, przygotowywaliśmy współautorskie książki i referaty. Przynajmniej kilka razy w roku uczestniczyliśmy razem w krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych.

Profesor Edward Siekierzycki imponował mi swoją rozległą wiedzą, szczególnie z zakresu diachromii językowej, derywacji czy leksykologii. W sposób bardzo wyważony i ze zbyt wielką skromnością, moim zdaniem, przedstawiał swoje odkrywcze teorie naukowe, metodologie badawcze czy nowe spojrzenia na językoznawstwo.

Wolał zawsze być w cieniu, z boku, miał mało wiary w siebie i swoje osiągnięcia naukowe. Często rozpoczynał tak swoje wystąpienie: „Na pewno nie ma to wielkiego znaczenia dla nauki, ale jeśli Państwo pozwolą to podzielę się z wami moimi przemyśleniami naukowymi”, po czym... wyładał odkrywczą teorię lingwistyczną, a my słuchaliśmy Jej zachwyceni. Niejednokrotnie wypomniałam Profesorowi nadmierną skromność i z uporem rozpowszechniałam w kręgu lingwistycznym Jego najnowsze osiągnięcia, prace naukowe, znakomite artykuły.

Był duszą towarzystwa, skarbnicą dowcipów, miał wysublimowane poczucie humoru, cechowała Go błyskotliwość języka. Nawet najzwyczajniejsze opowiadanie w Jego ustach zyskiwało

miano szlagieru. Kochał ludzi i otaczający go świat i my Ignęliśmy do niego całym sercem. Ciepły, dobry, pełen życzliwości dla otoczenia i dobrotliwości dla studentów Profesor Edward Siekierzycki był wspaniałym kolegą w Instytucie Filologii Słowiańskiej i ukochanym nauczycielem studentów slawistyki.

Pamiętam pewien majowy dzień 1998 roku, gdy Profesor podczas naszej wspólnej podróży pociągiem na konferencję do Witebska powiedział mi i profesor Krystynie Iwan znamienne słowa:

„W moim organizmie coś się złego dzieje. Mam niedobre wyniki. Ale raz się żyje. Cieszymy się życiem”.

Nie uwierzyłam, bo nie chciałam w to wierzyć. W Witebsku na konferencji nikt nawet nie mógłby podejrzewać tak wesołego człowieka o zły stan zdrowia. Rok później na placu Kościuszki po wspólnym spacerze, pełnym dysput naukowych, przy pożegnaniu, rzucił mimochodem:

„Ewuniu, chcę byś wiedziała, że nie ma dla mnie ratunku: zbyt duża ilość białych ciałek krwi”.

Nie uwierzyłam, bo bałam się w to uwierzyć. A potem przyszedł styczeń 2000 roku i egzamin magisterski Jego magistrantów, na którym byłam recenzentką. Spojrzałam na Jego wychudzone ciało i twarz.

I uwierzyłam, a ból serca nie pozwalał mi wykrztusić słowa. Jego drobne wówczas już ciało wręcz tonęło w fotelu. Nie mówiliśmy już nic o chorobie, on pełnym spokojem głosem przekazywał mi postanie do dalszej pracy naukowej, a ja słuchałam ze łzami w oczach. Miesiąc później wstrząsnęła nami tragiczna wiadomość: Zmarł Profesor Edward Siekierzycki.

Mówi się, że nie ma ludzi niezastąpionych. W przypadku Profesora Edwarda Siekierzyckiego – śmiem w to wątpić...!

Profesor Edward Siekierzycki urodził się w 1935 roku na ówczesnych wschodnich terenach Polski w Sławkowie koło Nieświeża. W 1952 roku ukończył filologię rosyjską na Uniwersytecie Wrocławskim. Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie

językoznawstwa rosyjskiego nadała mu Rada Wydziału Filologicznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w 1971 roku na podstawie rozprawy *Ассимилятивная мягкость согласных в современном русском языке*. Rozprawę doktorską przygotowywał pod kierunkiem prof. L. Ossowskiego. Monografia doktorska ukazała się drukiem niespełna trzy lata później, w 1974 roku. Jak pisze prof. M. Jurkowski:

[...] już w tej pierwszej monografii dał się jej Autor poznać jako skrupulatny badacz określonego problemu fonetyczno-fonologicznego. Analizy Jego są precyzyjne, a wspomniana monografia stała się istotnym wkładem Autora do fonetyki opisowej współczesnego języka rosyjskiego⁴.

Tak więc w pierwszym okresie badań naukowych (1964–1974) zainteresowania Profesora skupiały się przede wszystkim wokół zagadnień z dziedziny fonetyki i fonologii języka rosyjskiego, czemu dał wyraz w opublikowanej monografii doktorskiej, jak również w artykułach wydanych w zeszytach naukowych WSP w Opolu i Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu – *Studia Rossica Poznaniensia*⁵.

Mimo że zasadniczym przedmiotem studiów Profesora w pierwszym okresie działalności naukowej była fonetyka z fonologią, uczestniczył również w pracy nad książką z zupełnie odmiennej tematyki, a mianowicie dotyczącej literatury i folkloru rosyjskiego – monografia *Literatura rosyjska*. Wybór tekstów z folkloru rosyjskiego i literatury staroruskiej ukazała się w Poznaniu w 1968 roku (współautorzy: J. Litwinow, Z. Zbyrowski).

Sygnalem zmiany kierunku badań naukowych od fonetyki i fonologii do morfologii i semantyki stał się artykuł *К вопросу о морфологическом использовании согласных по твёрдости и мягкости в современном русском языке*. O poszerzaniu się zainteresowań naukowych Profesora w tym okresie mogą świadczyć też opublikowane recenzje prac dotyczących socjolingwistyki i dydaktyki języków obcych.

W drugim okresie działalności naukowej Profesor koncentrował się wokół zagadnień słowotwórstwa, semantyki i stylistyki, czego rezultatem są dwie monografie z tej tematyki. *Pierwsza* *Словообразовательные синонимы в сфере русских имён прилагательных* stanowiła podstawę wszczęcia przewodu habilitacyjnego na Uniwersytecie Adama

⁴ M. Jurkowski, *Ocena dorobku naukowego prof. dra hab. Edwarda Siekierzyckiego*, Warszawa 2000 rok, s. 1.

⁵ W artykule, m.in. wykorzystałam informacje z autoreferatu prof. E. Siekierzyckiego przygotowanego do wszczęcia przewodu profesorskiego, Szczecin 2000 r. (maszynopis).

Mickiewicza. Kolokwium habilitacyjne odbyło się 30 czerwca 1985 roku. Monografia jest opisem synonimicznych związków derywacyjnych przymiotnika rosyjskiego. Problem ten potraktowany został wieloaspektowo, uwzględniono tu takie zjawiska, jak równoznaczność i bliskoznaczność, jednoznaczność i wieloznaczność wyrazów oraz wymienialność synonimów. Praca stanowiła ogniwo pośrednie między słowotwórstwem a leksykologią i semantyką, tj. nowym nurtem zainteresowań naukowych Autora. Tym ostatnim zagadnieniom, a więc leksykologii i semantyce, poświęcona jest zasadnicza większość prac Profesora Edwarda Siekierzyckiego. Na szczególną uwagę zasługuje druga z monografii, opublikowana w 1996 roku – Rzeczowniki paradygmatyczne w języku polskim i rosyjskim. W opracowaniu uwzględniono takie zagadnienia, jak typy podstaw słowotwórczych rzeczowników paradygmatycznych, ich miejsce w tzw. gnieździe słowotwórczym, a także – co jest wyjątkowo ważne dla funkcjonowania języka – ich słowotwórczą aktywność. Wartość monografii podnosi sposób opisu materiału – konfrontatywny, polsko-rosyjski. Jest to praca syntetyczna, wypełniająca lukę w tym zakresie.

Nurt zainteresowań po habilitacji dotyczy zagadnień leksykologii i stylistyki, a mianowicie zróżnicowania stylistycznego leksyki rosyjskiej drugiej połowy XX wieku. Problem ten został przedstawiony w kilku artykułach: np. *Стратификация стилистически маркированной лексики в русском языке*, *Русская маркированная лексика в коммуникативном аспекте*. W artykułach tych Profesor pisze:

Starąłem się wykazać, iż nacechowanie stylistyczne wyrazu związane jest z jego przynależnością do określonego stylu funkcjonalnego. Cecha stylistyczna wyrazu najdobitniej ujawnia się w akcie komunikacyjnym, w trakcie mowy, ponieważ na płaszczyźnie języka wyraz ma jedynie potencjalną zdolność funkcjonowania jako element określonego stylu⁶.

Ostatnią monografią przygotowaną przez Profesora we współpracy z prof. W. Lejczykiem były Podstawy leksykologii konfrontatywnej języka polskiego i rosyjskiego. Praca ukazała się drukiem dopiero po śmierci Profesora. Był założycielem czasopisma naukowego „Slavica Stetinensia” i Jemu właśnie czasopismo zawdzięcza swoją nazwę.

⁶ Tamże, s. 3.

Prowadzone z inicjatywy Profesora wieloletnie badania we współpracy ze slawistami z Instytutu Slawistyki w Rostocku obfitowały nie tylko w liczne spotkania naukowe, wykłady, odczyty, ale ich efektem stała się również przygotowana pod redakcją Profesora (współredaktor prof. K. Iwan) praca zbiorowa *Problemy normy w teorii i praktyce posługiwania się językiem rosyjskim* (1999).

Profesor aktywnie rozwijał kontakty naukowe Instytutu z kolejnymi ośrodkami slawistycznymi na terenie Niemiec, np. z Instytutem Slawistyki w Greifswaldzie, z którym zdążył jeszcze podpisać umowę o wspólnym prowadzeniu tematów naukowych.

Na uznanie zasługuje aktywność społeczna Profesora Siekierzyckiego. Był jednym ze współorganizatorów Katedry i następnie Instytutu Filologii Słowiańskiej UAM. Po przejściu na WSP w Szczecinie włączył się w organizowanie slawistycznego ośrodka w Szczecinie. W latach 1986–1993 pełnił obowiązki prodziekana Wydziału Humanistycznego tej uczelni ds. studenckich. W okresie od 1990–1996 był zastępcą dyrektora Instytutu Filologii Słowiańskiej. Od czasów powołania Zakładu Języków Słowiańskich aż do ostatnich chwil swego życia był jego kierownikiem. W roku akademickim 1999/2000 pełnił funkcję dyrektora Instytutu Filologii Słowiańskiej.

Profesor Edward Siekierzycki zmarł w okresie pełnego rozkwitu naukowego, w trakcie przygotowywania kolejnej książki i artykułów. Straciliśmy w Nim nie tylko wspaniałego lingwistę, lecz przede wszystkim mądrego, życzliwego, skromnego, pełnego humoru człowieka – przyjaciela o wielkim sercu. Niech słowa Jego uniwersyteckiego kolegi A. Bartoszewicza, zawarte w opinii o dorobku naukowym Profesora napisanej jeszcze za życia Profesora, będą posumowaniem tych wspomnień:

Jego dociekliwość i ambicja poznawcza w połączeniu z ogromną pracowitością i skrupulatnością zawsze mi imponowały. A przy tym był i chyba nadal cechuje Go skromność godna naśladowania w środowisku akademickim⁷.

⁷ A. Bartoszewicz, *Opinia o dorobku naukowym dra. hab. Edwarda Siekierzyckiego w związku z postępowaniem kwalifikacyjnym Rady Wydziału Neofilologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu o nadanie Mu tytułu naukowego profesora nauk humanistycznych*, Olsztyn 16.01.2000 r., s. 1.

Bibliografia prac o prof. dr. hab. Edwardzie Siekierzyckim

Komorowska, Ewa, *Prof. dr hab. Edward Siekierzycki (1935-2000)*, [w:] *Świat Słowian w języku i kulturze II. Językoznawstwo*, pod red. Ewy Komorowskiej, Wydawnictwo PPH ZAPOL, Szczecin 2004, 7–19;

Komorowska, Ewa „*Edward Siekierzycki (1935-2000). Wspomnienie o Panu Profesorze*, [w:] *Uniwersytet Szczeciński 1985–2010. Na przełomie wieków i czasów*, red. Waldemar Tarczyński, Włodzimierz Stępiński, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2010, 457–488.

Wspomnienie o prof. dr hab. Krzysztofie Cieśliku

Ewa Komorowska

Ryc. 62. Prof. dr hab. Krzysztof Cieślik 1937-2007

Profesor Krzysztof Cieślik urodził się 11 października 1937 roku w Kielcach. Jego rodzice byli powszechnie szanowanymi polonistami. Lata wojenne spędził z rodzicami we wsi Wola Wiśniowa w woj. kieleckim w latach 1945-48 mieszkał we Włoszczowie, a od 1948 roku – w Kielcach, gdzie w 1950 roku ukończył szkołę podstawową, a w 1954 – liceum ogólnokształcące.

Studia rusycystyczne na Uniwersytecie Warszawskim rozpoczął w 1954 roku, równolegle studiując polonistykę. W 1960 roku obronił z wyróżnieniem pracę magisterską na temat: *Poglądy estetyczne młodego Lwa Tołstoja*, napisaną pod kierunkiem prof. Mariana Jakóbca.

Przez kolejne dwa lata (1960-62) był słuchaczem Studium Dziennikarskiego Uniwersytetu Warszawskiego, które ukończył obroną pracy na temat: *Literatura rosyjska w czasopiśmie „Wiadomości Literackie”*.

Profesor Krzysztof Cieślik przyjechał do Szczecina w 1962 roku. W latach 1962-66 pracował jako nauczyciel języka rosyjskiego w Technikum Handlowym w Szczecinie (obecnie Technikum Ekonomiczne). Od 1966 zaś – w Studium Nauczycielskim, które w 1968 r. zostaje przekształcone w Wyższą Szkołę Nauczycielską, w 1973 – w Wyższą Szkołę Pedagogiczną, a w 1985 – w Uniwersytet Szczeciński. Początkowo Krzysztof Cieślik był pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Instytucie Filologii Słowiańskiej, a następnie od 1990 – w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Szczecińskiego. Rozprawę doktorską na temat: *Sewiernyj wiestnik. Zarys monograficzny* Krzysztof Cieślik przygotował pod kierunkiem prof. Zbigniewa Barańskiego, a obrona odbyła się na Uniwersytecie im. Adam Mickiewicza w Poznaniu. Monografię habilitacyjną pt.: *Czasopismo „Mir iskusstwa” na tle programów estetycznych modernizmu rosyjskiego* obronił w Uniwersytecie Wrocławskim w 1986 roku. Na stanowisko profesora nadzwyczajnego został mianowany w 1991 roku.

W kręgu zainteresowań naukowych prof. Krzysztofa Cieślika znajdują się komparatystyka literacka polsko-rosyjska, dzieje literatury polskiej i rosyjskiej, zagadnienia kultury rosyjskiej końca XIX i początku XX wieku, studia nad czasopiśmiennictwem rosyjskim w nurcie relacji duchowych Rosja – Europa, twórczość pisarzy dwujęzycznych, stereotypy narodowe czy w ostatnich latach życia twórczość Iwana Bunina. Profesor Krzysztof Cieślik jest współautorem z Józefem Smagą monografii: *Kultura Rosji przełomu stuleci (XIX-XX wieku). Życie intelektualne. Sztuka. Literatura*, współautorem z M. Skwarą i J. Kazimierskim pracy: *Znani-nieznani. Studia*.

W swoim dorobku naukowym nie stronił również od prac z zakresu metodyki nauczania języka rosyjskiego, wskazując na ogromną rolę jakości tekstów i proponował zawarcie w nich przemyślanego zestawu informacji o historii, gospodarce i kulturze Rosji z starannie dobranych utworów literackich czy ich fragmentów.

Profesor Krzysztof Cieślik piastował na Uniwersytecie Szczecińskim i innych uczelniach wyższych również funkcje organizacyjne: dwukrotnie (1980-1983 i 1990-1993) był Prodziekanem Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Szczecińskiego, kierownikiem Studium Podyplomowego na polonistyce. W latach 1991-1995 – był opiekunem Naukowego Kolegium Nauczycielskiego w Koszalinie. Od 1990 r. zaś kierownikiem Zakładu Komparatystyki Literackiej w Instytucie Filologii Polskiej US. Był promotorem dwóch prac doktorskich: dr. Jerzego Kazimierskiego (*Leopold Buczkowski. Społeczny los dzieła*, obronionej w marcu 2000 r.) oraz Agaty Zawiszeńskiej (*Recepcja literatur europejskich na łamach „Wiadomości Literackich”*, obronionej w maju 2004 r.). Niejednokrotnie był recenzentem w przewodach habilitacyjnych i ponad dwudziestu przewodach doktorskich. Napisał ponad 70 mniejszych prac, przede wszystkim artykułów naukowych, publikowanych w najbardziej cenionych periodykach rusycystycznych (jak „Slavia Orientalis” i „Przegląd Rusycystyczny”).

Profesor Krzysztof Cieślik prowadził zajęcia na rusycystyce, polonistyce i germanistyce z zakresu literatury rosyjskiej, polskiej, niemieckiej, a także literatur europejskich. Z ogromnym sercem odnosił się do studentów i młodzież kochała go bardzo. Przez wiele lat, tj. od 1996 – 1989 roku był opiekunem Koła Naukowego Literaturoznawców, działającego przy Instytucie Filologii Słowiańskiej, organizując liczne obozy i seminaria naukowe.

Profesor Krzysztof Cieślik był nie tylko wybitnym literaturoznawcą i rosjoznawcą, lecz przede wszystkim wspaniałym kolegą, służącym zawsze radą, pomocą, pełnym ciepła, a

równocześnie niezrównanym mistrzem słowa, dowcipu, człowiekiem o niezwyklej skromności. Takim był Profesor Krzysztof Cieřlik i takim pozostanie w naszej pamięci.

Bibliografia prac o prof. dr. hab. Krzysztofie Cieřliku

Nie tylko Wschód: recepcja literatur obcych w czasopismach polskich XX wieku: prace ofiarowane profesorowi Krzysztofowi Cieřlikowi z okazji siedemdziesiątych urodzin, pod red. Agaty Zawiszeńskiej i Anety Borkowskiej, Oficyna Wydawnicza Leksem. Łask 2006.

Kazimierski, Jerzy, *Prof. dr hab. Krzysztof Edward Cieřlik (1937-2007)*, [w:] Kronika Szczecina. Nr 26 (2007), 191-193.

Komorowska, Ewa, *Profesor Krzysztof Cieřlik (1937-2007)*, [w:] *Świat Słowian w języku i kulturze*. 9, Literaturoznawstwo, pod red. naukową Ewy Komorowskiej, Żanety Kozickiej-Borysowskiej, Agnieszki Krzanowskiej, Wyd. Volumina.pl, Daniel Krzanowski, Szczecin 2008, 7-18.

Prof. dr hab. Michaił Aleksiejenko – wspomnienie

Mirosława Hordy

Ryc. 63. Prof. dr hab. Michaił Aleksiejenko (1942-2020)

Prof. dr hab. Michaił Aleksiejenko (1942-2020) -

profesor Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki. W latach 1993-2012 pracownik naukowo-dydaktyczny Instytutu Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Szczecińskiego, od roku 2006 zatrudniony na stanowisku profesora zwyczajnego. Językoznawca, frazeolog, leksykograf i przekładoznawca. Główne obszary pracy badawczej obejmują teorię frazeologii, specyfikę przekładu na języki pokrewne, analizę kulturową i porównawczą zasobu frazeologicznego języków słowiańskich oraz *gender*. Wieloletni członek Komisji Frazeologicznej przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów. Twórca i kierownik Zakładu Translatoryki i Lingwistyki Konfrontatywnej US, utworzonego w 2000 roku. W 1996 roku powołał międzynarodową konferencję naukową „Słowo. Tekst. Czas”, którą od roku 2000 organizował wspólnie z Uniwersytetem Ernsta Moritza Arndta w Greifswaldzie pod auspicjami Komisji Frazeologicznej MKS. Nawiązał współpracę między slawistyką szczecińską a slawistami i polonistami w Polsce i zagranicą, w tym z zespołem prof. Stanisława Bąby (UAM) i prof. Wojciecha Chlebdy (Uniwersytet w Opolu), uczonymi z Rosyjskiej Akademii Nauk, uniwersytetów w Berlinie, Rostocku, Insbrucku, Lwowie, Kijowie, Mińsku. Przyczynił się do utworzenia w Uniwersytecie Szczecińskim filologii ukraińskiej ze specjalnością tłumaczeniową, studia I stopnia, na której prowadził wykłady i seminaria licencjackie. Wypromował 13 doktorów, konsultował 2 rozprawy habilitacyjne, które zostały obronione w Narodowej Akademii Nauk w Kijowie.

Autor *Polsko-rosyjsko-ukraińskiego słownika języka oficjalno-urzędowego* (Moskwa 2002) i współautor 9 innych słowników. Opublikował 4 skrypty i ponad 200 artykułów naukowych. Był redaktorem czasopisma „Slavica Stetinensia” oraz kilkunastu monografii zbiorowych.

Wieloletnia dyrektor Instytutu Filologii Słowiańskiej US, prof. Krystyna Iwan, pisała o nim: „Profesor Michaił Aleksiejenko podarował Polsce 20 lat swojego bardzo aktywnego życia. Dzięki [Jego] talentowi i energii twórczej slawistyka polska zyskała wiele publikacji (...). Niewątpliwą zasługą Pana Profesora jest wprowadzenie slawistyki szczecińskiej na forum europejskie”.

GERMANISTYKA

Magdalena Lisiecka-Czop, Katarzyna Sztandarska

10 kwietnia 2025 roku – w ramach IV. Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Otwarte Debaty Lingwistyczne XXI wieku”, podczas sekcji wspomnieniowej – świętowaliśmy jubileusz 40-lecia szczecińskiej germanistyki. Było to wyjątkowe wydarzenie, które zgromadziło wielu znamienitych gości, dawnych i obecnych pracowników oraz studentki i studentów Instytutu. Spotkanie było okazją do wspomnień, podziękowań i uhonorowania dorobku osób, które tworzyły i rozwijały germanistykę na naszym Uniwersytecie.

Początki i rozwój germanistyki w Szczecinie

Choć Uniwersytet Szczeciński obchodzi w tym roku swoje 40-lecie, historia germanistyki w Szczecinie sięga roku 1983. To wtedy decyzją Rady Wydziału Humanistycznego Wyższej Szkoły Pedagogicznej powołano Zakład Filologii Germańskiej, którego pierwszym kierownikiem został dr Karol Koczy – postać niezwykle zasłużona dla środowiska naukowego Szczecina. Rok później – w 1984 r. – do pana dr. Karola Koczego dołączyło sześcioro pracowników: doc. dr hab. Jan Watrak, doc. dr hab. Władysław Kaniuka, dr Izabela Laska (-Awęcka), mgr Mariola Siergiej oraz mgr Danuta Waluszkiewicz (-Raumer).

W 1986 r. kadra naukowo-dydaktyczna została poszerzona o ośmioro nowych pracowników: dr Krystynę Toby-Tereszyńską, dr. Mariana Szczodrowskiego, dr Iwonę Zaciewską, dr. Andrzeja Talarczyka, mgr Małgorzatę Stasiak, mgr. Haralda Kabsę, mgr. Antoniego Hodaka oraz mgr Ilse Sarecką.

W 1989 roku Katedra została przekształcona w Instytut Filologii Germańskiej. Kolejnym ważnym wydarzeniem było utworzenie w 1992 roku sekcji niemieckiej w ramach Kolegium Nauczycielskiego, która cztery lata później została włączona do struktury Instytutu Filologii Germańskiej US. Po docencie Koczym (1983-1992) funkcję dyrektora Instytutu sprawowali kolejno:

- dr hab. Augustyn Mańczyk, prof. US (1992-1993),
- prof. dr hab. Ryszard Lipczuk (1993-1997 oraz 2005-2012),
- dr hab. Paweł Mecner, prof. US

Ryc. 64. Dr hab. Jolanta Mazurkiewicz-Sokołowska, prof. US, dyrektorka IFG w latach 2012-2019

- dr hab. Jolanta Mazurkiewicz-Sokołowska (2012-2019), prof. US – obecna dyrektorka Instytutu Językoznawstwa.

Egzaminy wstępne na kierunek filologia germańska odbyły się po raz pierwszy w 1985 roku – przyjęto wówczas 20 osób na pierwszy rok studiów.

Ryc. 65. Pierwszy rocznik studentów filologii germańskiej (1985-90) z docentem Koczym (pierwszy z lewej) (© archiwum prywatne)

Przez pierwsze lata kształcenie odbywało się w trybie pięcioletnich studiów magisterskich, dostępnych zarówno w trybie dziennym, jak i zaocznym. Następnie – w ramach wdrażania systemu bolońskiego – wprowadzono dwustopniowy system studiów. Od 2015 roku – oprócz studiów na kierunku filologia germańska na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego oraz drugiego stopnia – wybrać można kształcenie na kierunku filologia germańska z dodatkowym językiem obcym (studia stacjonarne pierwszego stopnia w trybie tzw. „popołudniowym”), a od 2022 r. oferta kształcenia poszerzyła się o kierunek polonistyczno-germanistyczne wspólne studia nauczycielskie, realizowany wspólnie z Uniwersytetem w Greifswaldzie.

Przez pierwsze cztery lata (1983-1987) Zakład, a następnie Katedra Filologii Germańskiej mieściła się w tymczasowych lokalizacjach (przy ul. Mickiewicza 16 oraz w jednym ze skrzydeł dawnego Hotelu Kolarskiego przy ul. Wojska Polskiego). W 1987 r. Katedra została przeniesiona do zabytkowego budynku przy ul. Rycerskiej 3, w bezpośrednim sąsiedztwie Zamku Książąt Pomorskich, w którym miała siedzibę przez następnych 27 lat. W 2014 r. miała

miejsce przeprowadzka do „Domu Marynarza”, przy ul. Malczewskiego 10-12, natomiast od roku 2018 Instytut przeniósł się na kampus Wydziału Filologicznego przy ul. Piastów 40B, gdzie jako odrębna jednostka naukowa działał aż do roku 2019, gdy zreformowano strukturę Uniwersytetu i wyodrębniono Instytut Językoznawstwa oraz Instytut Literatury i Nowych Mediów.

Ryc. 66. Siedziba Instytutu Filologii Germańskiej przy ul. Rycerskiej 3 (© Magdalena Lisiecka-Czop)

Kalendarium wydarzeń

- 1983** decyzja o powołaniu Zakładu Filologii Germańskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Szczecinie (kierownik Zakładu: dr Karol Koczy)
- 1985** utworzenie Katedry Filologii Germańskiej, nabór pierwszego rocznika studentów
- 1987** przeprowadzka do gmachu b. stajni książęcej przy ul. Rycerskiej 3
- 1989** przekształcenie Katedry w Instytut Filologii Germańskiej
- 1992** utworzenie sekcji niemieckiej w Kolegium Nauczycielskim US
- 1996** włączenie sekcji niemieckiej Kolegium do Instytutu Filologii Germańskiej
- 2007** przejście na system boloński: uruchomienie 3-letnich studiów licencjackich i 2-letnich studiów magisterskich

2014 przeprowadzka do Domu Marynarza przy ul. Malczewskiego 10-12

2018 przeprowadzka na kampus Wydziału Filologicznego przy ul. Piastów 40 B

2019 reforma Uniwersytetu Szczecińskiego: Instytut Filologii Germańskiej przestaje istnieć jako samodzielna jednostka, włączenie w struktury Instytutu Językoznawstwa oraz Instytutu Literatury i Nowych Mediów

Struktura i działalność naukowa Instytutu

Początkowo Katedra Filologii Germańskiej, składała się z czterech zakładów:

- Literatury Niemieckiej (kierownik: prof. US dr hab. Jan Watrak),
- Historii Literatury Powszechnej (kierownik: doc. dr Karol Koczy),
- Kultury Krajów Niemieckojęzycznych (kierownik: prof. US dr hab. Marian Grzęda)
- Językoznawstwa Germanistycznego (kierownik: prof. US dr hab. Władysław Kaniuka).

W miarę rozwoju jednostki jej struktura ulegała przemianom, czemu towarzyszyło powoływanie kolejnych zakładów naukowych. W 1993 roku utworzony został Zakład Języka Niemieckiego, który działał nieprzerwanie do roku 2019. Kierowali nim: prof. zw. dr hab. Ryszard Lipczuk (od 1993 r.) oraz dr hab. Magdalena Lisiecka-Czop, prof. US (od 2016 r.). Zakład Lingwistyki Komputerowej, istniejący od 1996 r. pod kierownictwem dr hab. Pawła Mecnera, prof. US, przekształcony później (w roku 2016) w Zakład Składni Porównawczej Języka Niemieckiego i Języka Jidysz – kierownictwo tej jednostki objęła wówczas dr hab. Anna Pilarski, prof. US. Po roku 2000 powstały nowe zakłady literaturoznawcze i językoznawcze oraz pracownia:

- Zakład Literatury i Kultury Krajów Niemieckojęzycznych (od 2009 r.), kierowany przez dr hab. Dorotę Sośnicką, prof. US;
- Zakład Lingwistyki Stosowanej (od 2011 r.), którego kierownikiem była dr hab. Jolanta Mazurkiewicz-Sokołowska, prof. US;
- Zakład Współczesnej Literatury Niemieckojęzycznej, którym od 2011 r. kierowała dr hab. Ewelina Kamińska-Ossowska, prof. US; wcześniej kierownikami byli prof. zw. dr hab. Jan Watrak oraz dr Ewa Hendryk (pełniąca obowiązki kierownika);
- Zakład Literaturoznawstwa Porównawczego, kierowany od 2015 r. przez dr hab. Katarzynę Krasoń, prof. US.

- Pracownia Przekładoznawstwa Ogólnego i Specjalistycznego, której pomysłodawcą i kierownikiem był dr hab. Piotr Sulikowski, prof. US – od 1.10.2015.

Profil badawczy zakładów obejmował szerokie spektrum tematyczne z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa oraz translatoryki. Zakład Języka Niemieckiego koncentrował się na leksykografii, frazeologii, puryzmie językowym i tłumaczeniu tekstów specjalistycznych. Zakład Lingwistyki Komputerowej (późniejszy Zakład Składni Porównawczej) prowadził badania nad składnią generatywną, neurolingwistyką oraz wykorzystaniem teorii składni w przekładzie. Zakłady literaturoznawcze zajmowały się m.in. historią i teorią literatury niemieckojęzycznej, literaturą regionalną i dziecięcą, komparatystyką oraz medialnością tekstów literackich. Pracownia Przekładoznawstwa skupiała się natomiast na teorii i praktyce przekładu ogólnego i specjalistycznego. Wszystkie jednostki aktywnie uczestniczyły w krajowych i międzynarodowych projektach badawczych, czego dowodzą liczne publikacje i współpraca z ośrodkami zagranicznymi.

Każdy z zakładów organizował liczne konferencje naukowe, często wraz z partnerami z innych uczelni krajowych i zagranicznych, dotyczące realizowanych problematyki badawczej. Pierwsza międzynarodowa konferencja, zorganizowana w Maciejewie w 1988 r. przez docenta Karola Koczego i dr. Andrzeja Talarczyka, dotyczyła tematyki wojennej w literaturze niemieckojęzycznej (*Die Kriegsproblematik in der deutschsprachigen Literatur des XX. Jahrhunderts*).

W 1997 r. odbyła się pierwsza z cyklicznych konferencji „Kommunikation für Europa” (Komunikacja dla Europy) w Pobierowie, organizowanych wspólnie z Uniwersytetem w Greifswaldzie, natomiast od 2016 r. co roku organizowane są wspólnie z Uniwersytetem KEN w Krakowie germanistyczne konferencje przekładoznawcze „Translation Landscapes” na przemian w Pobierowie i w Szaflarach. W 2003 r. IFG był również współorganizatorem dorocznej Konferencji Stowarzyszenia Germanistów Polskich (SGP) pod tytułem „*Deutsch-polnische und gesamteuropäische Integration in Forschung, Lehre und Öffentlichkeitsarbeit der (polnischen) Germanistik*” (Polsko-niemiecka i europejska integracja w badaniach naukowych, dydaktyce i działalności publicznej germanistyki polskiej), a w 2018 r. byliśmy gospodarzami i współorganizatorami 27. Konferencji Polskiego Towarzystwa Lingwistyki Stosowanej (PTLS).

Ryc. 67. Konferencja z cyklu *Kommunikation für Europa*, Pobierowo, 2003 r. (© archiwum prywatne)

Colloquia Germanica Stetinensia* i *Stettiner Beiträge zur Sprachwissenschaft

Od 1988 r. ukazuje się germanistyczne czasopismo naukowe *Colloquia Germanica Stetinensia* (do 2015 r. pod nazwą: Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego *Colloquia Germanica Stetinensia*). Publikuje artykuły głównie z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa, także kulturoznawstwa, translatoryki, czy też glottodydaktyki. Od roku 2018 redaktorkami czasopisma są dr hab. Dorota Sośnicka prof. US (literaturoznawstwo) i dr hab. Anna Pilarski prof. US (językoznawstwo). Do roku 2024 ukazały się 33 numery wydań – począwszy od zeszytu nr 23 (z 2014 r.) pełne wersje wszystkich artykułów opublikowanych w poszczególnych numerach są dostępne online na stronie czasopisma na platformie Wydawnictwa Naukowego Uniwersytetu Szczecińskiego (<https://wnus.usz.edu.pl/cgs/pl/>). *Colloquia Germanica Stetinensia* jest indeksowana w licznych bazach referencyjnych, m.in. SCOPUS, ERIH PLUS, DOAJ, EBSCO, CEJSH, Bazhum oraz Index Copernicus. Wpisana jest na listę czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki (40 punktów).

W 2008 r. z inicjatywy Ryszarda Lipczuka i ówczesnego wicedyrektora Instytutu – dr Przemysława Jackowskiego – powstała seria wydawnicza *Stettiner Beiträge zur Sprachwissenschaft*, w niemieckim wydawnictwie Verlag Dr. Kovač. Dotychczas ukazało się 12

tomów – przeważnie są to monografie zbiorowe z tekstami w języku niemieckim, ale też angielskim i polskim.

Germanistyczne językoznawstwo w Szczecinie - sylwetki naukowców

Z Instytutem (Zakładem) Filologii Germańskiej w Szczecinie związani byli nieżyjący już profesorowie Władysław Kaniuka i Augustyn Mańczyk, a także m.in.: prof. Bolesław Andrzejewski, prof. Marek Cieszkowski (jako asystent i adiunkt), prof. Ulrich Drechsel, prof. Krystyna Iwan, prof. Ryszard Lipczuk, prof. Paweł Mecner, prof. Alicja Sakaguchi, prof. Włodzimierz Stępiński, prof. Marian Szczodrowski, prof. Werner Westphal. W gronie wykładowców zagranicznych warto wymienić m.in. profesorów lingwistyki: Hermanna Bluhmego, Petera Neldego, Giselę Ros, Bernda Skibitzkiego, Heinza Vatera, Wolfganga Wölcka oraz dr Annemarie Heyder i dr. Heinza Petera Wirta.

Obchody jubileuszu 40-lecia germanistyki na Uniwersytecie Szczecińskim zaszczylili goście – prof. Ryszard Lipczuk, mgr Danuta Raumer, jedna z pierwszych pracownic Zakładu, mgr Joanna Gołębiecką, która przez wiele lat zajmowała się kształceniem nauczycieli języka niemieckiego w naszym Instytucie oraz pan mgr Harald Kabsa – współtwórca i przyjaciel szczecińskiej germanistyki, a dziś pracownik Ambasady RFN w Warszawie.

Uroczystość była również okazją do wyrażenia wdzięczności osobom, które towarzyszyły nam przez minione 40 lat, a których nie ma już wśród nas – jak również tym, które zakończyły już swoją aktywność zawodową, ale wciąż pozostają obecne duchem i doświadczeniem w naszej wspólnocie.

Doc. dr Karol Koczy

Ryc. 68. Doc. dr Karol Koczy (1932-2015)

W sposób szczególny na wspomnienie zasługuje pan docent Karol Koczy, nie tylko z uwagi na jego wkład w powstanie Instytutu Filologii Germańskiej, ale i jako człowiek. Jego niezwykła osobowość i pionierskie inicjatywy w znaczący sposób wpłynęły na kształcenie studentów, ale również wyznaczyły nowe kierunki w postrzeganiu roli języka niemieckiego i kształtowaniu relacji polsko-niemieckich w trudnych politycznie realiach Polski Ludowej i transformacji ustrojowej przełomu lat 80-tych i 90-tych. W czasach, w

których skutecznie udało mu się przekonać ówczesnych decydentów, że „germanistyka to nie germanizacja”

Karol Koczy urodził się 2 sierpnia 1932 r. w Radlinie na Górnym Śląsku, w regionie, w którym dwie kultury i dwa języki od wieków splecione są ze sobą. Po studiach germanistycznych na Uniwersytecie Wrocławskim, w r. 1956 trafił do Szczecina, gdzie początkowo pracował jako nauczyciel języka i wychowawca w szkołach średnich, a następnie jako lektor języka niemieckiego na Politechnice Szczecińskiej, z którą pozostał związany do 1975 r., pełniąc m.in. funkcję kierownika Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych. W 1970 r. ukończył również studia pedagogiczne na UAM w Poznaniu. Doktorat, obroniony w 1971 r., poświęcił prozie Gerharta Hauptmanna.

Po kilkuletniej przerwie, w której uczestniczył w powstawaniu Instytutu Filologii Germańskiej na Uniwersytecie Śląskim, wrócił do Szczecina w 1983 r. Zdobyte w Katowicach doświadczenie wykorzystał w Wyższej Szkole Pedagogicznej, tworząc Zakład Filologii Germańskiej, który następnie przekształcił w Katedrę i Instytut – już w strukturach Uniwersytetu Szczecińskiego, pełniąc funkcję kierownika i dyrektora tych jednostek. Wśród licznych aktywności warto wspomnieć chociaż kilka, które ukazują, jak wszechstronną i pracowitą osobą był docent Koczy:

- założyciel Zeszytów Naukowych *Colloquia Germanica Stetinensia* (w r. 1988)
- autor ponad 100 publikacji z zakresu glottodydaktyki i literatury, m.in. *Metodyki nauczania języka niemieckiego* (z Ludwikiem Grochowskim, 1980)
- prodziekan na Wydziale Filologicznym UŚ oraz Wydziale Humanistycznym WSP w Szczecinie
- współzałożyciel Nauczycielskich Kolegiów Języka Angielskiego oraz Języka Niemieckiego w US
- opiekun Koła Naukowego Germanistów w US i inicjator przyznawania nagrody „Małego Nobla”
- założyciel szczecińskiego okręgu Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego i jego wieloletni przewodniczący.

W 1993 r. docent Karol Koczy zrezygnował z funkcji dyrektora Instytutu, ale z uczelnią pozostał związany do 1999 r. Później pracował m. in. w WSZ Collegium Balticum do r. 2006.

12 lutego br. minęło 10 lat od odejścia pana docenta Karola Koczego. To już dziesięć lat, a wciąż mamy go w żywej pamięci – jego wiedzę, talent organizacyjny i sprawczość. Dla wielu

pokoleń adeptów germanistyki i nas, jego młodszych kolegów i koleżanek, był prawdziwym autorytetem. Pamiętamy również jego skromność i wielką życzliwość.

W monografii „Uniwersytet Szczeciński – Prekursorzy, Założyciele, Ludzie Nauki”, wydanej na 30-lecie Uniwersytetu Szczecińskiego tak pisały o nim Ewa Hendryk i Ewelina Kamińska:

Karol Koczy był świetnym, pełnym zapału nauczycielem i wykładowcą, traktującym swych wychowanków niemal z ojcowską troskliwością, potrafiącym rozbudzić w nich pasję i zainteresowanie językiem, kulturą i literaturą niemiecką. Należy zaznaczyć, że wielu Jego studentów ma dziś stopień doktora, habilitację, a niektórzy zostali profesorami.

Jako podsumowanie przytoczę słowa znanego niemcoznawcy, germanisty i publicysty Karola Czejarka:

Karol Koczy zasłużył sobie na udokumentowanie Jego rzeczywistych zasług dla Pomorza Zachodniego i Szczecina. Poświęcił niemal całe swoje dojrzałe życie nauce, nauczaniu, działaniu na rzecz polskości na Ziemiach, których już nikt dzisiaj nie nazywa Odzyskanymi. A ponieważ miał w tym swój znaczący udział, za to mu wielki szacunek i cześć!

Prof. Ulrich Drechsel

Ryc. 69. Prof. Ulrich Drechsel

Profesor Drechsel w latach 1961–1965 studiował germanistykę, rusycystykę i polonistykę na Uniwersytecie w Greifswaldzie. Od 1966 roku pracował na tej uczelni jako wykładowca, a od 1988 roku jako profesor nadzwyczajny. Z Uniwersytetem Szczecińskim współpracował od 1994 roku, a od 1998 roku był tam zatrudniony na stanowisku profesora.

Ulrich Drechsel jest tłumaczem przysięgłym języka polskiego. Jest autorem licznych prac naukowych, w tym monografii poświęconych porównaniu struktur gramatycznych języka niemieckiego i ich odpowiedników w języku polskim. Współtworzył rosyjsko-niemiecki słownik terminologii naftowo-gazowej. Jego dorobek naukowy obejmuje także wiele artykułów opublikowanych w czasopismach naukowych oraz kilkadziesiąt przetłumaczonych tekstów, w tym przekład *Szkiców szczecińskich*. Był członkiem redakcji czasopisma *Europa Regionum*.

Profesor Drechsel pełnił funkcję promotora około 65 prac magisterskich i dyplomowych, wspierając studentów w ich naukowym rozwoju. Zajęcia dydaktyczne na Uniwersytecie Szczecińskim prowadził do 2013 roku.

Prof. dr hab. Ryszard Lipczuk

Ryc. 70. Prof. dr hab. Ryszard Lipczuk z dr Katarzyną Sztandarską, 10.04.2025 (© Magdalena Lisiecka-Czop)

W latach 1965–1970 studiował germanistykę na Uniwersytecie Warszawskim. Następnie od 1970 r. do 1993 r. pracował w Katedrze Filologii Germańskiej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W 1977 roku Ryszard Lipczuk obronił pracę doktorską z zakresu językoznawstwa germanistycznego na Uniwersytecie Warszawskim, której promotorem był prof. dr hab. Jan A. Czocharski. W 1986 roku habilitował się na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na podstawie pracy zatytułowanej *Verbale Tautonyme lateinischer Herkunft in deutsch-polnischer Relation. Ein Beitrag zur semantischen Beschreibung nach dem gebrauchstheoretischen Ansatz*.

W 1988 roku uzyskał stanowisko docenta w Katedrze Filologii Germańskiej Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, a w 1990 roku tytuł profesora nadzwyczajnego. W 1993 roku objął stanowisko profesora Uniwersytetu Szczecińskiego, gdzie w latach 1993–1997 oraz 2005–2012 pełnił funkcję dyrektora Instytutu Filologii Germańskiej. Od roku 1993 do roku 2016 był kierownikiem Zakładu Języka Niemieckiego IFG US. W 2002 roku otrzymał tytuł profesora tytularnego, a dwa lata później tytuł profesora zwyczajnego.

Zainteresowania badawcze Profesora Lipczuka to: historia [puryzmu](#) językowego w języku niemieckim i polskim, niemiecko-polskie [tautonimy](#), [leksykografia](#) niemiecko-polska, ponadto: słownictwo sportowe, [frazologizmy](#) i [skrzydlate słowa](#) w słownikach.

Wieloletnie zaangażowanie naukowe i dydaktyczne Profesora Lipczuka zostało docenione licznymi nagrodami i wyróżnieniami. Wśród nich należy wymienić Nagrodę Ministra za pracę naukową (1989), Medal Złoty za długoletnią służbę (2012) oraz szereg nagród rektorskich, w tym przyznaną w 2018 roku nagrodę za całokształt dorobku. Biogramy Profesora Lipczuka były wielokrotnie publikowane w renomowanych opracowaniach biograficznych, zarówno w Polsce, jak i za granicą.

Profesor Ryszard Lipczuk aktywnie uczestniczył w pracach międzynarodowych organizacji naukowych, takich jak *Międzynarodowe Zrzeszenie Germanistów*, *Stowarzyszenie Germanistów Polskich* czy *Szczecińskie Towarzystwo Naukowe*. Był również członkiem Komitetu Naukowego międzynarodowego czasopisma bibliograficznego *Germanistik* oraz czasopisma *Stowarzyszenia Germanistów Polskich*. Znaczące miejsce w jego działalności akademickiej zajmowała także dydaktyka – był promotorem dziewięciu rozpraw doktorskich i około 330 prac magisterskich.

Profesor Lipczuk jest autorem licznych monografii naukowych, artykułów, recenzji, jest redaktorem i współredaktorem kilku słowników polsko-niemieckich, leksykonów i podręczników do nauki języka niemieckiego. Poza tym jest autorem tomików reportaży i rymowanek, a także artykułów w czasopiśmie internetowym *Przegląd Dziennikarski*.

Profesor Lipczuk jest również Wikipedystą. W ciągu dwóch lat edytował ponad 80 artykułów, a jeden z nich zatytułowany *Skrzydlate słowa z literatury niemieckiej*, 9 października 2024 roku znalazł się na stronie głównej Wikipedii w rubryce *Czy wiesz...*. Artykuł ten zyskał ogromne zainteresowanie, osiągając niemal 2000 wyświetleń w ciągu tylko jednego dnia. Na Uniwersytecie Szczecińskim Profesor Ryszard Lipczuk pracował do 2020 roku.

Dr hab. Paweł Mecner, prof. US

Ryc. 71. Dr hab. Paweł Mecner, prof. US

W latach 1974–1978 studiował filologię germańską na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. W 1984 roku Paweł Mecner uzyskał stopień doktora, a w roku 1993 na Uniwersytecie Wrocławskim tytuł doktora habilitowanego. W latach 1994–1995 był profesorem nadzwyczajnym na Uniwersytecie Opolskim. Od 1995 roku związał się z Uniwersytetem Szczecińskim. W latach 1997–2005 był

dyrektorem Instytutu Filologii Germańskiej US, a w latach 2002–2005 również prodziekanem Wydziału Humanistycznego US.

Profesor Mecner jest autorem licznych prac z zakresu semantyki leksykalnej niemiecko-polskiej. Zagadnieniom tym poświęcona była jego rozprawa doktorska. W swojej habilitacji zajął się problematyką semantyki składniowej. Jego badania obejmowały również składnię generatywną, psycholingwistykę, neurolingwistykę oraz składnię języka jidysz. Dorobek publikacyjny Profesora Mecnera obejmuje ponad 80 prac. Wśród wybranych publikacji książkowych znajdują się m.in. *Deutsch-polnische kontrastive Grammatik, Deagentive Konstruktionen im Polnischen und Deutschen* (1992), *Elementy gramatyki umysłu. Od struktur składniowych do minimalizmu* (2005) i *Układ scalony. Gramatyka faz i etykiet* (2020). Uczestniczył w międzynarodowym projekcie badawczym „Niemiecko-polska gramatyka kontrastywna” (kierownik projektu Ulrich Engel, Institut für deutsche Sprache Mannheim).

W roku 2001 Profesor Mecner otrzymał Nagrodę Ministerstwa Edukacji Narodowej. Był recenzentem w sześciu i promotorem w czterech przewodach doktorskich. Na Uniwersytecie Szczecińskim Profesor Paweł Mecner pracował do 2020 roku.

Prof. dr hab. Marian Szczodrowski

Ryc. 72. Prof. dr hab. Marian Szczodrowski

W 1963 roku ukończył studia filologii klasycznej na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu, a w 1970 roku studia germanistyczne na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa stosowanego Marian Szczodrowski uzyskał w 1974 roku, natomiast w 1990 roku – na podstawie rozprawy pt. *Statyczne i dynamiczne struktury języka w aspekcie glottodydaktycznym* – otrzymał stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych, również w zakresie językoznawstwa stosowanego.

Od 1985 roku związany był z Uniwersytetem Szczecińskim, gdzie kolejno zajmował stanowiska adiunkta, docenta oraz profesora nadzwyczajnego. W 2002 roku uzyskał tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych, a dwa lata później, w 2004 roku, został powołany na stanowisko profesora zwyczajnego. Wybrane publikacje: *Fremdsprachliche Lehr - Lern- Vorgänge im kodematischen*

Blickfeld (2009) *Glottokodematyka a nauka języków obcych* (2004) *Steuerung fremdsprachlicher Kommunikation* (2001) *Statyczne i dynamiczne struktury języka w aspekcie glottodydaktycznym* (1988), jest również współautorem podręcznika *Der deutsche Wortschatz mit Humor* (1994).

Za wybitne zasługi w działalności naukowej i dydaktycznej Profesor Szczodrowski został uhonorowany m.in. Medalem Komisji Edukacji Narodowej i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Profesor Marian Szczodrowski pracował na Uniwersytecie Szczecińskim do 1994 roku.

Prof. Werner Westphal

W latach 1970–1974 Profesor Westphal studiował germanistykę oraz historię na Uniwersytecie w Greifswaldzie. W 1978 roku uzyskał stopień doktora, a w 1989 habilitację. W latach 1978–1984 pracował jako lektor języka niemieckiego w Finlandii, następnie (1991–2003) jako nauczyciel w Berufsfachschule (Technikum Zawodowe) w Greifswaldzie. Z Uniwersytetem Szczecińskim Profesor Westphal związany był od 1996 roku – początkowo zatrudniony jako profesor honorowy w Instytucie Filologii Germańskiej, a od 2000 roku jako profesor US.

Werner Westphal jest autorem licznych prac z zakresu lingwistyki tekstu, analizy dyskursu, pragmatyki, komunikacji w biznesie i historii nauki. Jest również współautorem leksykonów lingwistycznych takich jak *Sachwörterbuch Deutsche Sprache* (1989) i *Lexikon der modernen Linguistik* (współautorzy: Ryszard Lipczuk oraz Paweł Mecner) (1999).

Profesor Westphal współtworzył i prowadził zajęcia na studiach podyplomowych w zakresie korespondencji handlowej w języku niemieckim i polskim – we współpracy z Niemiecką Izbą Przemysłowo-Handlową (IHK) w Neubrandenburgu. Był też uczestnikiem i współorganizatorem wielu konferencji naukowych, w tym trzech międzynarodowych konferencji *Kommunikation für Europa*, które odbyły się w Pobierowie. Zajęcia dydaktyczne na Uniwersytecie Szczecińskim Profesor Westphal prowadził do 2013 roku.

Ryc. 73. Prof. Werner Westphal (drugi z lewej) i prof. Magdalena Lisiecka-Czop z absolwentkami studiów podyplomowych „Korespondencja handlowa w języku niemieckim i polskim”, Neubrandenburg, 03.07.2017

Odeszli od nas ... – wspomnienie zmarłych germanistów i germanistek

Wspominając dzieje szczecińskiej germanistyki, chcemy również upamiętnić osoby nieżyjące, które wywarły istotny wpływ na jej rozwój:

- dr hab. Augustyna Mańczyka, prof. US (1946–2004), zastępcę dyrektora Instytutu Filologii Germańskiej (IFG) w latach 1989–1990 oraz dyrektora IFG w latach 1992–1993;
- prof. dr hab. Władysława Kaniukę (†2003), kierownika Zakładu Językoznawstwa Germanistycznego od 1985 roku;
- dr Antoniego Hodaka (1946–2004), związanego ze szczecińską germanistyką od 1986 roku, pełniącego funkcję wicedyrektora IFG w latach 1992–1999;
- prof. dr hab. Jana Watraka (1940–2015), kierownika Zakładu Współczesnej Literatury Niemieckojęzycznej IFG, współtwórcę filologii germańskiej na Uniwersytecie Szczecińskim oraz jej biblioteki;
- dr Alexandrę Jelitte (1969–2021), lektorkę DAAD;
- oraz dr Izabelę Awęcką (1931–2022), wykładowczynię w Instytucie Filologii Germańskiej Uniwersytetu Szczecińskiego w latach 1984–1991.

Uroczystość 40-lecia germanistyki na Uniwersytecie Szczecińskim była nie tylko okazją do refleksji nad przeszłością, ale również inspiracją do dalszej pracy, badań i budowania mostów międzypokoleniowych. Spotkanie pokazało, jak silna i żywa jest wspólnota, którą tworzyli i tworzą ludzie związani z germanistyką w Szczecinie – zarówno ci, którzy ją zakładali i rozwijali, jak i obecne pokolenia studentów, wykładowców i badaczy.

Obchody jubileuszu były wyrazem uznania dla dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego wielu wybitnych osobistości, których praca przyczyniła się do ugruntowania pozycji germanistyki szczecińskiej w kraju i za granicą. Wspomnienia, które wybrzmiały podczas uroczystości, ukazały nie tylko historię instytucji, ale także osobiste historie, pasje i zaangażowanie ludzi, którzy ją współtworzyli.

Wspólne świętowanie jubileuszu stało się również impulsem do spojrzenia w przyszłość – z nadzieją na dalszy rozwój germanistyki, nowe projekty badawcze, międzynarodową współpracę i kontynuację tradycji akademickiej, która przez cztery dekady była źródłem wiedzy, inspiracji i dialogu międzykulturowego.

Źródła:

Czejarek, Karol: *Pożegnanie - Karol Koczy*, w: *Gazeta Wyborcza*, 20.02.2015

Hendryk, Ewa / Kamińska-Ossowska, Ewelina (2015): *Karol Koczy (1932-2015)*, w: Józef Stanielewicz / Włodzimierz Stępiński / Edward Włodarczyk (red.): *Uniwersytet Szczeciński – Prekursorzy, Założyciele, Ludzie Nauki*, Szczecin. S. 163-174.

Lisiecka-Czop, Magdalena (2015): *Instytut Filologii Germańskiej*, w: *Księga Jubileuszowa Uniwersytetu Szczecińskiego 1985-2015*, pod red. Leszka Wątróbskiego. Szczecin

Lisiecka-Czop, Magdalena (2016): *30 Jahre Germanistik an der Universität Szczecin*, w: *Colloquia Germanica Stetinensia* 25, 393-397. Online: <https://wnus.usz.edu.pl/cgs/pl/issue/13/article/2518/> [data dostępu: 01.07.2025]

<https://przegladdziennikarski.pl/rozmowa-z-prof-hab-ryszardem-lipczukiem-o-upadkach-i-wzlotach-wikipedysty/> [data dostępu: 09.04.2025].

https://pl.wikipedia.org/wiki/Ryszard_Lipczuk [data dostępu: 09.04.2025].

<https://www.yumpu.com/de/document/read/20833257/redakcja-tomu-herausgeber-grazyna-lopuszanska-unter-> [data dostępu: 09.04.2025].

<https://wnus.usz.edu.pl/cgs/pl/> [data dostępu: 01.07.2025]

Materiały własne.

ANGLISTYKA

Rozmowa dr Adriany Goldman (AG) z dr Julittą Rydlewską, prof. US (JR), współtwórczynią szczecińskiej anglistyki

Julitta Rydlewska, Adrianna Goldman

Ryc. 74. Dr Julitta Rydlewska, prof. US

AG: Dziękuję, że znalazłaś czas na to spotkanie i rozmowę o początkach anglistyki na Uniwersytecie Szczecińskim.

Proszę nam powiedzieć skąd się w ogóle wzięł pomysł utworzenia anglistyki na US? Cofnijmy się do 1989 r. W Polsce właśnie dokonuje się zmiana ustrojowa. Stosunkowo wtedy młody Uniwersytet Szczeciński nie ma żadnych tradycji anglistycznych. Nie ma kadry wykładowczej anglistów, nie ma biblioteki, nie ma żadnego innego zaplecza, w tym zaplecza lokalowego.

JR: Przywołam tu osobę docenta Karola Koczego, który miał pomysł stworzenia na Uniwersytecie Szczecińskim czegoś więcej niż tylko lektorat języka angielskiego. Docent Koczy zaproponował utworzenie wyższych kursów języka angielskiego. Ale co to miało znaczyć? Tego do końca nie wiedzieliśmy.

Natomiast ten pomysł nigdy nie został wcielony w życie. Pojawił się inny. Na początku lat 1990, kiedy Polska otwierała się na Zachód i otwierała się na świat, okazało się, że w szkołach nie ma zbyt wielu nauczycieli języka angielskiego. Znana metodyczka i anglistka z Uniwersytetu Warszawskiego prof. Hanna Komorowska wystąpiła z pomysłem powołania do życia Nauczycielskich Kolegiów Języków Obcych. Chodziło tutaj o uczelnie, które miały kształcić nauczycieli języków nowożytnych. Oczywiście szkoły dysponowały wystarczającą liczbą nauczycieli rusycystów, natomiast brakowało nauczycieli francuskiego, niemieckiego czy angielskiego, który po 1989 roku stał się najbardziej popularnym i pożądanym językiem wśród uczniów oraz studentów wyższych uczelni. Ówczesnemu ministerstwu spodobała się idea prof.

Hanny Komorowskiej i dano nam zielone światło do organizowania Nauczycielskich Kolegiów Języków Obcych (NKJO) w zakresie języków nowożytnych.

Tutaj w mojej opowieści pojawia się dr Mirosława Stawna (ryc. 66), która pracowała wówczas jako lektorka języka angielskiego w Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych na US. Szkoda, że ze względu na zły stan zdrowia nie może być tu z nami dzisiaj, ale pozdrawiamy ją bardzo serdecznie. Dr Stawna zapaliła się do idei utworzenia NKJO na US i rzuciła się w wir załatwiania spraw administracyjno-organizacyjnych zarówno na poziomie ministerstwa jak i uczelni. Nasza uczelnia też była tym zainteresowana, bo wówczas byliśmy jednym z niewielu uniwersytetów w Polsce, który nie miał anglistyki. Ja finiszowałam wtedy ze swoim doktoratem i zostałam zaproszona do współpracy przez panią dr Mirosławę Stawną. I tak razem zaczęliśmy tworzyć zręby naszej anglistyki. Po dwóch latach dr Stawna przekazała mi pałeczkę, ale nie wycofała się zupełnie z pracy administracyjno-organizacyjnej i była z nami jeszcze bardzo, bardzo wiele lat, aż do swojej emerytury.

Ryc. 75. Dr Julitta Rydlewska, prof. US i dr Mirosława Stawna

Jak na początku Adriano wspomniałaś, w 1989 r nie mieliśmy nic, ani tradycji, ani kadry, ani podręczników; nie było też siedziby. Na pierwszą naszą siedzibę wybrano, nomen omen, budynek byłego Komitetu Wojewódzkiego PZPR. Tam pracowaliśmy przez mniej więcej dwa lata. Oczywiście, warunki były dość spartańskie, ale uczelnia zorganizowała nam sale, wyposażała je w taki sprzęt jaki mogła: dostaliśmy kilka magnetofonów, kredę i tablice. Proszę pamiętać, że wtedy to były zwykłe czarne tablice, na których się pisało białą wapienną kredą, która mocno pyliła.

AG: Na jakich sprzymierzeńców poza ministerstwem mogłyście wówczas z dr Mirosławą Stawną liczyć?

Na poziomie naszej Uczelni wspierali nas ówczesny rektor prof. Tadeusz Wierzbicki, który delegował do codziennych kontaktów roboczych z nami prorektora dr hab. Marka Baumgarta. Współpraca z oboma rektorami była naprawdę fantastyczna. Byli bardzo otwarci na różne nasze pomysły. Jeden z nich był ekonomistą, drugi historykiem i obaj rozumieli, że jest absolutna konieczność dziejowa, żeby anglistyka w Szczecinie powstała, na razie jako Nauczycielskie Kolegium Języka Angielskiego. Nie narzucali nam żadnych rozwiązań i jeżeli nasze pomysły były do zrealizowania niezbyt wysokim kosztem finansowym, to zwykle je akceptowali.

Wspomnę też instytucje zewnętrzne, które sprzyjały naszemu rozwojowi takie jak Ambasada USA, Ambasada Zjednoczonego Królestwa, program Fulbrighta czy British Council. Zresztą, celem statutowym British Council było i jest propagowanie języka, literatury i kultury brytyjskiej na świecie. Po latach dowiedziałam się, że BC miało taki projekt, obliczony między innymi na Polskę i inne kraje Europy środkowo-wschodniej, który zakładał wydatną pomoc merytoryczną, ale również materialną na okres dziesięciu lat. To było trochę na zasadzie „dajemy wam wędkę” choć i przysłowiowe „ryby” też otrzymywaliśmy. Tą pomocą materialną były na przykład książki, których na początku istnienia kolegium nie mieliśmy, a pamiętajmy, że w tamtych czasach książki anglojęzyczne kosztowały krocie. Na początku lat 1990. złotówka nie była jeszcze walutą wymienialną i nie było księgarni handlujących anglojęzycznymi podręcznikami akademickimi. Również ambasada amerykańska wspierała nas w tym zakresie. Obie ambasady wspierały nas w różnego rodzaju przedsięwzięciach, takich jak wyjazdy studyjne dla naszych pracowników, delegowanie wykwalifikowanych nauczycieli w ramach takich programów jak *Voluntary Service Overseas* czy program Fulbrighta, którzy uczyli u nas praktycznej nauki języka angielskiego jako *native speakerzy*. Nasza anglistyka trafiła na stałe na

mapę projektu British Council „Faces and Places” dzięki któremu nasi studenci mieli okazję spotykać utalentowanych i nagradzanych pisarzy brytyjskich (ryc. 68), słuchać ich wykładów gościnnych i dyskutować z nimi na temat literatury. To wsparcie ze strony agend rządowych USA (ryc. 67) i Wielkiej Brytanii było skierowane do wszystkich kolegów w Polsce, pozwoliło im okrzepnąć i rozwinąć skrzydła. Po zakończeniu tych programów wsparcia te kolegia kształcące nauczycieli języka angielskiego, które chciały kontynuować swoją działalność, samodzielnie dawały sobie radę i mogły się rozwijać już z bardzo ograniczoną pomocą z zewnątrz.

Ryc. 77. Spotkanie studentów anglistyki z ambasadorem USA

Ryc. 76. Dr Adrianna Goldman i dr Mirostawa Stawna na spotkaniu studentów anglistyki z pisarką Kiran Desai

AG: Julitto, proszę opowiedz pokrótce jak wyglądało rekrutowanie pierwszych wykładowców anglistyki szczecińskiej w czasach, kiedy anglistyki w Polsce były elitarnymi kierunkami studiów ze skromną ilością absolwentów. W roczniku, w którym przyjęłaś mnie do pracy na anglistyce było 16 osób personelu w tym pięcioro obcokrajowców, tzw. *native speakerów*.

JR: Początek lat 1990. to był taki czas, kiedy łatwiej mi było znaleźć chętnych do pracy obcokrajowców ciekawych jak to jest za żelazną kurtyną niż polskich nauczycieli anglistów. Kadrowo to były dla nas bardzo trudne czasy. Czasami bywało tak, że na kilka dni przed rozpoczęciem roku akademickiego nie mieliśmy pełnej obsady kadrowej. Czasami potencjalni wykładowcy rozmyślali się w ostatniej chwili i rezygnowali z podpisania umowy. Obcokrajowcy, którzy mieli przyjechać informowali, że nie przyjadą. Początki były naprawdę bardzo trudne. Z czasem sytuacja zaczęła się stabilizować, polska kadra okrzepła, polscy wykładowcy zostawali na stałe albo chociażby na dłużej (ryc. 69). Musimy pamiętać, że kolegium kształciło na

poziomie obecnie nazywanym licencjackim, a osoba, która nie posiadała tytułu magistra nie mogła być zatrudniona na uczelni jako wykładowca czy lektor. Nasi absolwenci do 1998 roku musieli zdobywać tytuł magistra na innych uczelniach i czasami do nas wracali już jako młodzi magistrowie albo młodzi doktorzy np. dr Joanna Witkowska, dr Monika Skorasińska czy dr Weronika Suchacka.

Ryc. 78. fot. 4 Od lewej wykładowczynie – dr M.Sokół, mgr I.Sklema, dr A.Goldman, mgr W. Szóstak, prof. dr hab. O. Molchanova, dr A Łakowicz-Dopiera, mgr B.Butrymowska, dr M Brenda

AG: Julitto, wspomnijmy może jak wyglądała ewolucja naszej anglistyki od kolegium w 1990 r poprzez Katedrę Filologii Angielskiej w 1998 r do Instytutu Anglistyki w 2016 roku?

W latach dziewięćdziesiątych naszym głównym celem było kształcenie nauczycieli języka angielskiego. Pamiętajmy jednak, że na US zostały utworzone także Kolegium Języka Francuskiego i Kolegium Języka Niemieckiego. Władze uniwersytetu w pewnym momencie doszły do wniosku, że w miejsce trzech osobnych instytucji należy powołać jedną: utworzono wtedy Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych z trzema zakładami odpowiadającymi poszczególnym językom. Po pewnym czasie, Kolegium Języka Niemieckiego zostało w 1996 r. wcielone do Instytutu Filologii Germańskiej, Kolegium Języka Angielskiego przekształciło się w 1998 roku w Katedrę Filologii Angielskiej, a Kolegium Języka Francuskiego jeszcze przez pewien czas funkcjonowało samodzielnie, aby później przekształcić się w Katedrę Filologii Romańskiej

AG: Wejdę ci w słowo. Mamy właśnie przełomowy rok 1998, w którym powstała Katedra Filologii Angielskiej. Ciągłe mamy tylko szesnaścioro pracowników, wyłącznie na etatach

dydaktycznych, ale mamy zmianę profilu z kształcenia typowo nauczycielskiego na ogólnoakademicki. Opowiedz nam proszę o wyzwaniach katedry z roku 1998.

JR: Moją ideą było wyjście poza kształcenie tylko i wyłącznie nauczycielskie i przekształcenie się w jednostkę naukowo-dydaktyczną. Problem polegał na tym, że w Kolegium Języka Angielskiego były tylko i wyłącznie etaty dydaktyczne, a przy tak dużym obciążeniu zajęciami dydaktycznymi trudno jest pracować naukowo. Transformacja anglistyki w kierunku akademickim była możliwa dzięki wsparciu naszego ówczesnego dziekana prof. Edwarda Włodarczyka. Wnioskowałam wtedy o co najmniej kilka etatów naukowo-dydaktycznych, żeby chociaż kilkoro pracowników mogło również poświęcić się pracy naukowej. Dostaliśmy wtedy cztery takie etaty: dla (wówczas) mgr Patrycji Kamińskiej, mgr Renaty Nowaczewskiej, mgr Małgorzaty Sokół i mgr Beaty Zawadki. I trzeba powiedzieć, że znakomicie się te wykładowczynie sprawdziły. Pierwszy doktorat, dr Patrycji Kamińskiej, obecnie profesor US, został obroniony na UAM już po czterech latach. Pierwsza habilitacja naszej wykładowczyni miała miejsce w 2019. To była dr hab. Beata Zawadka.

Jeszcze wspomnę króciutko, że aby powstała katedra musieliśmy mieć co najmniej jednego pracownika ze stopniem doktora habilitowanego lub profesora, więc na początek w 1998 roku mieliśmy jedną „importowaną” Panią profesor Olgę Molchanovą (ryc. 70), która pracowała z nami do swojej emerytury i wypromowała dwa doktoraty naszych wykładowczyń: Twój i dr Marii Brendy. Na początek, pierwszych profesorów pozyskiwaliśmy zza granicy: prof. Olgę Molchanovą, prof. Sabinę Asmus, prof. Uwe Zagratzkiego czy też prof. Hartmuta Lutza. Niektórzy profesorowie byli z nami tylko przez rok, inni zostawali do emerytury. Po roku 2002 zatrudniali się u nas na etatach profesorskich również rodzimi badacze: prof. Kamila Turewicz, prof. Wojciech Lipoński, prof. Hanna Pułaczewska czy prof. Agnieszka

Stępkowska.

Ryc. 79. Festschrift prof dr hab. Olgi Molchanovej 2011.

Pierwsza dekada lat dwutysięcznych stała pod znakiem stosunkowo szybkiego rozwoju naukowego młodych pracowników nauki. Pierwszy doktorat obroniła wspomniana już Patrycja Kamińska (ryc. 71). Potem były po kolei dr Joanna Sadownik, dr Renata Nowaczewska, potem były jednocześnie panie dr Małgorzata Sokół i dr Elżbieta Wiścicka (ryc. 72), które, mimo iż miały gotowe prace doktorskie czekały na sfinalizowanie swoich doktoratów prawie rok. Świeżo powołany Wydział Filologiczny – wyodrębniony z Wydziału Humanistycznego – czekał na formalne ministerialne potwierdzenie prawa do doktoryzowania, a uczelni zależało na tym, aby nowy wydział jak najszybciej miał pierwszych wypromowanych doktorów. Za nimi poszły kolejne osoby.

Ryc. 80. Prof. dr hab. Olga Molchanova i dr Patrycja Kamińska, prof. US

Na moment poruszę jeszcze kwestię autonomii. Na samym początku swojego funkcjonowania kolegium było jednostką pozawydziałową. Z jednej strony było to bardzo wygodne, bo mieliśmy więcej samodzielności, krótszy proces decyzyjny, większą autonomię finansową. Natomiast z drugiej strony było oczywiste, że pozostawanie poza strukturami wydziału, nie pozwoli nam się rozwijać. Ta perspektywiczna decyzja o włączeniu Kolegium Języka Angielskiego do Wydziału Humanistycznego została podjęta w kadencji prof. Zdzisława Chmielewskiego, późniejszego rektora US.

Ryc. 81. Promocja doktorska dr M.Sokół i dr E.Wiścickiej

AG: To duża satysfakcja obserwować jak rozwija się instytucja stworzona przez Ciebie i dr Stawną praktycznie od zera, prawda?

JR: Tak, ogromna. Większość zatrudnionych przeze mnie w latach 1990. pracowników zdobywało kolejne stopnie naukowe. Po tym jak po wielu latach przekazałam kierowanie Katedrą Filologii Angielskiej kolejnym osobom (najpierw Patrycji Kamińskiej, a potem kolejno: Kamili Turewicz, Annie Gonerko-Frej i wreszcie Hannie Pułaczewskiej, która od r.a. 2016/17 kierowała Instytutem Anglistyki) zwiększaliśmy stopniowo nabór na studia anglistyczne,

Ryc. 82. Organizatorzy konferencji *Us and Them* w 2009r. Od lewej prof. U. Zagratzki, dr Anna Gonerko-Frej, dr Małgorzata Sokół, dr Joanna Witkowska

pracownicy z wielkim rozmachem organizowali międzynarodowe konferencje naukowe (ryc. 73), pojawiały się cenne publikacje, a w jednym tylko 2019 roku mieliśmy aż trzy kolokwia habilitacyjne naszych pracowników: dr hab. Sylwestra Jaworskiego (ryc. 74), dr hab. Katarzyny Jaworskiej-Biskup i wspomnianej już dr hab. Beaty Zawadki.

Ryc. 83. Dr hab. Sylwester Jaworski, prof. US

AG: A w zeszłym roku po raz pierwszy mieliśmy na naszym Wydziale Humanistycznym obronę dr Michała Barana, naszego absolwenta, który skończył u nas studia licencjackie, magisterskie i doktoryzował się u prof. Sabine Asmus. To taka piękna klamra pokazująca sens naszych wysiłków dydaktycznych i naukowych.

JR: Zgadza się. Pięknie się nam to rozwijało aż do reformy w 2019 roku, na mocy której poprzez decyzję administracyjną zlikwidowano instytuty poszczególnych neofilologii, w tym anglistyki.

AG: Zakończmy może naszą rozmowę poświęcając chwilę uwagi naszym studentom,

bo to jest oczywiście nasz podmiot kształcenia. W swojej karierze obserwowałaś Julitto 32 roczniki studentów. Powiedz proszę, jak wspominasz te pierwsze nabory na anglistykę z lat dziewięćdziesiątych?

JR: Wspominam je bardzo dobrze, bo to były czasy, kiedy studenci nie zapisywali się na studia tak jak jest to dzisiaj, tylko musieli sobie niejako zapracować na przyjęcie poprzez dobrze zdany egzamin wstępny: pisemny i ustny. Kandydaci musieli dokonywać bardzo świadomych wyborów - egzaminy wstępne na różne kierunki studiów bardzo często odbywały się w tym samym czasie, ponadto w taki egzamin trzeba było zainwestować intelektualnie i emocjonalnie. Mieliśmy więc studentów, którzy byli bardzo mocno zmotywowani, którzy byli zdecydowani właśnie na tego typu studia. Kiedy czasami na egzaminie ustnym zadawaliśmy kandydatom pytanie: „Dlaczego chce pan/pani studiować właśnie filologię angielską?” otrzymywaliśmy bardzo konkretne odpowiedzi. To nie było wzruszanie ramion czy odpowiedzi typu „nie wiem”, „bo mama mi kazała”, albo „koleżanka też tutaj się stara, no to ja może razem

z nią”. Mieliśmy naprawdę świetnych studentów. Te pierwsze roczniki były naprawdę fantastyczne. Na zajęciach można było prowadzić dyskusję: studenci spierali ze sobą, przedstawiali swoje argumenty i motywacje, byli autentycznie zaangażowani.

Chciałam jeszcze na koniec wspomnieć o jednej rzeczy. Byliśmy pierwszą jednostką na naszej Uczelni, która wprowadziła system studiów 3 + 2. Zanim jeszcze pojawił się system boloński my już mieliśmy trzyletnie studia licencjackie w systemie stacjonarnym, a od 1998 r. dwuletnie studia magisterskie w systemie zaocznym, a potem również stacjonarnym. Dopiero później stało się to wymogiem dla wszystkich kierunków. Pamiętam, że początkowo bardzo wiele osób sceptycznie odnosiło się do tego rozwiązania – w tamtym czasie w polskiej akademii panowało przekonanie, że jedyne „prawdziwe” studia to jednolite pięcioletnie studia magisterskie. Nasza propozycja 3+2 była bardzo dobrze przyjęta przez naszych absolwentów studiów licencjackich. Wielu z nich podjęło studia magisterskie – mogli kontynuować naukę nie przerywając pracy zawodowej w Szczecinie czy okolicach, mogli podnosić swoje kwalifikacje bez konieczności wyjazdu do innych ośrodków.

AG: Dziękuję za rozmowę.

ROMANISTYKA

Wioletta Piegzik, Łukasz Świercz

Początki szczecińskiej romanistyki - jak to było?

Prace nad otwarciem nowej jednostki rozpoczęły się w 1989 roku. Wraz z przemianą ustrojową nastąpiło ożywienie kontaktów polsko-francuskich – strona francuska rozpoczęła aktywne starania o promocję swojej kultury w krajach byłego bloku wschodniego, czego wyrazem było nawiązanie współpracy pomiędzy Uniwersytetem Szczecińskim i Ambasadą Francuską.

O utworzenie jednostki – ze strony Uniwersytetu – aktywnie zabiegał mgr Jerzy Żywczak (obecnie dr), pełniący funkcję tłumacza podczas spotkań pomiędzy Rektorem prof. dr hab. Tadeuszem Wierzbickim a przedstawicielami Ambasady Francji w Polsce oraz Fundacji France-Pologne. Idea stworzenia nowej jednostki kształcącej kadrę nauczycielską z języka francuskiego w Szczecinie spotkała się z przychylnością zarówno ze strony władz rektorskich, jak i strony francuskiej.

W 1991 roku Kolegium Rektorskie podjęło decyzję o utworzeniu Kolegium Języka Francuskiego w ramach struktur organizacyjnych Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych. Nowa jednostka uzyskała opiekę metodyczną i merytoryczną ze strony Instytutu Filologii Romańskiej Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Porozumienie zostało podpisane 27 marca 1991 r. Umowa o współpracy pomiędzy uczelniami zawarta została na okres trzech lat, następnie, kilkakrotnie przedłużana.

Kolegium Języka Francuskiego rozpoczęło działalność dydaktyczną 1 października 1991 roku. Wśród pierwszych pracowników Kolegium Języka Francuskiego byli między innymi: mgr Jerzy Żywczak, mgr Monika Karcz-Napieraj, mgr Beata Skuza, mgr Elżbieta Chorzępa, Jacques Keryell (delegowany przez Ambasadę Francji i pełniący funkcję doradcy pedagogicznego).

Kwestiami administracyjnymi w pierwszym okresie istnienia jednostki zajmowała się Dyrektorka Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych dr Julitta Rydlewska.

Ambasada Francji w pierwszym okresie istnienia KJF (od 1991 do 1996 r.) delegowała do pracy dydaktycznej swoich doradców pedagogicznych oraz corocznie wybierała do pracy w nowej jednostce lektora z Francji w ramach programu „Młodzi Francuzi w Polsce”.

Opieka dydaktyczna ze strony Francji, a także obecność radcy pedagogicznego pozwoliły na organizację regionalnych egzaminów potwierdzających znajomość języka francuskiego jako obcego (DALF). Nowa jednostka na Uniwersytecie Szczecińskim stała się jednym z kluczowych centrów kultury i języka francuskiego w Polsce.

Ambasada Francji w Polsce od chwili powstania Kolegium udzielała placówce pomocy, wyposażając ją w pomoce naukowe (np. 1994 r. otrzymano sprzęt audiowizualny wartości 70.000 franków francuskich, w 1996 r. - pięć komputerów). Kolegium otrzymywało również systematycznie opracowania naukowe, podręczniki i czasopisma francuskie, które służyły kształceniu i wzbogacały bibliotekę. Księgozbiór francuskojęzyczny liczył ponad 1000 woluminów.

Koniec lat 90. to okres rozwoju naukowego i dydaktycznego pracowników, a także zatrudnienie nowej kadry naukowej. Pracowniczkami jednostki zostały m.in.: dr hab. Dominika Quasnik z Paryża (muzykolożka), dr Isabelle Kapp (historyczka sztuki), mgr Ewa Kabsa, która równolegle rozwijała karierę wokalistki. W tym czasie zatrudniono także prof. Irinę Tsybovą z Moskiewskiego Uniwersytetu Pedagogicznego. Pracowała ona w KFR w latach 1999-2005.

Rozwój kadry, spełnienie wymagań proceduralnych związanych z zatrudnieniem pracownika z tytułem profesora, a także ambicje utworzenia samodzielnej jednostki doprowadziły do starań o przekształcenie Kolegium Języka Francuskiego w Katedrę Filologii Romańskiej.

W tym okresie wyraźnie wzrosło – tak w regionie jak i w całej Polsce – zapotrzebowanie na romanistów. Polska ubiegała się wówczas o przystąpienie do Unii Europejskiej, dzięki czemu kontakty polsko-francuskie ulegały dalszemu pogłębieniu.

W Szczecinie zaczęły pojawiać się nowe francuskie sieci hoteli (*Ibis, Campanile*) oraz markety (*Géant, Carrefour*), oferujące zatrudnienie naszym studentom już nie tylko w obszarze pedagogiki języka francuskiego, lecz także tłumaczeń czy obsługi klientów francuskojęzycznych.

Szczecińska romanistyka - od Kolegium Języka Francuskiego do Katedry Filologii Romańskiej

Po ośmiu latach współpracy z Instytutem Filologii Romańskiej UAM w Poznaniu wystąpiono 31 maja 1999 r. do Dziekana Wydziału Humanistycznego o powołanie Katedry Filologii Romańskiej. Rada Wydziału Humanistycznego US w czerwcu 1999 r. zaakceptowała wniosek.

Wraz z powołaniem Katedry, szczecińska romanistyka uniezależniła się od opieki naukowej i pedagogicznej ze strony Poznania. Jednostka uzyskała prawo samodzielnego nadawania tytułu licencjata swoim studentom, którzy dzięki dobremu przygotowaniu, bez trudu uzyskiwali tytuł magistra na różnych uniwersytetach w Polsce oraz we Francji.

Rozwinięto także kontakt z Regionem Loire Atlantique, z którym współpracowało już Województwo Zachodniopomorskie.

Również w 2000 r. KFR rozpoczęła starania o pogłębienie oferty nauczania języka włoskiego. W tym celu nawiązano kontakt z ówczesnym lektorem języka włoskiego na Wydziale Prawa i Administracji mgr. Angelo Rellą (dziś prof. US).

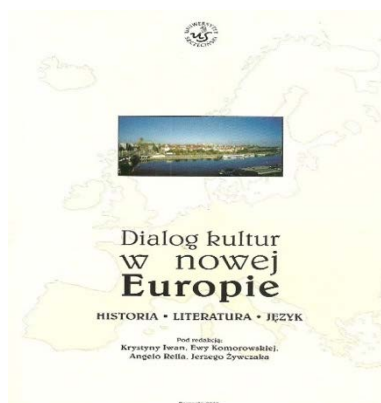
Jeszcze w 2000 r. podpisano porozumienie z Uniwersytetem w Bari, pozwalające na wyjazdy studentów US na staże letnie oraz półroczne w ramach programu Sokrates-Erasmus. KFR pełniła odtąd rolę pośrednika w kontaktach z Bari dla całego Uniwersytetu, co zaowocowało licznymi spotkaniami, sesjami naukowymi i konferencjami.

W trakcie jednej z nich w 2001 r. podpisano umowę o współpracy naukowo-kulturalnej oraz list intencyjny dotyczący utworzenia w Szczecinie Centrum Języka i Kultury Włoskiej.

Ważnym momentem współpracy było zorganizowanie wspólnej konferencji w Pobierowie pt.: „Dialog międzykulturowy w nowej Europie. Historia. Literatura. Język” (2001 r.). W wydarzeniu udział wzięło ponad czterdziestu naukowców z Polski, Włoch, a

także Francji i Niemiec. Konferencja współorganizowana była przez Instytut Filologii Słowiańskiej.

W listopadzie 2001 r. pierwszy radca Ambasady Francji Etienne de Poncis rozpoczął swą dwudniową wizytę w Szczecinie od wykładu dla studentów i nauczycieli naszej Katedry.

W czerwcu 2002 r. nasza uczelnia gościła profesorów i studentów z Francji i Niemiec, a także przedstawiciela wspólnoty Walońskiej w Ambasadzie Belgii Phillipe'a Centraïne'a. To z jego inicjatywy w 2004 r. ówczesny kierownik Katedry Filologii Romańskiej dr Jerzy Żywczak otrzymał zaproszenie do udziału w ogólnopolskim panelu dyskusyjnym poświęconym sytuacji języka francuskiego w Polsce zorganizowanym w Belwederze i prowadzonym przez ówczesną Minister Edukacji Narodowej Barbarę Labudę.

Kluczowym etapem w rozwoju kontaktów obustronnych pomiędzy US i uczelniami francuskimi była wizyta prof. dr hab. Ewy Komorowskiej oraz dr Jerzego Żywczaka w Bordeaux w dniach 23-27 maja 2004 r.

Podczas tego spotkania podpisane zostały trzy umowy o mobilności pracowników i studentów. Były to: umowa z Uniwersytetem Bordeaux 3 oraz dwie umowy z Institut National Supérieur du Professorat et de l'Éducation de l'Académie de Bordeaux.

Kontakty Uniwersytetu z uczelniami francuskimi uległy od tego momentu szczególnej intensyfikacji. Wizyta prof. Komorowskiej i dr Żywczaka stanowiła także wstęp do uznania francuskiego regionu Gironde za oficjalnego partnera Szczecina i Województwa Zachodniopomorskiego. Czas pandemii przerwał współpracę.

Katedra Filologii Romańskiej: kadra wykładowców, konferencje, osiągnięcia

W 2005 r. prof. Irina Tsybova odeszła na emeryturę. W roku akademickim 2006/2007 pracę w Katedrze rozpoczął prof. dr hab. Michał Piotr Mrozowski – pełniący jednocześnie funkcję kierownika Katedry Filologii Romańskiej w Gdańsku.

Od roku akademickiego 2011/2012 przez kolejnych pięć lat z romanistyką szczecińską współpracował dr hab. Tomasz Swoboda, prof. US, również związany z UG.

Wiele lat w Katedrze zatrudniony był również Christian Faure – wykładowca i pisarz, a także dr hab. Pierre Weber, prof. US, pełniący funkcję profesora wizytującego (2007-2017). Od 2018 r. prof. Weber jest także konsulem Francji.

W 2007 r., w związku ze zwiększeniem kadry naukowej ze stopniem profesora, Katedra Filologii Romańskiej uzyskała możliwość nadawania tytułu magistra.

Od roku akademickiego 2013/2014 realizowane są nieprzerwanie studia II stopnia w dziedzinie filologii romańskiej.

Od roku akademickiego 2017/2018 zmienił się profil nauczania językowego na kierunku pierwszego stopnia – Filologia romańska z językiem włoskim przekształciła się w Filologię romańską z językiem obcym do wyboru.

KFR zorganizowała wiele konferencji. Prezentujemy jedną z nich: jest to konferencja glottodydaktyczna pt. „Przyszłość wymaga inwestycji” (grudzień 2011r.)

Od 2015 r. do chwili obecnej studenci filologii romańskiej biorą aktywny udział w prestiżowym wydarzeniu literackim, jakim jest „Lista Goncourtów-Wybór Polski”. To studencka wersja „Nagrody Goncourtów”, którą francuska Akademia Goncourtów przyznaje corocznie najlepszej powieści.

Studenci czytają powieści od czerwca do października, w październiku wybierają tę najlepszą: powieść-faworyta. Reprezentant/-ka szczecińskiej romanistyki bierze udział w obradach ogólnopolskiego jury w Krakowie.

Pomysłodawczynią tej inicjatywy jest mgr Monika Karcz-Napieraj. Czuwa ona nieustannie od dekady nad literacką oraz językową kulturą szczecińskich studentów/-ek.

Restrukturyzacja Uniwersytetu Szczecińskiego: ostatnie lata

W czerwcu 2019 r. nastąpiło przekształcenie struktury Uniwersytetu Szczecińskiego. Romaniści z Katedry Filologii Romańskiej zasilili powołane na Wydziale Humanistycznym dwa instytuty: Instytut Językoznawstwa oraz Instytut Literatury i Nowych Mediów. Istniejące wcześniej mniejsze jednostki – w tym Katedra Filologii Romańskiej – zostały rozwiązane.

Do opieki dydaktycznej nad kierunkiem filologii romańskiej powołany został koordynator. Od 2024/25 r. pełni ją **dr Łukasz Świercz** - romanista będący jednocześnie absolwentem US.

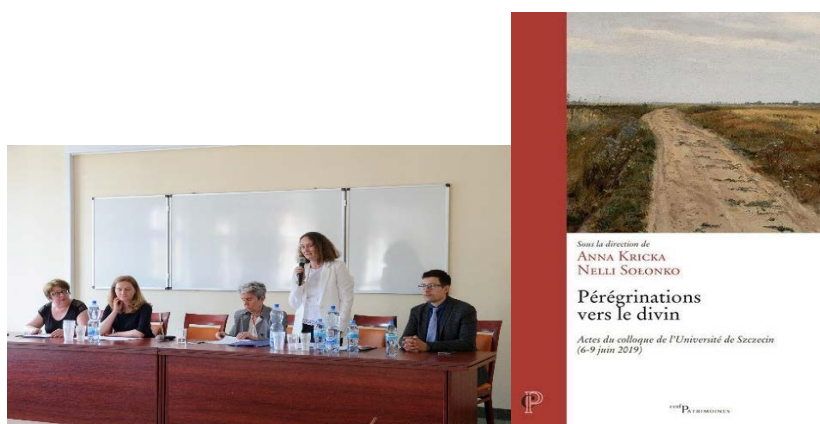
W czerwcu 2019 r. w Szczecinie i Pobierowie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Peregrynacje ku transcendencji” (fr. *Pérégrinations vers le divin*). Inicjatywa dwóch romanistek **dr Anny Krickiej** oraz **dr Nelli Sołonko** zgromadziła naukowców z całego świata zajmujących się francuskojęzyczną literaturą.

Wykład inauguracyjny pt. „Podróż europejska jako doświadczenie, przygoda i poszukiwanie prawdy” wygłosiła światowej sławy filozofka polityczna, historyczka idei prof. Chantal Delsol (Akademia Nauk Społecznych i Politycznych w Paryżu), doktor honoris causa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (2024).

W konferencji referaty wygłosiło 32 naukowców z Polski i z akademickich ośrodków zagranicznych takich jak Francja, Kanada, Rumunia, Włochy, Algieria, Wybrzeże Kości Słoniowej.

Zwieńczeniem konferencji jest monografia wydana w 2022 r. we francuskim prestiżowym wydawnictwie naukowym Cerf z siedzibą w Paryżu. Redaktorkami monografii są dr Anna Kricka oraz dr Nelli Sołonko. Obie romanistki przetłumaczyły także na język polski wykład inauguracyjny prof. Delsol, który został opublikowany w czasopiśmie naukowym *Christianitas* (nr 91/92, 2023).

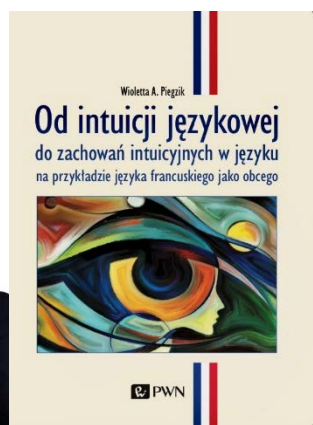

W 2023 r. **dr hab. Wioletta Piegzik, prof. US** została laureatką Nagrody Prezesa Rady Ministra w XXX edycji konkursu w kategorii wysoko ocenione osiągnięcia naukowe będące podstawą nadania stopnia doktora habilitowanego. Nagroda została przyznana za najlepszą habilitację w dziedzinie nauk humanistycznych w roku 2023 za rok 2022. Tytuł rozprawy „*Od intuicji językowej do zachowań intuicyjnych w języku: na przykładzie języka francuskiego jako obcego*”.

Praca została wyróżniona za opracowanie testów, za pomocą których można rozpoznać, w jaki sposób działa intuicja podczas używania i uczenia się języka obcego, wszechstronną wiedzę na temat intuicji, która umożliwiła zbudowanie odpowiednich narzędzi do badań w glottodydaktyce.

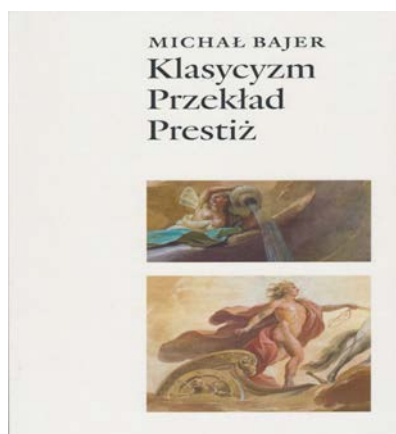
**DR HAB.
WIOLETTA PIEGZIK**

laureatką Nagrody Prezesa Rady
Ministrów w XXX edycji konkursu

Ostatnie osiągnięcia szczecińskich romanistów to dwie ważne i cenne dla środowiska badaczy literatury francuskiej monografie.

Autorami są **dr hab. Michał Bajer** (2021, IBL PAN) oraz **dr Łukasz Świercz** (2024, WNUS).

Lukasz Patryk Świercz

Ciało i głos

Poetyki reprezentacji doświadczenia
deportacji w literaturze francuskiej

W roku akademickim 2024/2025 zespół romanistów liczy dwunastu pracowników – dziewięciu badawczo- dydaktycznych i trzech dydaktycznych. W zespole pracuje:
-jedna profesorka zwyczajna, jedna profesorka uczelni, dwoje doktorów habilitowanych, pięciu doktorów, trzech magistrów, w tych trzy wykładowczynie zatrudnione są w Instytucie Językoznawstwa.

SKANDYNAWISTYKA

Ewa Komorowska

Początki skandynawistyki w Szczecinie wiążą się z trzema nazwiskami prof. Haraldem Nilsenem, z mgr Ewą Jarvoll-Nilsen z Norwegii oraz z piszącą te słowa.

Po objęciu stanowiska dziekana Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego podjęłam decyzję o utworzeniu kierunku *Skandynawistyka – studia norweskie*. Poinformowałam o tym ówczesnego JM Rektora US prof. Edwarda Włodarczyka. Pan Rektor spojrzał na mnie ze zdziwieniem i stwierdził:

– Od 30 lat nikt nie był w stanie otworzyć tutaj skandynawistyki. A Ty chcesz to zrobić?. Znasz już kogoś ze Skandynawii, kto pomoże Ci w działaniach?.

– Nie – Panie Rektorze – Nikogo nie znam, ale na pewno mi się uda – odparłam.

– Życzę powodzenia z lekkim uśmiechem niedowierzania – powiedział rektor.

I tak się zaczęło. Miałam zielone światło od rektora, by działać w kierunku otwarcia studiów norweskich.

Początki poszukiwania kontaktów na uniwersytetach norweskich i w instytucjach naukowych w Norwegii były bardzo trudne. Uczelnie norweskie nie przejawiały inicjatywy w nawiązaniu współpracy i udzieleniu nam pomocy przy tworzeniu nowego kierunku. Wysyłane mejle i telefony pozostawały bez odpowiedzi. Pierwszą ogromną pomoc w kontakcie z Norwegią okazał nam ówczesny ambasador Polski w Oslo. Dzięki jego gościnie w Ambasadzie Polskiej w Oslo, miałyśmy możliwość (wyjechałam z dr Anną Gonerko-Frej – wówczas kierownikiem Katedry Anglistyki Wydziału Filologicznego) przeprowadzenia wizyt na uczelniach w Oslo. Nawiązałyśmy wtedy pierwsze efektywne kontakty z naukowcami norweskimi.

W grudniu 2013 roku odbyło się w Szczecinie pierwsze spotkanie organizacyjne, w którym uczestniczyli: pisząca te słowa – prof. dr hab. Ewa Komorowska – dziekan Wydziału Filologicznego US; prof. Harald Nilsen – Nesna Høgskolen, obecnie jeden z dużych oddziałów Nord Universitet w Północnej Norwegii; dr Anna Gonerko-Frej – dyrektor Katedry Filologii Angielskiej; mgr Ewa Jarvoll-Nilsen starszy doradca w firmie Liniebygg Offshore A/S, Molde, Norwegia.

– *Panie Profesorze, wspólnie zbudujemy Skandynawistykę na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Szczecińskiego* – powiedziałam. Na co prof. Harald Nilsen uśmiechnął się szeroko i odpowiedział.

– *Pani dziekan, To jest historyczna chwila. Tak, stawiamy most z Norwegii do Polski.*

I od tej pory, jak za czarodziejską różdżką – dzięki Panu Profesorowi – zaczęły się otwierać dla nas drzwi uniwersytetów w Norwegii. Rozpoczęliśmy działania w celu otwarcia *Skandynawistyki– studiów norweskich*. Realizacja działań była następująca: w lutym 2014 roku został przygotowany program studiów kierunku *Skandynawistyka – studia norweskie* (ogromna pomoc dr Agnieszki Krzanowskiej); miesiąc później – w marcu 2014 roku – Rada Dydaktyczna Wydziału Filologicznego zatwierdziła treści programowe nowego kierunku; natomiast w maju tego samego roku na posiedzeniu Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego zatwierdzono powstanie nowego kierunku *Skandynawistyka – studia norweskie* na Wydziale Filologicznym do realizacji w roku akademickim 2014/2015. Tak więc, w roku akademickim 2014/2015 rusza kierunek *Skandynawistyka – studia norweskie*. Uroczyste otwarcie kierunku z udziałem dziekana Wydziału Humanistycznego Høgskolen i Nesna University College, Dr.Jona Arne Lindstrøma Prezydenta miasta Szczecina Piotra Krzystka, Wicemarszałka Województwa Zachodniopomorskiego, Prorektora ds. Nauki US prof dr. hab. Marka Górskiego, prof. Haralda Nilsena z Norwegii, ale już zatrudnionego w naszej Alma Mater i wielu znanych gości z uniwersytetów norweskich oraz centrów naukowych z Norwegii, a także profesorów z uniwersytetów polskich, odbyło się w auli na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego. Zainteresowanie kierunkiem było ogromne– mieliśmy 5 osób na jedno miejsce. Ostatecznie zostało przyjętych stu studentów na pierwszy rok studiów stacjonarnych i trzydziestu studentów na pierwszy rok studiów niestacjonarnych. Równocześnie ruszyły *Interdyscyplinarne studia podyplomowe z językiem norweskim i szwedzkim*.

Pierwszym znaczącym sukcesem stało się uzyskanie grantów norweskich w roku poprzedzającym powstanie Skandynawistyki. A zatem już w roku akademickim 2013/2014 studenci Wydziału Filologicznego mieli możliwość wyjazdu do Høgskolen Nesna University College, z którym jako pierwszym podpisaliśmy umowę o wymianie studentów i pracowników. W 2016 roku Høgskolen w Nesnie połączyła się z Nord Universitet i jest jednym z campusów Uniwersytetu.

Nesna to mała miejscowość w regionie Nordland, otoczona pięknymi fiordami i majestatycznymi górami, w której nasi studenci realizowali praktyki językowo-kulturowe. Dzięki grantom norweskim w jednym roku wyjechało do Nesny około 60 studentów z naszego wydziału.

Jak lawina posypały się kolejne umowy. Pisząca te słowa podpisała umowy dla studentów o studia semestralne w Norwegii i praktyki wakacyjne w Norwegii oraz przyjazdy dydaktyczne na Skandynawistykę profesorów z Norwegii. Umowy zostały podpisane z Høgskolen Nesna w północnej Norwegii, Hedmark University of Applied Sciences w Hamar – w miejscowości, malowniczo położonej w regionie Innlandet w Norwegii. Kolejna umowa została podpisana z Høgskolen w Lillehammer, obecnie Uniwersytet Innlandet. Miasto Lillehammer, położone po obu stronach jeziora Mjøsa znajduje się podobnie jak i Hamar w regionie Innlandet w Norwegii; Jest to miasto znane głównie ze sportów zimowych i z bycia gospodarzem Zimowych Igrzysk Olimpijskich w 1994 roku. Następną umowę zawartą została z Uniwersytetem w Tromsø. Miasto Tromsø leży na wyspie Tromøya w regionie Tromsø, za kołem podbiegunowym. Podpisane umowy obejmowały między innymi: wymianę pracowników naukowych, możliwość odbywania przez studentów skandynawistyki i anglistyki studiów semestralnych i praktyk studenckich w Norwegii, współpracę naukową (wspólne projekty badawcze), współpracę naukowo-organizacyjną (wspólne konferencje i warsztaty naukowe) itd.

Ryc. 84. Pierwsza w Uniwersytecie Szczecińskim umowa z miastem Egersund (Norwegia)

Oprócz umów z uczelniami wyższymi podpisane zostały dwie umowy: z władzami miasta Lillehammer i miasta Egersund. Umowy obejmowały przede wszystkim realizację praktyk studenckich w Norwegii w mieście Lillehammer i Egersund. Egersund, to miejscowość położona w malowniczym regionie Rogaland. Realizacja umów rozpoczęła się w 2017 roku.

W okresie od 2014 roku do 2017 roku w ramach grantów norweskich na kierunku *Skandynawistyka – studia norweskie* pracowały lub przyjechały z wykładami gościnnymi między innymi, takie osoby jak dr Jens Skarkerud Haugan – pracuje na Innland Uniwersytet, oddział w Hamar, wykładał gramatykę norweską; dr Tormod Stauri – pracował na Innland Uniwersytet, prowadził wykłady z diachronii lingwistycznej i literatury norweskiej, prof. Sven Erik Forfang – rektor Wyższej Szkoły Høgskolen w Nesna, a następnie prorektor Nord Uniwersytetu, wykładał literaturę norweską, prof. Ole Karlsen, obecnie profesor emeritus też w Uniwersytecie Innlandet; wykładał literaturę norweską itd.

Studenci skandynawistyki kształceni byli nowoczesnymi metodami z wykorzystaniem zajęć online w grupie studentów z innych uczelni norweskich, prowadzonych przez profesorów z Norwegii. Jako że studia miały charakter interdyscyplinarny, studenci oprócz zajęć typowo filologicznych, jak praktyczna nauka języka norweskiego, gramatyka czy literatura norweska, mieli również zajęcia z prawa, geografii i ekonomii Norwegii oraz z przedmiotów miękkich typu: negocjacje na pograniczu języków i kultur, sztuka wypowiedzenia się i prezentacji. Zajęcia z prawa norweskiego prowadzone były przez specjalistów-profesorów prawa Uniwersytetu Szczecińskiego oraz prawników z Oslo (online), między innymi adwokat Tomasz Nierzwicki z firmy adwokackiej w Oslo Nierzwicki & Bluszek. Podobnie prowadzono zajęcia z geografii i ekonomii Norwegii.

Warto podkreślić, iż za najbardziej efektywną mobilność w Europie, realizowaną poprzez fundusz stypendialny FSS rządu norweskiego dla *Skandynawistyki – studiów norweskich* w 2017 roku odebrałam I nagrodę mobilności grantów norweskich. W gali na wręczenie nagrody oprócz nas – inicjatorów i realizatorów studiów norweskich – zaproszeni zostali również najlepsi studenci skandynawistyki, których poproszono o udział w dyskusji po norwiesku o Norwegii. Nasi studenci zostali pochwaleni za biegłe posługiwanie się językiem norweskim i znajomość sytuacji społeczno-ekonomicznej w Norwegii.

Ryc. 85. Od lewej: prof. Harald Nilsen, ambasador Norwegii, mgr Ewa Jarvol-Nilsen

Corocznie na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Szczecińskiego odbywały się „Dni Skandynawskie”, która zapoczątkowała Międzynarodowa konferencja interdyscyplinarna w 2014 roku pt. *Skandynawistyka szansą rozwoju miasta i regionu*. Tak więc od 2014 roku co roku na wiosnę podczas „Dni Skandynawskich” odbywała się interdyscyplinarna konferencja naukowa połączona z degustacją potraw skandynawskich. Konferencję zawsze zaszczykali swą obecnością ambasadorzy i konsulowie wszystkich krajów skandynawskich, którzy na czele z prezydentem miasta Szczecina Piotrem Krzystkiem aktywnie uczestniczyli w „Dniach Skandynawskich” na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Szczecińskiego. Ambasador Królestwa Norwegi W Polsce Karsten Klepsvik odwiedził dwukrotnie studentów Skandynawistyki.

Podsumowując to skrótowe przedstawienie początków Skandynawistyki w Szczecinie, pragnę podkreślić ogromną, acz efektywną, pracę włożoną przez prof. Harald Nilsena i jego żonę mgr Ewy Jarvol-Nilsen, a także pisząca te słowa w powstanie skandynawistyki, a także chciałbym złożyć podziękowanie ówczesnym pracownikom Skandynawistyki i wszystkim pracownikom naukowym Wydziału Filologicznego, którzy wspierali nas słowem i czynem w realizacji tego trudnego zadania. Dużym wsparciem był dla nas Dział Spraw Zagranicznych Uniwersytetu Szczecińskiego.

IBERYSTYKA

Barbara Kosik-Szwejkowska

Pani **Profesor dr hab. Ewa Komorowska** jest założycielką kierunku Iberystyka – studia hiszpańskie. Iberystyka powstała w roku akademickim 2015/16.

W 2014 roku Dziekan Wydziału Filologicznego po rozmowach negocjacyjnych, w których uczestniczyła dr Barbara Kosik-Szwejkowska, podpisała umowę o współpracy z Instytutem Cervantesa w Warszawie, reprezentowanym przez panią dyrektor Yolandę Soler. W ramach umowy powstała możliwość bezpłatnej nauki języka hiszpańskiego na trzech poziomach nauczania języka dla chętnych pracowników i studentów Wydziału Filologicznego oraz

Ryc. 86. Prof. dr hab. Ewa Komorowska

władz rektorskich i dziekańskich Uniwersytetu Szczecińskiego. Według zebranych danych, w kursach językowych uczestniczyło około 150 pracowników uczelni. Kursy prowadzone były przez dwie osoby: nauczyciela – rodzimego użytkownika języka hiszpańskiego z Instytutu Cervantesa Diego Rodriguez i dr Barbarę Kosik-Szwejkowską.

Prowadzone kursy językowe były finansowane przez projekt Banku Santander na podstawie podpisanej umowy między Wydziałem Filologicznym US, Instytutem Cervantesa i Bankiem Santander. Wykłady prowadzone były w roku 2014/15. Przeprowadzone kursy językowe stały się wspianą promocją przygotowywanego kierunku: Iberystyka – studia hiszpańskie. W efekcie działalności nauczania i promocji nowego kierunku po gruntownym przygotowaniu programu studiów i zatwierdzeniu go przez Komisję Wydziałową oraz Senat US w roku akademickim 2015/16 ruszył nowy kierunek studiów licencjackich stacjonarnych i niestacjonarnych.

W pierwszym naborze przyjęto 120 studentów, w tym:

- 80 studentów na studia stacjonarne,
- 40 studentów na studia niestacjonarne.

Początkowo nauka języka hiszpańskiego prowadzona była tylko przez jedną Polkę - dr Barbarę Kosik-Szwejkowską oraz samych rodzimych użytkowników języka hiszpańskiego, między innymi, przez mgr. Cesara Navarro, mgr. Manuela Machado (obecnie doktor), itd. Stopniowo poszerzała się liczba pracowników: dr hab. Barbara Stawicka-Pirecka, dr Nina

Pielacińska, dr Monika Lisowska (obecnie dr hab.), mgr Angel Vega (obecnie doktor), itd. Grono pracowników się poszerza i zmienia, toteż trudno wymienić wszystkich pracowników iberystyki.

W roku akademickim 2024/25 został otwarty drugi stopień studiów iberystycznych i grono pracowników poszerzyło się o prof. dr. hab. Andrzeja Zielińskiego.

DZIAŁALNOŚĆ KÓŁ NAUKOWYCH

Koło Młodych Językoznawców Uniwersytetu Szczecińskiego

Ewa Kołodziejek

Koło Młodych Językoznawców, skupiające głównie studentów i doktorantów polonistyki zainteresowanych językiem, działa na Uniwersytecie Szczecińskim nieprzerwanie od 1994 roku. Obszarem naukowych dociekań członków Koła jest język w uwikłaniach społecznych i kulturowych, etyka słowa i język inkluzywny, komunikacja w internecie, norma i poprawność językowa, język subkultur, język mediów, słownictwo młodzieżowe, dowcip językowy, stereotypy, chrematonimia, moda w języku. Efektem prac badawczych są referaty na konferencjach naukowych, artykuły publikowane w czasopismach naukowych, prace licencjackie i magisterskie, rozprawy doktorskie.

Przez 30 lat działalności członkowie Koła Młodych Językoznawców uczestniczyli z referatami w 50 ogólnopolskich konferencjach naukowych, samodzielnie zorganizowali **30 konferencji** (w tym dwie w pandemii). Od 2011 roku organizują ogólnopolskie konferencje pod tym samym tytułem: **Horyzonty języka, czyli jak daleko sięga językoznawstwo**, co umożliwia młodym ludziom prezentację ich różnorodnego dorobku badawczego. Pokłosiem konferencji jest wydanie sześciu recenzowanych **Zeszytów Studenckich Prac Naukowych (1998, 2002, 2007, 2010, 2015, 2024)**.

Od 2010 roku Koło publikuje też swoje **czasopismo „Wyjątek”** poświęcone problematyce języka. Dziewięć numerów „Wyjątku” miało charakter ogólnojęzykowy, cztery numery zostały sprofilowane tematycznie: poświęcono je językowi w pandemii, kulturze dialogu, etyce i inkluzywności języka oraz XXX-leciu Koła Młodych Językoznawców z historią Koła i wspomnieniami byłych Kołowiczów. Członkowie Koła uczestniczyli także w pięciu **obozach naukowych**: w Karłowie w Górach Stołowych (1995), w Rudce na Podlasiu (1996), w Wysowej na Łemkowszczyźnie (1999), w Gowidlinie na Kaszubach (2000), w Ukrainie (2001).

Koło ma swoje tradycje, do których należą wspólne wigilie, dyplom Honorowego Dożywotniego Członka Koła Młodych Językoznawców wręczany każdemu Kołowiczowi, który kończy studia, i hymn KMJ pt. „Tango lingwistyczne” autorstwa dr. Rafała Sidorowicza (wówczas studenta i członka KMJ). Obecnie członkowie Koła realizują projekt **„Językowy obraz Szczecina”** mający na celu opis miejskiej mikrotoponimii (chrematonimii), stworzenie mapy szczecińskich nieoficjalnych nazw miejsc, a także poszukiwanie szczecińskich regionalizmów.

Koło Naukowe Sławistów Uniwersytetu Szczecińskiego

Ewa Komorowska, Oliwia Bator

Koło Naukowe Sławistów US powstało ponad 27 lat temu. Jego działalność koncentruje się wokół badań sławistycznych w konfrontacji z innymi językami europejskimi. To tutaj młodzi badacze jeszcze na studiach stawiają swoje pierwsze naukowe kroki, biorąc udział w konferencjach, międzynarodowych projektach i opracowując pierwsze publikacje.

Koło Naukowe Sławistów Uniwersytetu Szczecińskiego to jedno z najdłużej działających kół w Uniwersytecie Szczecińskim. Powstało w 1998 roku w ówczesnym Instytucie Filologii Rosyjskiej, później przekształconym w Instytut Filologii Słowiańskiej. Zostało założone prof. Krzysztofa Cieślaka i początkowo funkcjonowało jako Koło Naukowe Literaturoznawców. Następnie opiekę nad kołem przejęły prof. Eugenia Kucharska i prof. Ewa Komorowska (wówczas doktor). Koło zmieniło nazwę na Koło Naukowe Sławistów z dwoma sekcjami: literaturoznawczą, którą kierowała prof. Eugenia Kucharska i językoznawczą, będącą pod opieką naukową prof. Ewy Komorowskiej. Początkowo tematyka prowadzonych badań była związana z zesłańcami syberyjskimi, gdyż Pani Profesor Kucharska była jedną z osób, które w dzieciństwie zostały zesłane na Syberię. Prof. Kucharska prowadziła również seminaria magisterskie związane z tą tematyką i przygotowała liczne grono magistrantów, którzy opracowywali szereg zagadnień związanych z trudami egzystencji syberyjskich zesłańców. Wspólnie w dwóch sekcjach opracowywane były memuary zesłańców, na podstawie których realizowano również prace leksykograficzne tj. *Słownik języka Sybiraków*, który, niestety, nie mógł wówczas ukazać się drukiem. Z ogromnym smutkiem przyjęliśmy nagłą śmierć prof. Eugenii Kucharskiej. Od 2003 roku pisząc te słowa przejęła opiekę nad całym kołem, a wiodącym tematem stała się *Komunikacja językowo kulturowa*. Na spotkaniach koła i warsztatach międzykulturowych omawialiśmy zagadnienia lingwistyki słowiańskiej na tle innych języków indoeuropejskich.

Od 1996 roku rozpoczęła się organizacja cyklicznych międzynarodowych konferencji młodych naukowców z cyklu „Świat Słowian w języku i kulturze. Pierwsza konferencja odbyła się w Szczecinie, druga w Świnoujściu, a wszystkie kolejne miały już miejsce w Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym Uniwersytetu Szczecińskiego w Pobierowie. Konferencje sławistyczne stały się dla studentów pierwszą okazją do spotkania z nauką. Młodzi badacze

mogli bez obaw zaprezentować swoje osiągnięcia i – w gronie specjalistów służących im radą i pomocą – ukierunkować się naukowo. Efektem wydawniczym każdej konferencji stały się, zazwyczaj aż cztery wieloautorskie recenzowane monografie pokonferencyjne. Poszczególne monografie dotyczą językoznawstwa, literaturoznawstwa i kulturoznawstwa, a w tym wydawane były monografie tematyczne związane z zagadnieniami specjalistycznymi, np. pragmatylingwistyką, kognitywizmem, morfologią języków słowiańskich na tle innych języków indoeuropejskich, składnią słowiańską itd. Dotychczas wydrukowano już ponad 40 monografii wieloautorskich z tego cyklu. Redaktorką monografii jest prof. Ewa Komorowska we współautorstwie – w ciągu 26 lat funkcjonowania konferencji – z takimi filologami jak dr Dorota Dziadosz, dr Agnieszka Krzanowska, dr Żaneta Kozicka-Borysowska, dr Joanna Misiukajtis, dr Anna Porchawka-Mulicka, dr Ewa Hendryk, dr Katarzyna Kondzioła-Pich itd.

W 2021 roku – pomimo trwającej wówczas pandemii – została zorganizowana kolejna międzynarodowa konferencja młodych naukowców z cyklu „Świat Słowian w języku i kulturze w trybie hybrydowym. Rezultatem wydawniczym konferencji stały się dwie recenzowane monografie wieloautorskie młodych naukowców wydane w języku polskim i rosyjskim.

W 2010 roku Koło Naukowe Sławistów rozpoczęło współpracę z prof. Harrym Walterem – sławistą z Instytutu Sławistyki Uniwersytetu w Greifswaldzie. Wspólne działania naukowe dotyczyły zagadnień frazeologii i paremiologii niemiecko-polskiej w aspekcie porównawczym. Wspólnie studenci polscy z Koła Naukowego Sławistów wraz ze studentami niemieckimi z Uniwersytetu w Greifswaldzie pod opieką naukową piszącej te słowa wraz dr Agnieszką Krzanowską i prof. Harrym Walterem przygotowali i wydali drukiem dwa recenzowane słowniki: *Deutsch-polnisches Wörterbuch biblischer Phraseologismen mit historisch-etymologischen Kommentaren* / *Niemiecko-polski słownik frazeologii biblijnej z komentarzem historyczno-etymologicznym*) oraz *Deutsch-polnisches Wörterbuch der geflügelten Worte „In 80 geflügelten Worten die Welt“* / *Niemiecko-polski słownik skrzydlatych słów, czyli w 80 skrzydlatych słów dookoła świata*. Praca leksykograficzna studentów zaowocowała ich rozwojem naukowym, co znalazło odzwierciedlenie w przygotowanych przez nich pracach magisterskich, a nawet doktorskich.

W 2015 roku pisząca te słowa wspólnie z prof. Harrym Walterem otrzymali I nagrodę przyznaną corocznie w ramach festiwalu PolenARkT (Greifswald, 19 listopada 2015 roku) za najbardziej efektywną współpracę polsko-niemiecką w dziedzinie nauki z udziałem polskich i niemieckich studentów.

Koło Naukowe Sławistów od 2007 roku jest współorganizatorem międzynarodowych konferencji naukowych z cyklu: *Języki i kultury świata w różnych perspektywach naukowych*. Koło zatem współorganizowało takie konferencje jak: *Emocje w językach i kulturach świat*, *Liczba i miara w językach i kulturach świata*, *Stołość i zmienność w językach i kulturach świata*, *Kolor w językach i kulturach świata* itd. W 2023 roku zorganizowana została przez Instytut Językoznawstwa z udziałem Koła Naukowego Sławistów Międzynarodowa konferencja naukowa poświęcona pamięci dr Bożeny Zinkiewicz-Tomanek – wybitnej ukrainistki i rusycystki z Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Tematem konferencji stały się: *Języki i kultury świata w perspektywie leksykograficznej i leksykograficznej*. Efektem wydawniczym konferencji jest recenzowana wieloautorska monografia prac młodych naukowców, w tym studentów Koła Naukowego Sławistów pt. *Języki w zmieniającym się świecie. Prace młodych językoznawców* (red. Ewa Komorowska, Danuta Stanulewicz, Szczecin 2023)

W tej chwili studenci KNS pod opieką piszącej te słowa i prof. Harnego Waltera z Uniwersytetu w Greifswaldzie przygotowują *Niemiecko-polski słownik przysłów z komentarzem historyczno-etymologicznym* na podstawie obrazu Bruegela przedstawiającego niderlandzkie przysłowia.

Swoją tradycję w Kole Naukowym Sławistów mają również takie wydarzenia jak organizowanie *Biesiady Słowiańskiej*, *Dni Słowiańskich* czy *Niemiecko-polskie warsztaty lingwistyczne*. W 2021 roku – pomimo pandemii – zorganizowana została *Biesiada Słowiańska* w formie hybrydowej.

W maju 2025 roku Instytut Językoznawstwa we współpracy z Kołem Naukowym Sławistów, z Kołem Hispanistów „Puerta del Sol” i Kołem Młodych Germanistów zorganizował „Światowy Kongres Młodych Filologów”, który odbił się szerokim echem w uniwersytetach i naukowych instytutach sławistycznych na całym świecie. Uczestnikami Kongresu byli bowiem młodzi naukowcy i wybitni profesorowie-językoznawcy nie tylko z Polski, ale również z Hiszpani, Słowacji, Czech, Chorwacji, Ukrainy, Niemiec, Holandii, Iranu, Uzbekistanu, Chin czy Japonii itd.

Warto podkreślić, że członkowie Koła Naukowego Sławistów US działają na wielu płaszczyznach i angażują się nie tylko w rozwój naukowy, ale także – w akcje na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Ważnym przedsięwzięciem organizowanym przez KNS były unikatowe warsztaty, które odbyły się 14 kwietnia 2023 roku w Uniwersytecie Szczecińskim pt.

„Niewidomi w kuchni i od kuchni”. Projekt ten miał na celu przybliżenie studentom problemów osób niewidomych. Członkowie koła przygotowywali się do projektu przez kilka miesięcy. Uczestnicy warsztatów mogli przekonać się, na jakie przeszkody napotykają na co dzień osoby niewidome. Utrudnieniem dla studentów był fakt, że wszystkie czynności wykonywane były w zaciemnionych goglach. Członkowie koła, mając cały czas zasłonięte oczy, poszli na zakupy, aby w ten sposób doświadczyć codziennych trudności osób niewidomych. Następnie zakupili produkty spożywcze, z których wspólnie przygotowywali posiłki. Celem projektu było podniesienie poziomu wiedzy o niepełnosprawności i uwrażliwienie młodych ludzi na problemy osób niewidomych. Warsztaty miały na celu budowanie większej świadomości problemów osób z niepełnosprawnościami wśród studentów Uniwersytetu Szczecińskiego. To wyjątkowe spotkanie zorganizowano we współpracy z Działem Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami US i okręgiem zachodniopomorskim Polskiego Związku Niewidomych. Podczas spotkania nagrano krótki reportaż filmowy.

Studenci należący do Koła Naukowego Slawistów US aktywnie angażują się także w promocję Uniwersytetu Szczecińskiego, zarówno podczas Dni Otwartych Wydziału Humanistycznego US, jak i – m.in. prelekcji w szkołach ponadpodstawowych.

Zapraszamy do udziału w działaniach naukowo-organizacyjnych Koła Naukowego Slawistów. Udział w pracach KNS stwarza możliwość realizacji pasji naukowej, rozwoju naukowego, sprzyja poszerzeniu umiejętności organizacyjnych oraz aktywnej pracy na rzecz Uniwersytetu Szczecińskiego.

Koło Naukowe Młodych Germanistów Uniwersytetu Szczecińskiego

Małgorzata Lisiecka-Czop, Marika Drossel, Karolina Michalak

Koło Naukowe Młodych Germanistów na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Szczecińskiego to przestrzeń, w której nauka łączy się z pasją, a idee zmieniają się w realne projekty. Jesteśmy grupą studentów, którzy nie tylko chcą zdobywać wiedzę, ale również rozwijać swoje zainteresowania, organizować wydarzenia i angażować się w działania, które

Ryc. 87. Członkowie KMG wraz z Opiekunką dr Pauliną Kaczochą

wykraczają poza ramy tradycyjnych zajęć akademickich. Działamy na rzecz wspólnoty, współpracujemy z różnymi organizacjami, a nasze projekty są przestrzenią do wymiany doświadczeń i twórczych poszukiwań. Koło Naukowe Młodych Germanistów angażuje się w różnorodne inicjatywy, które pozwalają naszym członkom na rozwijanie umiejętności organizacyjnych, prezentacyjnych i naukowych. Przeprowadzamy warsztaty, organizujemy konferencje, panele dyskusyjne i wystawy, które przybliżają uczestnikom tematykę z zakresu nauk humanistycznych, literatury, językoznawstwa, a także

współczesnych zagadnień społecznych. Jednym z naszych głównych celów jest umożliwienie studentom wzięcia udziału w projektach, które nie tylko rozwijają ich wiedzę, ale także przygotowują do przyszłej kariery zawodowej. Często organizujemy spotkania z praktykami, zapraszając gości specjalnych, którzy dzielą się swoją wiedzą i doświadczeniem. Od 2022 roku KMG działa pod opieką dr Pauliny Kaczochy, której zaangażowanie i wsparcie są nieocenione. Dr Kaczocha nie tylko prowadzi nas przez trudniejsze aspekty naukowe, ale także motywuje do realizacji ambitnych projektów, które wykraczają poza zwykłe akademickie obowiązki. To jej pomoc i pasja sprawiają, że czujemy się pewni w realizowaniu naszych pomysłów i wiemy, że możemy liczyć na jej cenne wskazówki i inspirację. Jako przewodnicząca KMG, staram się aktywnie inspirować innych do działania i organizować przedsięwzięcia, które angażują zarówno członków koła, jak i szerszą społeczność akademicką. Dzięki tej roli mogę uczestniczyć w planowaniu i realizacji naszych projektów, które mają na celu nie tylko rozwój naukowy, ale także budowanie atmosfery współpracy i twórczości wśród studentów. Każdy zrealizowany

projekt – od warsztatów po konferencje – to dla mnie dowód na to, że razem potrafimy tworzyć coś wyjątkowego. Tegoroczna konferencja „Otwarte Lingwistyczne Debaty” była dla nas

Ryc. 88. „Otwarte Lingwistyczne Debaty 2025”; od lewej: dr hab. Magdalena Lisiecka-Czop, prof. US, Karolina Michalak, Marika Drossel, dr Paulina Kaczocha

szczególnym wydarzeniem. KMG wspierało organizację tego wydarzenia, biorąc udział w przygotowaniach, organizując wystawę, która pokazała naszą działalność. Była to doskonała okazja, by zaprezentować szerszej publiczności to, czym się zajmujemy, oraz jak nasze działania wpływają na rozwój naszej społeczności akademickiej. Przy organizacji konferencji stawiamy na

kreatywność, współpracę i otwartość na różnorodne tematy, które mogą zainteresować zarówno studentów, jak i wykładowców.

Nasze aktywności to sposób na przybliżenie pasji, którą dzielimy, oraz na zaprezentowanie efektów naszej pracy. Koło Naukowe Młodych Germanistów to miejsce dla wszystkich, którzy chcą łączyć pasję z nauką, rozwijać swoje zainteresowania i działać na rzecz innych. Jeśli interesuje Cię literatura, językoznawstwo, kultura czy szeroko pojęte nauki humanistyczne, nasze koło jest przestrzenią, w której znajdziesz wsparcie, inspirację i

Ryc. 89. Święto Uniwersytetu Szczecińskiego; od lewej: chińscy Studenci programu „Erasmus+”, dr Paulina Kaczocha, Marika Drossel, dr Ewa Hendryk, dr Agnieszka Szlachta

możliwość realizacji swoich pomysłów. Razem stworzymy coś wyjątkowego – koło, które nie tylko zdobywa wiedzę, ale także angażuje się w projekty, które mają znaczenie i wpływ na naszą społeczność. Nie bój się podjąć wyzwania, nie bój się spróbować. Kiedy zdecydowałam się na ten krok, nie wiedziałam, dokąd mnie zaprowadzi. Teraz wiem, że to była decyzja, której nigdy bym nie zmieniła. W miejscu, w którym jestem, czuję, że to była droga, którą warto było przejść.

Czasami to właśnie ryzyko sprawia, że odkrywamy, na co naprawdę nas stać. Bo życie to nie tylko wygodne ścieżki, ale i te, które wymagają odwagi, by na nie wejść. I chociaż przyszłość wciąż przed nami, już teraz wiemy jedno – każdy krok, który stawiamy, ma znaczenie. Warto podjąć ten krok, bo może to być ten, który odmieni wszystko. Dołącz do nas – razem stworzymy coś, co będzie żyło w naszych sercach na zawsze!

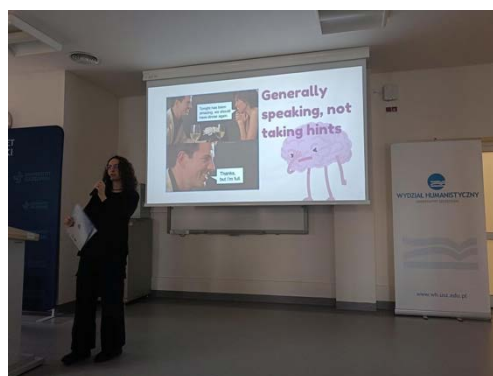
Koło Naukowe Linguaphile

Monika Skorasińska, Ruslana Lvova

Historia Językoznawczego Studenckiego Koła Naukowego 'Linguaphile' sięga roku 2006, kiedy to ówcześni studenci kierunku Filologia Angielska pod opieką pierwszej opiekunki koła, prof. dr hab. Olgi Molchanovej, zainicjowali działalność koła. W roku 2008 opiekę nad kołem przejęła dr Małgorzata Sokół, która piastowała tę funkcję przez 12 lat, do roku 2020. Od roku 2020 do dnia dzisiejszego, opiekę nad kołem sprawuje dr Monika Skorasińska.

Koło skupia studentów – miłośników języka angielskiego – z różnych kierunków a nawet wydziałów. Mimo że koło działa przede wszystkim na kierunkach Filologia Angielska oraz Global Communication, to w ciągu ostatnich pięciu lat w kole działali również studenci innych kierunków filologicznych i humanistycznych, w tym Filologii Słowiańskiej, Kognitywistyki Komunikacji, Business

Management, jak również studenci Wydziału Prawa i Administracji. Koło jest otwarte na wszystkich pasjonatów języka angielskiego i kultury anglosaskiej chcących zaangażować się w popularyzowanie wiedzy o języku wśród studentów Uniwersytetu Szczecińskiego, młodzieży szczecińskich szkół, jak również wśród społeczności lokalnej.

Ryc. 90. Oktawia Maculewicz

Ryc. 91. Małgorzata Przedomska

Działalność koła opiera się na poszerzaniu horyzontów językowych studentów Uniwersytetu Szczecińskiego. W tym celu, członkowie spotykają się cyklicznie, aby wymienić się nowymi pomysłami, projektami, a także praktyczną wiedzą, która inspirowa innych. Stowarzyszenie cechuje przyjacielska atmosfera, chęć wzajemnej pomocy, zamiłowanie do języka angielskiego, a także chęć rozwoju naukowego i zdobycia unikatowej wiedzy.

W ramach działalności naukowej studenci rozwijają oraz poszerzają swoją wiedzę w obszarze zagadnień semantyczno-pragmatycznych języka, głównie, chociaż nie jedynie, w obszarze językowej modalności. Następnie wyniki badań prezentowane są przez członków koła na

konferencjach studenckich, co daje możliwość zdobycia pierwszych cennych doświadczeń na tym polu.

Członkowie koła brali aktywny udział w *Wirtualnym Przeglądzie Kół Naukowych i Organizacji Studenckich US* w składzie: Martyna Jabłońska, Dominika Olejarnik, Sara Pacer oraz Agata Zawojcka, a od roku 2023 uczestniczą w corocznej studenckiej konferencji *Global Communication Conference Day* organizowanej przez Uniwersytet Szczeciński na kierunku Global Communication. Począwszy od pierwszej edycji konferencji aktywny udział z prezentacją wyników swoich badań wzięły między innymi: Ruslana Lvova, Oktawia Maculewicz oraz Małgorzata Przedomska.

Ryc. 92. Ruslana Lvova

Od 2021 roku członkowie koła uczestniczą aktywnie w ogólnopolskim corocznym wydarzeniu *Noc Anglistów* skupiającym pasjonatów języka angielskiego z regionu i z całej Polski, gdyż wydarzenie odbywa się zarówno stacjonarnie jak i online. W ciągu pięciu edycji wydarzenia, swoje wystąpienia poprowadzili między innymi: Martyna Jabłońska, Ruslana Lvova, Oktawia Maculewicz oraz Agata Zawojcka przyciągając uwagę

licznych słuchaczy.

Koło naukowe 'Linguaphile' organizuje również spotkania w formie warsztatów kierowanych do młodszych roczników – studentów Wydziału Humanistycznego US – w celu zaznajomienia ich z teorią modalności, jej praktycznym zastosowaniem oraz celem ukazania im możliwości związanych z przeprowadzaniem różnego rodzaju projektów i rozwojem naukowym w tym obszarze.

Ryc. 93. Przewodnicząca Koła Naukowego 'Linguaphile' Ruslana Lvova z obecną opiekunką koła dr Moniką Skorasińską.

Udział członków Koła w Dniach Otwartych Uniwersytetu Szczecińskiego stał się niemal tradycją. Studenci aktywnie włączają się w akcje mające na celu promowanie Wydziału Humanistycznego US oraz informowanie uczniów szkół średnich o kierunkach studiów i możliwościach podjęcia studiów na wydziale. Dzięki Paulinie Sachanowicz koło aktywnie zaangażowało się w reprezentowanie Uniwersytetu Szczecińskiego oraz promocję Wydziału Humanistycznego podczas *Wojewódzkiego Turnieju Idiomów Angielskich, Niemieckich i Włoskich* w LO16 w Szczecinie.

Jednym z form promowania Wydziału Humanistycznego wśród społeczności szkolnej Województwa Zachodniopomorskiego są bezpośrednie spotkania z uczniami, podczas których członkowie koła przybliżają słuchaczom działalność i misję uczelni. Członkowie koła, m.in. Marcelina Jakubowska, Małgorzata Przedomska, Otto Markus oraz Michał Suchta odwiedzili w tym celu między innymi LO II w Szczecinie oraz Zespół Szkół im. Ignacego Łukasiewicza w Policach.

Dzięki stronie Językoznawczego Koła Naukowego 'Linguaphile' WH US na Facebooku (www.facebook.com/linguaphilewhus), poświęconej działalności koła, jego członkowie mogą w sposób nieograniczony popularyzować wiedzę o języku angielskim i przybliżyć ją społeczności nie tylko lokalnej, ale również globalnej.

Koło Naukowe Romanistów

Wioletta Piegzik

Koło Naukowe Romanistów powstało przy Katedrze Filologii Romańskiej Uniwersytetu Szczecińskiego. W wyniku restrukturyzacji uczelni działa dzisiaj na Wydziale Humanistycznym w

Instytucie Językoznawstwa. Opiekę naukową nad kołem sprawuje p. prof. Wioletta Piegzik.

Motto Koła Naukowego Romanistów wyraża myśl Karola Wielkiego, króla Franków i cesarza rzymskiego, „Znać inny język to jak posiadać drugą duszę” (*Avoir une autre langue, c'est posséder une deuxième âme*). Celem organizacji studenckiej jest więc nie tylko rozwój praktycznych umiejętności językowych, ale także i przede wszystkim odkrywanie i metodyczne badanie prawidłowości, zawartości oraz niuansów języka francuskiego i procesu jego nabywania/uczenia się. Mowa zatem o łączeniu praktyki i nauki, respektowaniu założeń Kurta Lewina, który kiedyś napisał, iż nie ma nic bardziej praktycznego niż dobra teoria, ponieważ wyjaśnienie przekłada się na zrozumienie.

Podczas spotkań odkrywamy wartość naukowej refleksji, krytycznego namysłu i drobiazgowej analizy. Dajemy się jednak także ponieść zachwytowi nad językiem, który jak zauważył 1200 lat temu Karol Wielki, wzbogaca naszą osobowość. Bliska nam jest koncepcja językoznawstwa funkcjonalnego, a więc otwartego, która łączy język z jego użytkownikiem, procesem poznania, kulturą i społeczeństwem. Czasem jednak, *à rebours*, patrzymy na język jako autonomiczny, lecz zhierarchizowany system.

Zakres badawczy koła obejmuje językoznawstwo ogólne, językoznawstwo francuskie, psycholingwistykę oraz glottodydaktykę.

Studenci Koła Naukowego Romanistów biorą aktywny udział w konferencjach naukowych. Wśród ważniejszych aktywności członkiń i członków koła ostatnich lat wymienić należy:

- Udział w Ogólnopolskiej Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej „Pogranicza pogranicza” organizowanej przez Katedrę Psychologii Rozwojowej i Społecznej US (2021), podczas której wygłoszono referat z zakresu badań nad dwujęzycznością i psycholingwistyką: „Pogranicza mentalne osoby dwujęzycznej”

- Udział w Ogólnopolskiej Multimedialnej Konferencji Naukowej organizowanej przez US (2021), podczas której wygłoszono dwa referaty z zakresu glottodydaktyki:

„Metody nauczania języków obcych dedykowane dla dzieci i młodzieży: studium porównawcze”

„Nieformalna nauka języków obcych w zglobalizowanym świecie: nowe wyzwanie czy konieczność? Na podstawie języka angielskiego i francuskiego”

- Udział w konferencji naukowej dla Studentów i Doktorantów pt. [R]evolucje, [R]évolutions, [R]evolutions organizowanej przez Uniwersytet Jagielloński w Krakowie (2022), podczas której wygłoszono trzy referaty, które obejmowały frazeologię komparatystyczną polsko-francuska i francusko-polską i glottodydaktykę. Oto tytuły zaprezentowanych referatów:

„Locutions figées en langue française et polonaise liées avec le monde animalier : analyse comparative”

„L'apprentissage d'une langue étrangère dans le cyberspace sur l'exemple d'Instagram et de la langue française”.

„Wpływ nieformalnej nauki języka obcego na kształt językowej kompetencji komunikacyjnej: na przykładzie języka angielskiego i francuskiego”;

- Udział w II Ogólnopolskiej Multidyscyplinarnej Konferencji Naukowej organizowanej przez US (2023), podczas której wygłoszono referat z zakresu pragmatyki językowej:

„Równość jako jedno z ważniejszych haseł Francji, czy jest przestrzegana także w języku? O inkluzywności w języku francuskim”.

Koło Naukowe Romanistów otwarte jest na nowe wyzwania i zaprasza do współpracy.

Koło Naukowe Filorom

Monika Karcz-Napieraj

Interdyscyplinarne Koło Naukowe Romanistów „FILOROM” powstało w roku 2015 przy Katedrze Filologii Romańskiej dawnego Wydziału Filologicznego, obecnie jest to Wydział Humanistyczny. Celem naszych przedsięwzięć było i jest promowanie kultury krajów romańskich oraz języków nauczanych na kierunku filologia romańska: języka francuskiego i włoskiego.

Działalność w Kole pozwala studentom i studentkom na realizację różnych zainteresowań, które dzisiaj absolutnie przekraczają granice jednej dyscypliny naukowej. Stąd w nazwie koła interdyscyplinarność.

Spotkania

Największym naszym osiągnięciem jest współpraca wielu środowisk: szkolnych (SP w Bezzeczu i SP w Dobrej), naukowych (Instytut Francuski w Krakowie, Uniwersytet Gdański) i tych związanych z kulturą (Alliance Française w Szczecinie, Klub XIII Muz), ale też samorządowych w kraju i poza granicami Polski (Gmina Dobra, Gmina Partnerska Ponte San Nicolò we Włoszech czy Nidda w Niemczech). Promujemy naszą Uczelnię biorąc udział w wydarzeniach kulturalnych, organizujemy spotkania, wyjazdy i z radością poznajemy nowe miejsca i fantastycznych ludzi.

Zachęcamy młodzież, w tym licealną czy szkół podstawowych do poznawania kultury romańskiej i nauki języków romańskich. Byliśmy inicjatorami spotkań z uczniami szkół ze Szczecina i okolic. Promowaliśmy i promujemy świąteczne tradycje: francuską *Galette des Rois* czy włoską *Befanę*, odpowiedniki naszego Święta Trzech Króli. W 2017 roku dla uczących się języka francuskiego w całym województwie wspólnie z „Drameduction” z Poznania zorganizowaliśmy w Teatrze Lalek Pleciuga spektakl pod tytułem: *La Grève des becs* szwajcarskiego autora Camille Rebetez, w interpretacji belgijskiego teatru CRM z Mons. Zaprosiliśmy na to wydarzenie wszystkie szkoły licealne z klasami francuskojęzycznymi z województwa zachodniopomorskiego i Szczecina.

Literatura i Le Prix Goncourt

Od tego prestiżowego spotkania wokół literatury wszystko się zaczęło 10 lat temu. Z radością i dumą bierzemy udział w ważnym dla środowiska romanistów w Polsce wydarzeniu literackim, jakim jest „Lista Goncourtów - Wybór Polski”. To studencka wersja „Nagrody Goncourtów”, którą francuska Akademia Goncourtów przyznaje jednej spośród 16 francuskojęzycznych powieści nominowanych do tej ważnej nagrody we Francji. W Polsce coroczne prace studenckiego Jury organizowane przez Instytut Francuski w Krakowie są ważnym spotkaniem młodzieży akademickiej ze współczesną literaturą francuską. Studenci filologii romańskiej US po raz pierwszy wzięli udział w obradach Jury Goncourtów w roku 2015. Jest to przedsięwzięcie rozłożone w czasie albowiem prace jury trwają od czerwca do końca października: studenci i studentki czytają i recenzują wybrane powieści, następnie wybieramy tu w Szczecinie książkę-faworyta, a w ostatni weekend października reprezentant/reprezentantka szczecińskiej filologii zapraszany/zapraszana jest do Krakowa na obrady Jury ogólnopolskiego. Tam, niekiedy po burzliwych obradach pod przewodnictwem ważnych postaci literatury - np. Éric-Emmanuel Schmidt i kultury francuskiej, jak Bernard Pivot - ogłaszany jest polski laureat „Nagrody Goncourtów”. Tak oto, dzięki naszemu wspólnemu wysiłkowi możemy przekazywać przeczytane książki do Biblioteki Międzywydziałowej US. Zgromadziliśmy ich już w naszych romańskich zbiorach ok. 140. (<https://www.academiegoncourt.com/choix-goncourt-pologne>). Jest to niezmiennie fantastyczne spotkanie z literaturą i kulturą, żywym językiem, ale i niebanalnymi osobowościami.

Film

Zorganizowaliśmy i współorganizowaliśmy wydarzenia z kilkoma ważnymi instytucjami m.in.: ze Stowarzyszeniem Alliance Française Dni Kultury Francuskiej (2015-2019), z Domem Kultury 13 MUZ i Fundacją im. Z. Lubicz-Zaleskiego warsztaty i spotkanie z reżyserem Rafaelem Lewandowskim – laureatem Paszportów „Polityki”. Za film „Kret”. Reżyser gościł w Szczecinie dwukrotnie ze swoimi filmami dokumentalnymi, mogliśmy dopytać o inspiracje, tworzenie scenariuszy, ale i warsztat reżyserski. W roku 2018 oglądaliśmy „Z dala od orkiestry”, natomiast w 2019 roku oglądaliśmy poruszający film „Minkowski | Saga” (<https://szczecin.tvp.pl/39990468/161118>).

Dodatkowo, „filoromiści” zorganizowali i wzięli udział w warsztatach filmowych z reżyserem, ale też prezentowali swoje pomysły filmowe na Festiwalu Francuskojęzycznych Filmów Krótkometrażowych „FrankoFilm” w Zielonej Górze. W 2017 roku film „Lampadaire” według scenariusza i reżyserii naszej studentki został zaklasyfikowany do pokazu filmów konkursowych.

Voyage, voyage...

Uczestniczymy w ogólnopolskich i międzynarodowych przedsięwzięciach, konferencjach i wyjazdach. W roku akademickim 2018/2019 we współpracy ze wspomnianą już gminą Dobra oraz gminami Ponte San Nicolò (Włochy), Crest (Francja), Medvode (Słowenia), Nidda (Niemcy) zrealizowaliśmy unijny projekt „Imagine Next”. Nasi studenci i studentki przeprowadzili ankiety na temat Unii Europejskiej i jej obywateli a na międzynarodowej konferencji w Ponte San Nicolò zaprezentowaliśmy nasz film dokumentalny o UE: „*United in Diversity. What Poles think about EU?*”. Dzięki projektowi „Imagine Next” mieliśmy sposobność zobaczyć Wenecję w okresie karnawału. Zwiedziliśmy też tamtejszy Uniwersytet – Ca’ Foscari oraz Uniwersytet w Padwie. (<https://www.youtube.com/watch?v=Qp4FiGpSWXk&t=66s>).

W roku 2022 nasze studentki współpracowały przy kolejnym unijnym projekcie realizowanym we Francji, w Crest, gdzie mogły wykorzystać znajomość języków francuskiego, angielskiego i włoskiego podczas spotkań miast partnerskich.

Konferencje naukowe i sesje lokalne

W latach 2017-2019 IKNR „FILOROM” zorganizowało 3 lokalne i ogólnopolskie konferencje naukowe dla studentów i doktorantów *Perspectives francophones / Perspektywy frankofońskie*, pod patronatem m.in. Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego. Dla początkujących w świecie nauki i wszystkich zainteresowanych kulturą francuską oraz frankofońską cyklicznie organizujemy lokalne sesje naukowe skupione wokół współczesnej tematyki. Są one doskonałym ćwiczeniem przed wystąpieniami na konferencjach naukowych, w których też bierzemy udział.

Nasi przedstawiciele reprezentowali uczelnię na Uniwersytecie Wrocławskim i Uniwersytecie Gdańskim a ich aktywność jest doceniana na naszej uczelni, o czym świadczą Stypendia Rektora US przyznawane co roku naszym studentom i studentkom.

FLEvolution

Nie możemy przestać czytać. Literatura francuska i frankofońska są obecne nawet poza pracami Jury Goncourtów. W maju 2025 roku wzięliśmy udział w międzynarodowym projekcie unijnym realizowanym na Uniwersytecie Gdańskim. 60 studentów i studentek z Europy i Polski pod opieką koordynatorów najpierw czytało 3 powieści znanej i nagrodzonej w 2022 roku Nagrodą Goncourtów pisarki, Brigitte Giraud. Spotkanie studentów i studentek wokół literatury było nie tylko wymianą doświadczeń, ale też okazją do nawiązania przyjaźni z uczestnikami i uczestniczkami projektu. Intensywne 4 dni dyskusji po francusku, ale też zabawa, ekologiczne wyzwania, prace nad wyzwaniami dydaktycznymi wokół powieści Brigitte Giraud dały naszej szczecińskiej grupie świadomość, że francuski jest po prostu „oknem na świat”.

Podsumowanie

Jako opiekunka FILOROM jestem dumna z osiągnięć i aktywności studentek i studentów w ciągu tych 10 lat. Koło FILOROM miało ponad 100 członków i członkiń, kilkoro sympatyków, wśród nich również naszych absolwentów i absolwentki. Jestem im wszystkim ogromnie wdzięczna za lata wspólnego odkrywania kultury i literatury na poważnie i w zabawie.

Merci à toutes et à tous !

Koło Naukowe Puerta del Sol

Barbara Kosik-Szwejkowska

Koło Naukowe Hispanistów Puerta del Sol działa od roku akademickiego 2014/2015. Zostało założone na kierunku filologii romańskiej przez dr Barbarę Kosik-Szwejkowską. Początkowo członkami koła byli studenci filologii romańskiej, uczący się języka hiszpańskiego na lektoracie, którzy interesowali się językiem, kulturą hiszpańską oraz krajami latynoamerykańskimi. Z czasem działalność koła rozwinęła się, obejmując studentów kolejnych roczników iberystyki.

Dr Barbara Kosik-Szwejkowska, adiunkt w Instytucie Językoznawstwa Uniwersytetu Szczecińskiego, prowadzi aktywną działalność organizacyjno-naukową:

Od 2013 roku współtworzyła Centrum Egzaminacyjne DELE we współpracy z Instytutem Cervantesa.

Od 2014 roku uczestniczyła w tworzeniu kierunku Iberystyka – Studia Hiszpańskie.

Jako koordynator i egzaminator DELE odpowiada za organizację i nadzór nad egzaminami językowymi.

W latach 2013–2018 prowadziła kursy w ramach Uniwersytetu Małego Poligloty, skierowane do studentów, uczniów i rodziców.

W okresie 2014–2019 była członkiem Rady Wydziału Filologicznego.

W latach 2015–2018 pełniła funkcję koordynatora programu Erasmus+, współpracując z uniwersytetami w Hiszpanii.

Od 2014 roku jest założycielką i opiekunką Koła Naukowego Hispanistów „Puerta del Sol”.

Dr Barbara Kosik-Szwejkowska specjalizuje się w leksyce, semantyce oraz frazeologii polsko-hiszpańskiej i polsko-francuskiej, a także w językoznawstwie hiszpańskim i zagadnieniach kulturowych Hiszpanii oraz Ameryki Łacińskiej.

Jest autorką monografii *Barwa we współczesnym języku hiszpańskim* (2019) oraz współautorką licznych publikacji, w tym: *Polsko-wielojęzyczny słownik fałszywych przyjaciół*

tłumacza (2022), Phraseologisms with mathematical components of the modern Spanish (2023), Gramatyka akademicka języka hiszpańskiego (2023).

Koło Naukowe Hispanistów Puerta del Sol – AKTYWNOŚĆ

- Organizacja warsztatów językowo-kulturowych promujących kulturę hiszpańską, skierowanych do młodzieży licealnej.
- Organizacja corocznych Dni Hiszpańskich, angażujących studentów o różnorodnych talentach i zainteresowaniach, takich jak artyści muzyczni, wokaliści, tancerze, znawcy hiszpańskiej kuchni, miłośnicy kina hiszpańskiego oraz studenci-tłumacze.
- Udział w licznych wydarzeniach uczelnianych i międzyuczelnianych, m.in. Dniach Uniwersytetu Szczecińskiego, Międzynarodowych Dniach Studenta, Spacerku na Uniwerek oraz wielu innych.

Pierwsze Dni Hiszpańskie na Iberystyce (2015-16)

Kolejne Dni Hiszpańskie - wspomnienia studentów i mieszkańców Szczecina z ich podróży do Hiszpanii i krajów latynoskich oraz Wieczór Poezji Hiszpańskiej (24 marca 2017)

Dni Hiszpańskie na Wydziale Humanistycznym (9 grudnia 2022 rok)

Promocja kierunku filologia hiszpańska, przygotowana przez studentów Koła Naukowego Hispanistów Puerta del Sol. Na spotkanie przybyli licealiści z II Liceum Ogólnokształcącego im C. K. Norwida w Stargardzie i z XIV Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi w Szczecinie pod opieką swoich nauczycieli.

Promocja kierunku filologia hiszpańska, przygotowana przez studentów Koła Naukowego Hispanistów Puerta del Sol (grudzień 2022)

Dni Hiszpańskie (31 maja - 02 czerwca 2023)

Warsztaty językowo-kulturowe (10 kwietnia 2024)

Warsztaty językowo-kulturowe (24 października 2024)

Festiwal Kultur - Międzynarodowy Dzień Studenta (20 listopada 2024)

Święto Uniwersytetu Szczecińskiego 2024

Spotkanie wigilijne - integracja członków Puerta del Sol (17 grudnia 2024)

...oraz **wiele innych pomysłów do realizacji w bliskiej przyszłości!**

Historia Celtologii w Uniwersytecie Szczecińskim

Michał Baran

Ryc. 94. Pub Evening organizowany przez Koło Celtologii (2025)

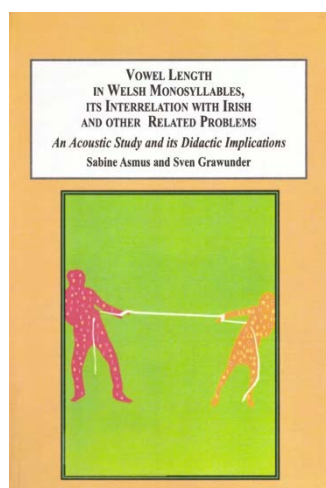
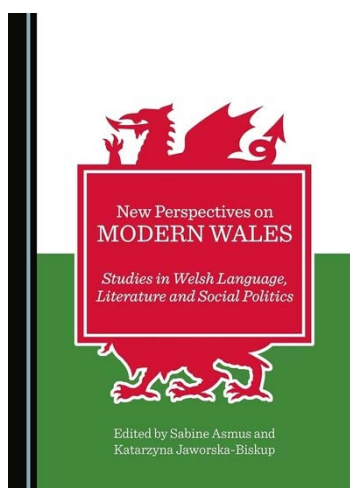
Historia Celtologii w Uniwersytecie Szczecińskim sięga 2009 roku, kiedy to dr hab. Sabine Asmus, prof. US rozpoczęła prace w naszej Uczelni. Wtedy też Pani Profesor zaczęła prowadzić seminaria licencjackie i magisterskie dotyczące tematów językoznawczych, literaturoznawczych i kulturoznawczych z zakresu Celtologii. W 2010 roku szczecińska Celtologia wzbogaciła się o pierwsze programy nauczania języków celtyckich – zajęcia z języka irlandzkiego prowadził mgr Anderson, a zajęcia z języka walijskiego mgr Degórska. W późniejszych latach tradycje dydaktyczne języka irlandzkiego i walijskiego kontynuowali odpowiednio: mgr Gawlik oraz mgr Labuhn i mgr Tuz.

Również w 2010 miało miejsce pierwsze wydarzenie z cyklu *Welsh Days* – konferencji naukowej połączonej z promocją kultury walijskiej. Podobna inicjatywa dotycząca języka irlandzkiego ruszyła w 2011 roku, kiedy to zorganizowano pierwszy *Irish Week*. Badania ukierunkowane na język irlandzki zaowocowały złożeniem pierwszego wniosku do Ambasady Republiki Irlandii o finansowanie nauczania języka irlandzkiego w Uniwersytecie Szczecińskim – pierwsze środki udało się uzyskać w 2016 roku.

2013 rok przyniósł kolejne ważne kroki na drodze rozwijania Celtologii w naszej Uczelni. Po pierwsze, został uruchomiony Zespół Badawczy skupiony na kwestiach celtologicznych. W 2015 roku ten Zespół został przekształcony w Zakład Celtologii, funkcjonujący w ramach ówczesnego Instytutu Anglistyki. Dodatkowo, na filologii angielskiej została uruchomiona specjalizacja celtologiczna – jako trzecia obok specjalizacji nauczycielskiej i translatorskiej. Trzecią ważną inicjatywą roku 2013 było powołanie Koła Naukowego Celtologii, którego celem jest zarażanie studentów entuzjazmem do badań kultur, języków i literatur obszaru celtyckiego.

Przez 26 lat, osoby związane ze szczecińską Celtologią, na czele z prof. Sabine Asmus, zorganizowały wiele konferencji, nie tylko cyklicznych – *Welsh Days* i *Irish Week*, ale również dużych międzynarodowych wydarzeń, takich jak *Celtic Puzzles* zorganizowane w 2014 roku.

Prowadzone przez szczecińskich celtologów badania zaowocowały wydaniem kilku książek, takich jak "Vowel Length in Welsh Monosyllables, its Interrelation with Irish and other Related Problems" autorstwa prof. Asmus i dr. Grawundera, "New Perspectives on Modern Wales" pod redakcją prof. Asmus i dr hab. Jaworskiej-Biskup czy polsko-irlandzkiego wydania opowiadań irlandzkiego pisarza Micheála Ó Conghaile "Człowiek który nigdy się nie śmieje".

Micheal Ó Conghaile
AN FEAR NACH NDEANANN GAIRE
Człowiek, który nigdy się nie śmieje

pod redakcją
Sabine Asmus i Małgosi Gawlik

Słowo końcowe

Jolanta Mazurkiewicz-Sokołowska, Michał Baran

Zaprezentowane w niniejszym, specjalnym, numerze Newslettera materiały (teksty, zdjęcia) przedstawiające historię szczecińskiego językoznawstwa ukazują wielość dokonań i zaangażowanie w działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną lingwistek i lingwistów pracujących na Uniwersytecie Szczecińskim. Historia językoznawstwa, choć opowiedziana z perspektywy poszczególnych filologii, uwydatnia elementy wspólne dla naszego środowiska, przede wszystkim stawianie i osiąganie ambitnych i dalekosiężnych celów – dążenia, które wpisują się w zbiór ideałów bliskich całej społeczności akademickiej Uniwersytetu Szczecińskiego. Jest to widoczne zarówno w rozwoju naukowym, jak i w rozwoju kierunków jako struktur administracyjnych, ale też w postaci osiągnięć badaczek i badaczy i ich prężnie rozwijających się karier.

Uroczysta sesja wspomnieniowa, przybliżająca rozwój językoznawstwa na Uniwersytecie Szczecińskim, okazała się niezwykle ważnym punktem programu organizowanej przez Instytut Językoznawstwa już po raz czwarty Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Otwarte Lingwistyczne Debaty XXI Wieku*, będącej w tym roku jednym z elementów obchodów 40-lecia Uniwersytetu Szczecińskiego. Jak podkreślali Uczestnicy i Uczestniczki tego wydarzenia, był to niezwykle wzruszający moment przypominający nie tylko najważniejsze wydarzenia, ale i ożywiający bardziej i mniej odległe wspomnienia.

W roku 40-tego Jubileuszu Uniwersytetu Szczecińskiego jesteśmy dumni z naszej dotychczasowej historii i z nadzieją patrzymy w przyszłość, stawiając sobie nadal ustawiczny rozwój za nasz cel.